

ΟΙ ΠΕΙΡΑΤΕΣ ΤΗΣ ΗΜΙΣΕΛΗΝΟΥ

Τεύχος 10

Σεπτέμβρης 2000-9

Τ.Θ. 31362,

Τ.Κ. 10035

Αθήνα

EDITORIAL

Το να προσπαθεί κανείς να εξηγήσει αυτά που συμβαίνουν γύρω μας μέσα από τη λογική, είναι σίγουρα μια κάθε άλλο παρά εύκολη υπόθεση.

Καταστάσεις που έμοιαζαν να είναι αιώνιες εξαφανίζονται ως δια μαγείας, δίνοντας τη θέση τους σε άλλες, εξίσου εχθρικές και επικίνδυνες με τις πρώτες.

Δύο μήνες μετά το προηγούμενο τεύχος (χρόνο παρατεταμένων διακοπών), συνεχίζουμε την έκδοση αυτού του εντύπου, αναζητώντας στην ουσία ένα βήμα διαλόγου. Ένα βήμα που θέλουμε, μέσα από τα περιεχόμενα και την τακτικότητα του, να γίνει σημείο αναφοράς.

Πληροφορώντας και κυρίως προτείνοντας απόψεις και ιδέες για ένα όραμα — το όραμα μας —, για ένα διαφορετικό τρόπο ζωής — τον τρόπο ζωής μας —, θέλουμε να επιταχύνουμε τη διαδικασία ανατροπής των σχέσεων αυτής της κοινωνίας, ξέροντας ότι αυτό είναι δυνατόν μόνο μέσα από τη διαμόρφωση άλλων συνειδήσεων, άλλων πρακτικών.

Δε νομίζουμε ότι κατέχουμε την απόλυτη αλήθεια (αν αυτή υπάρχει). Δεν είμαστε ακόμη σίγουροι ίσως, ότι ο δρόμος που επιλέξαμε είναι ο σωστότερος, ο πιο αποτελεσματικός.

Το μόνο που ξέρουμε ή καλύτερα βιώνουμε, είναι η ασφυξία που μας προκαλούν τα πράγματα γύρω μας.

Ξέρουμε ότι αυτή η κατάσταση δεν μας κάνει, ότι δεν μπορούμε να λειτουργήσουμε έτσι όπως θα θέλαμε, πόσο μάλλον να δημιουργήσουμε.

Ξέρουμε όμως ότι τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν, και σε πείσμα της ιστορίας να φέρουν μαζί τους και την ολοκληρωτική απελευθέρωση του ανθρώπου.

Κάποιες πληροφορίες και σκέψεις για γεγονότα που πέρασαν στα ψιλά ή ακόμα και στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων, μια συζήτηση με κάποια παιδιά από την Ισπανία για το τι γίνεται εκεί — και όχι μόνο —, ένα γράμμα σε κάποιους κομμουνιστές «συντρόφους», η αυλή των θαυμάτων, μια άποψη για τη σχέση των αναρχικών με την επιστήμη.

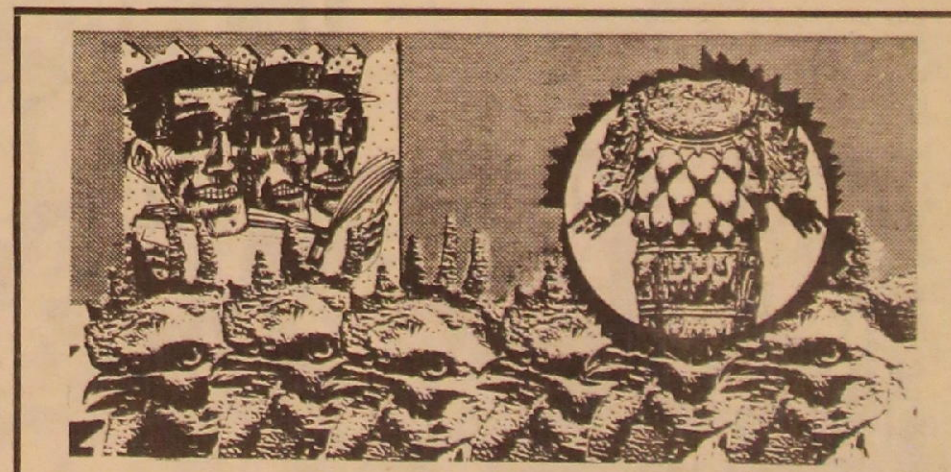
Κείμενα που γράφτηκαν, μεταφράστηκαν, στοιχειοθετήθηκαν, μονταρίστηκαν και τυπώθηκαν από μας, όχι χωρίς κόπο, νεύρα, γέλιο και αρκετό άγχος.

Μια δουλειά και διαδικασία, που παρόλες τις ατέλειες που έχει, είναι για μας μια πρώτη έκφραση αυτού που θέλουμε να καταφέρουμε, στο άμεσο και μακρινότερο μέλλον.

Ετοιμάζοντας ήδη το επόμενο τεύχος ένα ταξίδι σε ένα διεθνές συνέδριο στη Αγγλία, κάποιες άλλες εκδηλώσεις πληροφόρησης, κλπ, ανανεώνουμε το ραντεβού για τον Οκτώβριο, πιστεύοντας ότι καλύτερο παράδειγμα της πρότασης μας για ζωή, είναι η ίδια μας η ζωή.

ΟΙ ΠΕΙΡΑΤΕΣ ΤΗΣ ΗΜΙΣΕΛΗΝΟΥ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΛΑΚΗΣ

Η οικονομία υπάρχει σαν αιτία διαιώνισης των εκμεταλλευτικών σχέσεων στη ζωή μας. Μετατρέπει τον άνθρωπο σε μονάδα μέτρησης της παραγωγικότητας και ευνοχίζει την εργασία από κάθε τι δημιουργικό. Η διαιώνισή της σαν κυρίαρχη σχέση ζωής, διαιωνίζει την εργασία-αλλοτρίωση-καταστολή, και το αντίθετο. Η θεμελίωση της εργασιακής ηθικής-λογικής σαν «φυσική» κατάληξη της ανάγκης για συνέχιση της ζωής πάνω στη γη (δηλαδή η λογική του εργάτη και όχι του δημιουργού σαν κινητήριου μοχλού των πάντων, και η εξίωσή του σε επίπεδα που κάθε άλλο παρά του ανήκουν), ανέδειξε μαζί με την ανάγκη για επιβίωση, ένα φόβο για την απώλεια του «δικαιώματος» στην εργασία-εκμετάλλευση. Ο κύριος όγκος των εκμεταλλευόμενων φοβάται την απόλυση-διακοπή από τη δουλειά και το ιδιαίτερο αντικείμενό της, αφού κάτι τέτοιο θα συνέβαλλε στη δημιουργία ακόμα δυσκολότερων για τη φυσική επιβίωση καταστάσεων, με αποτέλεσμα να υιοθετούν λογικές και πρακτικές φιλοτομαρισμού, ρουφιανιάς, δουλικοτήτας προς την εργοδοσία, δίνοντας συνεχείς παρατάσεις ζωής στην υπάρχουσα κατάσταση.

Κάτω από αυτό το καθεστώς (της ρουφιανιάς ή της απόλυσης), αυξάνονται οι απαιτήσεις των εργοδοτών, που επιβάλλοντας την τρομοκρατία τους (λόγω της παραπάνω κατάστασης), αξιώνουν και πετυχαίνουν την αύξηση της παραγωγικότητας και την εργασιακή ειρήνη. Τα κέρδη σωρεύουν σωρηδόν για τους μεν, ενώ η ένταση, τα νεύρα, η κόπωση, η μιζέρια και η εξαθλίωση είναι οι απολαβές των εργαζομένων για την υπερπροσφορά τους.

Ο φόβος της εναντίωσης, η άγνοια της δύναμης τους, η συνεχιζακή λογική και ο φιλοτομαρισμός, είναι το αντίτιμο της απώλειας της ζωής των εργαζομένων.

Φυσικά τα παραπάνω είναι λίγο πολύ γνωστά. Όσοι έχουν εργαστεί έστω και μια φορά τα ξέρουν, τα έχουν νιώσει, τα έχουν βιώσει. Λύσεις έτοιμες δεν υπάρχουν, και η ανατροπή των υπαρχουσών καταστάσεων σίγουρα δεν είναι κάτι απλό ή εύκολο.

Παρόλα αυτά ακόμα και μέσα στις υπάρχουσες συνθήκες, υπάρχει η δυνατότητα και τα περιθώρια δημιουργίας εστιών - οάσεων αν θέλει κανείς - ελευθερίας. Αυτοδιευθυνόμενες συλλογικές εργασίες, από ανθρώπους που αναζητούν διαφορετικές σχέσεις εργασίας, από ανθρώπους που αναζητούν διαφορετικές σχέσεις, αρνούμενοι την υπαρέση αφεντικών και εργατών, διευθυντών και εκτελεστών. Συλλογικές που βέβαια δεν αλλάζουν τη συνολική κατάσταση της κοινωνίας, αλλά που επιτρέπουν τη δημιουργία, αν μη τι άλλο, ουσιαστικά καλύτερων συνθηκών εργασίας, πιο εύκολων και πραγματικά ελεύθερων, μέσα από την ισότιμη προσφορά και

διεύθυνση του εγχειρήματος από αυτούς που αναλαμβάνουν να το πραγματοποιούν.

Παράλληλα, τέτοιας μορφής εναλλακτικές συλλογικές εργασίες, συμβάλλουν στον έμπρακτο πειραματισμό των ατόμων πάνω στον διαφορετικό τρόπο οργάνωσης της εργασίας, σε καιρούς επαναστατικής έκρηξης. Αποτελούν την καλύτερη προπαγάνδη της δυνατότητας πραγμάτωσης των πιστεύω μας στην υποταγμένη κοινωνία του σήμερα, και επιτρέπουν ως ένα βαθμό το ξεπέρασμα των φόβων και της απομόνωσης.

Φυσικά παρόμοια εγχειρήματα μπορούν να φέρουν αντίθετα αποτελέσματα από τα ζητούμενα. Ο ανταγωνισμός, κάποιες δύσκολες οικονομικές καταστάσεις, η υπερβολική αναζήτηση κέρδους σε σημείο να μετατρέπεται σε αυτοσκοπό, η λούφα κλπ, μπορούν να καταστρέψουν το εγχείρημα εν τη γενέσει του. Αυτό που μπορεί να διασφαλίσει την όλη επιτυχία, είναι το βάθος της συνείδησης που κουβαλάει ο καθένας στο κεφάλι του.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, και ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα, αυτό που έχει για μας σημασία, είναι η άμεση και από κοινού προσπάθεια πραγμάτωσης των επιθυμιών μας σε καθημερινή βάση. Είναι κατά τη γνώμη μας ο μόνος δυνατός τρόπος ξεπεράσματος των προσωπικών και συλλογικών φόβων, και η αρχή κάτι πραγματικά διαφορετικού και αληθινού.

Γ. Μπαλής

Η Αυλή των Θεαμάτων

- Αυτό το καλοκαίρι τέλειωσε γρηγορότερα απ' όσο έκανε να έρθει. Όλοι πέρασαν καλά, αλλά απλώς καλά, τίποτα παραπάνω μια και όλα ήταν γνωστά και δεδομένα και εκπλήξεις και περιπέτειες δεν υπάρχουν εκεί που τις περιμένεις.
- Η αστυνομία έκοψε αρκετές κλήσεις για παράνομο παρκάρισμα (!!) στα νησιά, υπεράσπισε την ηθική στις παραλίες συλλαμβάνοντας γυμνιστές και κατάσχισε προς το τέλος Αυγούστου αρκετές χιλιάδες δέντρα ινδικής κάνναβης δίνοντας έτσι ένα ακόμα κτύπημα στην πολυδοκιμασμένη ιδιωτική πρωτοβουλία. Πληροφορίες για το κατασχεθέν εμπόρευμα σ' όλες τις πλατείες της χώρας, 24 ώρες το 24ωρο.
- Ούτε η «συμπαθής» τάξη των επιχειρηματιών της νύχτας τη γλύτωσε και τα μπαρ αναγκάστηκαν να κλείνουν νωρίς ή και τελείως, ανάλογα με τα κέρδια των τοπικών αρχών. Το fun λοιπόν περνάει σιγά, σιγά στην παρανομία, και έτσι σε λίγο θα οργανώνουμε και εμείς πάρτυ που θα διαδίδονται στόμα με στόμα στους μυημένους για να νιώσουμε λίγο και εμείς Αγγλία.
- Στην Αγγλία ο Σεπτέμβριος μπήκε με τα ραχές σε τρεις διαφορετικές πόλεις και στις φυλακές υψίστης ασφαλείας. Αιτίες οι έλεγχοι της αστυνομίας στην Οξφόρδη και διακοπή ηλεκτρικού ρεύματος στο Μπέρμινγχαμ. Παράνοια έχει προκαλέσει στις αρχές μια πρωτοεμφανιζόμενη μανία των μητροπολιτικών νεολαίων να πηδάνε (κλέβουν) αυτοκίνητα και να γίνονται κυνηγητά στους δρόμους με την αστυνομία. Ο χειμώνας προβλέπεται ζεστός...

- Η Μαριέττα Γιαννάκου Κούτσικου έκανε συνταρακτικές αποκαλύψεις σε συνέντευξη στο Ισραήλ για τις σχέσεις Τρομοκρατίας-Ναζιστικών-Οργανωμένων Εγκλημάτων. Φαντάζομαι στο ακροατήριο τους πράκτορες της Μοσάντ να κυλιούνται στο πάτωμα όσο η κ. Κούτσικου από το βήμα ψαχνότανε για το ποιοι τα πουλάνε, οι ίδιοι, το οργανωμένο έγκλημα, οι τρομοκράτες, οι άλλοι ή μήπως εμείς. Μάλλον εμείς θα είμαστε, γιατί υπάρχουν άραγε άλλοι...

- Κατά τα άλλα η Δίωξη έπιασε 22μελή σπειρά κόκας, που κάλυπτε το 70% της εσωτερικής κατανάλωσης. Τώρα πώς γίνεται να καλύπτεις τις ανάγκες της εκλεκτής πελατείας σου με 8 κιλά αλεύρι, θα βρεθεί κάποιος να το ρωτήσει;

- Κατά στην Καθημερινή ολοσέλιδο αφιέρωμα για την έξαρση της χρήσης κόκας στην Ελλάδα. Ενώ η πρέζα παιδιά δεν εμφανίζει έξαρση, τι είναι άλλωστε 5 θάνατοι τη βδομάδα. Αλλά έτσι γίνεται όταν βλέπεις λίγο τους συναδέλφους, λίγο τους φίλους, λίγο τη μισή χαί αθηναϊκή νύχτα στο ψάξιμο, αρχίζεις να αντιλαμβάνεσαι ότι το σπίτι γκρεμίζεται, κάνει κι ένα αφιέρωμα.

Αυτά παθαίνει μάγκες όποιος δοκιμάζει ότι πουλάει.

- Ευτυχώς που κάνουμε δουλειές στις οποίες τουλάχιστον δεν είναι ανάγκη να πηγαίνεις φυλακή καθ' υπόδειξη του αφεντικού. Τι είπε ο Φυντανίδης ότι «περνάει καλά στη φυλακή»; Πρέπει να είναι τελείως μαλάκας, γιατί είναι ο πρώτος που το λέει.

- Οι κομμουνιστές πάντως δεν θα προλάβουν να δουν αυτό το χειμώνα να έρχεται μιας και αντί να αγοράσουν από τους καπιταλιστές το σχοινί με το οποίο θα τους κρεμάσουν όπως λένουν ο Λένιν ειρωνευόμενος την απληστία των τελευταίων κατάφεραν να κρεμασθούν οι ίδιοι.

Αυτό παθαίνει όποιος έχει αμφιβολίες για την αξιοπιστία των προϊόντων της δύσης και δοκιμάζει το σχοινί με το οποίο θα κρεμάσει αργότερα τους άλλους.

Το κακό είναι ότι δεν πρόλαβα να κάνω επίσκεψη στο μανωλειό του Λένιν.

- Οι νεοφιλελεύθεροι μετά το ιστορικό τους θρίαμβο γυρίζουν τις γειτονιές «τάζοντας» περισσότερα κοψίδια και κανένα Ι.Χ.». Για τους τώως επαναστάτες υπάρχει ένα εξάμηνο περίπου που προλαβαίνουν να αναζητήσουν καμιά θέση στο management διαφόρων εταιριών. Άλλωστε είναι η μόνη δουλειά που ικανοποιεί τις φιλοδοξίες τους για διεύθυνση και έλεγχο του κόσμου.

- Για τους υπόλοιπους περισσεύουν θέσεις μόνο στην Ελληνική Αστυνομία, στα διάφορα Group four και στο Face control των μαγαζιών. Όνειρο και αυτό να είσαι πόρτα στο μαγαζί ή ΖΗΤΑΣ στην Ελληνική Αστυνομία. Μάλλον κάτι τους έβαζαν στο γάλα τους όταν ήταν μικροί.

- Τρίβουν τα χέρια τους οι Πασόκοι με τον αντίπαλο που τους έλαχε. Τόσο γρήγορα με «καθαρό κούτελο» στην κοινωνία, ούτε στον ύπνο τους δεν το είχανε δει. Νομίζουν ότι επειδή είναι ηλίθιοι οι δεξιόι, εξαγνίσθηκαν για την δειλία τους. Υπάρχουν όμως πολλά ράμματα για τη γούνα τους, μια και ήταν χειρότεροι και από αυτούς που έχουμε τώρα από πάνω.

Οι τωρινοί απλώς δεν κρατάνε τα προσχήματα, και ότι είναι ίδιοι με τους πατεράδες τους. Ξέρετε τώρα, ταγματάρχες, δοσίλογοι, κατοχικοί πρωθυπουργοί, και όλα τα συναφή επαγγέλματα. Οι πιο έξυπνοι από αυτούς έχουν κανένα μανάτζερ για να τους φτιάχνει την εικόνα.

Αν δεν πέσει μόνη της η κυβέρνηση, καλό είναι να βάλουμε όλοι λίγο το χεράκι μας, γιατί έχουμε φτάσει στην εποχή που κάποιοι ακούνε Κουρή και νομίζουν ότι κάνουν αντίσταση.

- Κάθε εκπομπή φτάνει κάποια στιγμή στο τέλος της, και ο χρόνος που παραμένει ο τελειότερος εχθρός για τον καθένα μας. Ένα ανοιχτό ραντεβού για τους επόμενους Πειρατές, για την Αυλή των Θεαμάτων, αλλά μην χάνετε χρόνο άσκοπα, ΟΡΓΑΝΩΘΕΙΤΕ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΘΕΙΤΕ.

Μια ανίκανη τάξη βασιλεύει μόνο χάρη στην ανικανότητα των δούλων της, και τα αγάλματα δεν πέφτουν μόνο στην Ανατολική Ευρώπη...

Νίκος Βαρδακαστάνης

ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΣΤΑΣΗ KISMET H.C.

LOVE IS OUR STRONGEST WEAPON

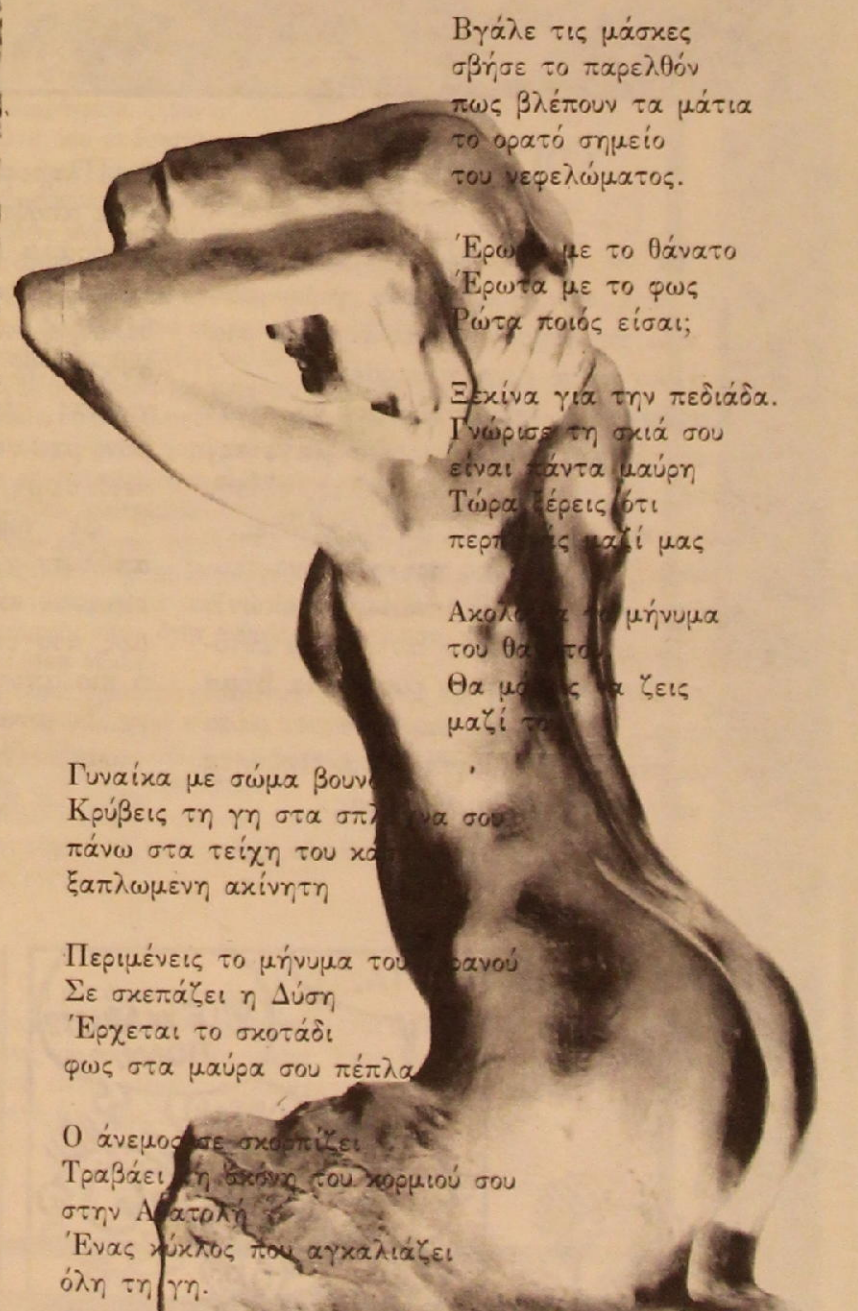
Αφορμή για την πραγματοποίηση αυτού του δίσκου, ήταν μια αλληλογραφία των KISMET με την Αρνητική Στάση το καλοκαίρι του '90. Η ενστέρνιση κοινών ιδεών από πλευράς και των δύο γκρουπ, τα ώθησε στο να βγάλουν το δίσκο. Η Αρνητική Στάση ηχογράφησε το '90 τα κομμάτια του δίσκου, και τα Masters Tapes στάλθηκαν, ταυτόχρονα με τους Kismet στην εταιρία κοπής που ακουό στο όνομα COPS (ειρωνεία ε:), οι οποίοι εκτός τα του βινυλίου, ανέλαβαν να τυπώσουν τα εξώφυλλα και τις ετικέτες. Συνολικά βγήκαν 1570 κομμάτια, απ' τα οποία 500 παίρνει η Αρνητική Στάση, 1000 οι Kismet, και 70 σε περιοδικά, σταθμούς κλπ. Ο δίσκος σκόρπισε 2000€ (66000 δρχ), με άλλα παράλληλα έξοδα την αποστολή των ενθέτων 5000 δρχ, οι μετομπίτες 3000 δρχ, και οι ηχογραφήσεις 65000 δρχ. Το εξώφυλλο είναι του DOGGER, ενώ η ένθετη αφίσσα του Mike Diana.

Οι Kismet H.C. έχουν τη μια πλευρά του L.P. παίζοντας αγγλικό Hard Core, αρκετά καλό. Στίχοι για θέματα που σίγουρα δεν αφήνουν κανέναν αδιάφορο. Όπως καθόλου αδιάφορους δεν μας αφήνει το ότι οι Kismet H.C. έχουν δική τους εταιρεία. Όχι τόσο από υλικολογική υποδομή (μηχανήματα κλπ), όσο από πλευράς υπευθυνότητας, δηλαδή τραγούδια και KANTO MONO ΣΟΥ. Αυτή είναι η δεύτερη δουλειά των Kismet H.C. μετά την πρώτη κυκλοφορία της Unify Records, το 7ντο split Kismet H.C./SCHERZO τον περασμένο Δεκέμβρη. Θα θέλαμε να τους δούμε live στη Villa Amalias.

Στην άλλη πλευρά του δίσκου οι γνωστοί και μη εξαιρετέοι κκ Αρνητική Στάση, με οκτώ μελωδικά αριστουργήματα. Φευγάτες κιθάρες με μεταψυχεδελικά περάσματα μαστιγώνουν αρμονικά τ' αυτιά μας, στέλνοντας ρίγη σ' όλο το κορμί μας. Επικά τμήματα βομβαρδίζουν τον εγκέφαλό μας, κάνοντας μας να καταλάβουμε πολλές από τις κομμένες αλήθειες. Το μεγάλο όπλο, όμως, στα χέρια του γκρουπ, δεν είναι άλλο από τον μασιόστα του. Ένα γνήσιο σχιζοφρενικό μητροπολιτικό προλετάριο, που έντεχνα καλύπτεται πίσω από το ψευδώνυμο «Φίδης». Όλο το σκηνηκό συμπληρώνεται με τη γνήσια «επαναστατική» φωνή του Αλέξανδρου, ειδικά στο δεύτερο κομμάτι του δίσκου.

Ω! Αρνητική Στάση, σ' ευχαριστούμε για το εξάισιο αυτό δώρο. Τα αυτιά μας πραγματικά έχουν λόγο ύπαρξης.

Υ.Γ. Βασιλάκη, ελπίζουμε ότι θα περάσεις καμιά βόλτα από το σπίτι, για κάτι χρηματικές εκκρεμότητες που υπάρχουν.

Βγάλε τις μάσκες
σβήσε το παρελθόν
πως βλέπουν τα μάτια
το ορατό σημείο
του νεφελώματος.

Έρωτα με το θάνατο
Έρωτα με το φως
Ρώτα ποιός είσαι;

Ξεκίνα για την πεδιάδα.
Γνώρισε τη σκιά σου
είναι πάντα μαύρη
Τώρα ξέρεις ότι
περπάτας μαζί μας

Ακούστε το μήνυμα
του θανάτου
Θα μάθεις να ζεις
μαζί του

Γυναίκα με σώμα βουνού
Κρύβεις τη γη στα σπλάγνια σου
πάνω στα τείχη του κα
Ξαπλωμένη ακίνητη

Περιμένεις το μήνυμα του θανάτου
Σε σκεπάζει η Δύση
Έρχεται το σκοτάδι
φως στα μαύρα σου πέπλα

Ο άνεμος σε σκοπίζει
Τραβάει τη δούλα του κορμιού σου
στην Αφροίτη
Ένας κύκλος που αγκαλιάζει
όλη τη γη.

Αφιερωμένο στη Γκόγκα και στη Ντίνα
Στέλλα

PAINT IT BLACK

Αγαπητέ Μάρβιν

Ταράχτηκε απ' το τελευταίο γράμμα σου διάχυτα μελαγχολικό, με τις απαντήσεις σου προς εμένα να διακατέχονται από μια βαθειά εμπάθεια. Καταλαβαίνω ότι αισθάνεσαι μπερδεμένος και χαμένος καθώς βλέπεις την κατάρρευση των ανατολικοευρωπαϊκών «κομμουνιστικών» κοινωνιών, στις οποίες είχες αναποθέσει τόσες πολλές ιδεατές ελπίδες. Παρά τις διαφορές του πολιτικού μας προσανατολισμού, που δημιούργησαν κάποια ένταση στη σχέση μας, η υψηλή αφοσίωση στο ιδανικό σου, καθώς και η καλαισθητή, άναρχη προσωπικότητα σου, πάντα βοηθούσαν στο ξεπέρασμα των συγκρούσεων ανάμεσα μας, και επέτρεπαν τη διατήρηση της φιλίας μας. Μοιραζόμασταν το ίδιο ιδεαλιστικό όραμα: η επιθυμία να δούμε την κοινωνία ν' αλλάζει κατεύθυνση προς εκεί που θα καθιστούσε τα άτομα ικανά να μεγαλώσουν, να αναπτύξουν τις ικανότητες τους ώστε να παίρνουν αποφάσεις και να δρουν άμεσα σε ζήτηματα που τα αφορούν, ενεργοποιούσε τη σχέση μας. Παρά το διαφορετικό προσανατολισμό μας, μοιραζόμασταν το όνειρο μιας κοινωνίας όπου οι άνθρωποι θα μπορούσαν να εκφραστούν άφοβα και ελεύθερα, μια κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση και πρόνοια, μια κοινωνία που θα χρησιμοποιούσε ειρηνικά, λογικά μέσα για να βρει τις λύσεις στις εσωτερικές και εξωτερικές συγκρούσεις. Τελικά εσύ, όπως και εγώ, οραματιστήκαμε μια κοινωνία που τα μέλη της θα ανέπτυξαν την εξωτερική εξάρτηση, όποιο πρόσωπο και αν έπαιρνε. Όλα αυτά συγκρούονταν, πάντα το πιστεύα, με τη συναισθηματική σου σύνδεση με το Κομμουνιστικό Κόμμα.

Πιστεύω πως οι βασικές διαφορές στην προσέγγισή μας οφείλονται στην καλή μου τύχη, που μέσα από την συνάντησή με μια ομάδα νεαρών αναρχικών έφτασα στην αναρχική μου θέση. Αυτοί οι νεαροί έγιναν φίλοι και σύντροφοι μου, μετά τη διάλυση των ψευδαισθήσεων που είχα για το ΚΚ το 1936. Αυτοί οι νεαροί αναρχικοί φίλοι αφύπνισαν τις έντονες βελθεριακές τάσεις μου, και βοήθησαν να βρω το δρόμο μου στη ζωή. Εντωμεταξύ, εσύ έφτασες στη ριζοσπαστική σου «κοσμοθεώρηση» συνδέομενος με ανθρώπους που αποδέχονταν εν λευκώ την πειθαρχία του ΚΚ. Το Κόμμα απέκρυπτε από τους ανθρώπους της βάσης σαν και εμένα, την κυρίαρχή του από το δόγμα του Ιωσήφ Στάλιν και του ρωσικού ΚΚ. Η ερμηνεία του Μαρξισμού-Λενινισμού που εκείνη την εποχή ασπαζόταν η γραφειοκρατία του κόμματος, υποβίβαζε την πλειοψηφία των μελών της βάσης του κόμματος, στο ρόλο των συκοφαντών, που άκριτα αποδέχονταν όλες τις αποφάσεις της Κεντρικής Επιτροπής. Εγγενής στη φιλοσοφία του ΚΚ ήταν η κνική αντίληψη πως δεν μπορούμε να εμπιστευόμαστε την πλειοψηφία των ανθρώπων προκειμένου να

λαμβάνονται λογικές αποφάσεις που τους αφορούν. Αυτή η αντίληψη αντανάκλασε τη μαρξιστική-λενινιστική άποψη για την ανύψωση του «Κόμματος» στο ρόλο της «Πρωτοπορίας του Προλεταριάτου», και συμβάδιζε με την παράνοια του Στάλιν για τη δημιουργία ενός ισχυρού ρωσικού κομματικού μηχανισμού, που νομιμοποιούσε την κτηνώδη καταστολή οποιοδήποτε θεωρούνταν ύποπτος για αμφισβήτηση ή κριτική των αποφάσεων της ηγεσίας του κόμματος. Με τη σειρά της, αυτή η αντίληψη οδήγησε αναπόφευκτα στις «δικές της Μόσχας», την εκτέλεση της «παλιάς φρουράς των Μπολσεβίκων» και αργότερα στη σφαγή των αναρχικών και Πουμστριν αγωνιστών στην Ισπανία. Κατέληξε επίσης στη λογική εξήγηση του συμφώνου Χίτλερ-Στάλιν, και στις ιμπεριαλιστικές επιθέσεις στις ανεξάρτητες χώρες που αργότερα αποτέλεσαν το Ανατολικό μπλοκ.

Όπως ξέρεις δεν εμπιστεύομαι καμιά κυβέρνηση, αδιαφορώ με ποιο όνομα αυτοπροσδιορίζεται: Δικτατορία του Προλεταριάτου, Δημοκρατία, Θεοκρατία, Δημοκρατική, Κομμουνιστική, Σοσιαλιστική, Μισοική, Χριστιανοδημοκρατική κλπ. Ιστορικά, όλες επέδειξαν ότι τελικός στόχος τους ήταν η διατήρηση του πολιτικού ελέγχου και της εξουσίας. Όλες επέμεναν ότι μόνο αυτές γνωρίζουν ποιά είναι το καλύτερο για την κοινωνία. Οι ηγέτες αυτών των οργανώσεων είχαν την ίδια λογική. Παρόλες τις διαμαρτυρίες για τις καλές τους προθέσεις, τελικά αντιπροσώπευαν μια γραφειοκρατία, της οποίας μοναδική ουσιαστική προτεραιότητα, ήταν η αυτοδιατήρησή της. Στην πραγματικότητα, όλες οι κυβερνήσεις αναγνωρίζουν κυνικά ότι οι άνθρωποι που φιλοδοξούν να «οδηγήσουν», είναι στην ουσία ο πραγματικός εχθρός τους, αντιπροσωπεύοντας τη μεγαλύτερη απειλή για την ηγεμονία της κυβέρνησης. Έτσι, οι κυβερνήσεις σπαταλούν το μεγαλύτερο μέρος της ενεργητικότητάς και του πλούτου της κοινωνίας, προκειμένου να δημιουργήσουν στρατιωτικές οργανώσεις, που

θεωρητικά την προστατεύουν από μυθολογικούς εχθρούς, αλλά στην πραγματικότητα η λειτουργία τους έγκειται στη διατήρηση του ελέγχου των πληθυσμών τους.

Σε κάποιες από τις συζητήσεις μας, θα θυμάσαι ότι επέμενα πως τα καθεστώτα στον αποκαλούμενο κομμουνιστικό κόσμο, ήταν στην πραγματικότητα μια άλλη μορφή Κρατικού Καπιταλισμού, και ότι το «Κόμμα» λειτουργούσε με τέτοιον τρόπο, ώστε οι κομματικοί γραφειοκράτες να απολαμβάνουν παρόμοια ωφέλη από την κυρίαρχη των λαών τους με τους καπιταλιστές, τους πολιτικούς και τους γραφειοκράτες της Δύσης. Μπορεί να απορρίψεις αυτούς τους ισχυρισμούς σαν «αντισοβιετική» προπαγάνδα, αλλά τώρα πο τα κομμουνιστικά καθεστώτα καταρρέουν στην Ανατολική Ευρώπη, η απληστία και η φιλαργυρία των κομματικών γραφειοκρατών φαίνεται ότι ξεπερνούν κατά πολύ αυτά που έλεγα. Είναι απόλυτα προφανές ότι στη Ρωσία, ο αγώνας για τη διατήρηση της παλιάς τάξης στηρίζεται στο ότι το ρωσικό ΚΚ συσώρευσε πλούτο και ιδιοκτησία της τάξης των 2 Δισ. ρουβλίων. Το ΚΚ στη Ρωσία έχει υπό την «ιδιοκτησία» του όλες τις εφημερίδες, όλους τους εκδοτικούς οίκους, όλα τα δημόσια κτίρια (ακόμη και εκείνα που χτίστηκαν τις μέρες πριν την επανάσταση), ολόκληρο τον τεχνικό εξοπλισμό. Το «απαράτ» ελέγχει ολόκληρη την υγειονομική περίθαλψη, τον τουρισμό, τους οίλους ανάπαυσης. Οι κομματικοί ηγέτες, οι αξιωματούχοι και οι οπαδοί τους, ζουν σε συνθήκες πλούτου και προνομίων, ενώ η πλειοψηφία του ρωσικού λαού μόλις πού τα καταφέρνει, ζώντας φτωχά και καταθλιπτικά.

Δυστυχώς, εάν οι άνθρωποι αντιπαλέψουν τους πολιτικούς ή αμφισβητήσουν τον έλεγχο της κοινωνίας από το κόμμα, οι «νέοι» ηγέτες στην Ανατολή, δεν θα διστάσουν να χρησιμοποιήσουν βία για να τους καταστείλουν. Χρησιμοποιώντας είτε άμεσα τον στρατό όπως στην Κίνα και πιο πρόσφατα στην Αλβανία, είτε «νομιμόφρονες οπαδούς» όπως πρόσφατα με τους ανθρακωρύχους στη Ρουμανία, οι αντι-κυβερνητικές διαδηλώσεις τελικά ή θα αφομοιωθούν, ή θα κατασταλούν. Ακόμη και ο Γκορμπατσόφ που η Δύση χαιρετίζει σαν δημοκράτη, επιτρέπει τη βία, στρατιωτική ή οικονομική, στην προσπάθειά του να ελέγξει τους διαφωνούντες στις «Δημοκρατίες» που παλεύουν για την ανεξαρτησία τους. Είμαι σίγουρος ότι παρόλα τα φιλελεύθερα συνθήματά του, αυτός και οι οπαδοί του, όπως και οποιοδήποτε άλλος «ηγέτης» δημιουργηθεί απ' αυτή την κρίση, αναπόφευκτα θα συνεχίσουν την εκμετάλλευση του ρωσικού λαού, επαγγελλόμενοι ότι γνωρίζουν αυτό που είναι το καλύτερο για τη Ρωσία. Αυτή είναι το επιχείρημα που χρησιμοποιούν όλοι οι «μεγαλομανείς», «πιστοί οπαδοί», «φουνταμενταλιστές» και όλοι οι γραφειοκράτες, για να νομιμοποιήσουν τις πράξεις τους.

Ξέρω ότι μπορεί να σου είναι δύσκολο να αποδεχτείς και να καταλάβεις τέτοια πράγματα, αφού παρουσιάζουν μια πραγματικότητα αντίθετη από την «επαναστατική» ρητορική και γενναιοσύνη που επιδεικνύουν οι κομματικοί ηγέτες από την αρχή του μπολσεβίκικου καθεστώτος, όπως ο Λένιν, ο Τρότσκι, ο Στάλιν, ο Μπρέζνιεφ, ο Γκορμπατσόφ κλπ, που δεν είναι τίποτα άλλο από συνθήματα κενά περιεχομένου. Προκειμένου ο Λένιν και η ομάδα των μπολσεβίκων που ζούσαν στην εξορία να γυρίσουν μουσικά στη Ρωσία μέσω της Ανώτατης Γερμανικής Διοίκησης όταν ξέσπασε η επανάσταση, αποδέχτηκαν τη γερμανική προσφορά για τη μεταφορά τους, δίνοντας σαν αντάλλαγμα την υπόσχεση για ρωσική αποχώρηση από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Μόλις έφτασαν στη Ρωσία, άρπαξαν με πραξικόπημα την εξουσία από την κυβέρνηση του Κερένσκι. Στο όνομα το ΚΚ υιοθέτησαν με κυνισμό τα φιλολαϊκά συνθήματα των αναρχικών και των αριστερών σοσιαλεπαναστατών, συνθήματα που έσπρωξαν το ρωσικό λαό στην εξέγερση, και χρησιμοποίησαν την ανησυχία του ρωσικού λαού λόγω του πολέμου, σαν βήματα για την εκτόξευσή τους στην εξουσία. Το πρώτο ουσιαστικό ζήτημα που είχαν στην ατζέντα τους, ήταν να αφομοιώσουν μια επανάσταση στην οποία δεν είχαν πάρει μέρος. Κάτω από τις διαταγές του Τρότσκι, ο νεοϊδρυμένος Κόκκινος Στρατός, σύντομα κατάφερε να φυλάξει, να εξορίσει ή να δολοφονήσει όλους τους αριστερούς σοσιαλεπαναστάτες, σοσιαλιστές και αναρχικούς που έδωσαν την πνοή στην Επανάσταση. Μ' αυτές τους τις ενέργειες, σύντομα εξάντλησαν τον ιδεαλισμό και το πνεύμα που έριξαν το τσαρικό καθεστώς. Με τη μπολσεβίκικη καταστολή που ανεξάρτητο Σοβιέτ και εργατικούς συνδικάτων και τη στρατιωτική επίθεση που εξαπέλυσε

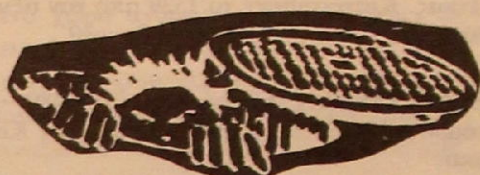
ο Τρότσκι ενάντια στους επαναστάτες ναύτες και ριζοσπάστες συνδικαλιστές εργάτες του Πέτρογκραντ στην Κροστάνδη, το ΚΚ έβρισκε όλες τις ελπίδες για μια ουσιαστική επαναστατική αλλαγή, και άρχισαν τα μακρά αντεπαναστατικά χρόνια του φόβου, της καταπίεσης και των πολιτικών εγκλημάτων, που χαρακτήρισαν τον έλεγχο του ΚΚ πάνω στους λαούς που συνένεσαν τη Σοβιετική Ένωση. Σήμερα, σχεδόν 75 χρόνια μετά την έναρξη της ρωσικής εξέγερσης, οι λαοί της Ανατολικής Ευρώπης προσπαθούν να σπάσουν τα δεσμά της αλυσίδας που τους έδεναν τα ΚΚ. Αλλά ακόμη φωνές για την εγκαθίδρυση ενός πιο ριζοσπαστικού καθεστώτος απ' αυτό που τους καταπίεσε τόσα χρόνια: Δυστυχώς όχι, και μάλιστα ακριβώς αντίθετα, ακούμε μόνο την επιθυμία για αλλαγή προς μια καπιταλιστική κοινωνία της «ελεύθερης αγοράς», παρόμοια μ' εκείνη της Δύσης, με μεγάλη έμφαση στον υλισμό. Ακόμη χειρότερα, βρισκόμαστε μπροστά στην αναγέννηση της αντιδραστικής πολιτικής που χαρακτήριζε τα προεπαναστατικά καθεστώτα στη Ρωσία και τα Βαλκάνια. Η επανεμφάνιση ενός βίαιου, αιρετικού, στενόμυαλου εθνικισμού και η ανάπτυξη του αντισημιτισμού στο πρόσφατα «απελευθερωμένο» Ανατολικό μπλοκ, οδηγεί μοιραία στο συμπέρασμα, ότι παρά τα 75 χρόνια κομμουνιστικού ελέγχου, παρόλη την ηχηρή προπαγάνδα, μέσα στις κομμουνιστικές χώρες το κομμουνιστικό κόμμα είχε μικρή ή ανύπαρκτη εκπαιδευτική επίδραση στον πληθυσμό.

Καταλαβαίνουν οι άνθρωποι στην Ανατολική Ευρώπη τη σημασία τη αυξανόμενη διεύθυνση των μεγα-καπιταλιστικών επιχειρήσεων στις χώρες του τρίτου κόσμου, αναζητώντας πάντα φτηνότερη εργασία; Εδώ στις Ενωμένες Πολιτείες αυτή τη στροφή προκαλεί μια περαιτέρω καταστολή της οικονομίας μας, και συμβάλλει στη δημιουργία μιας σταθερής τάξης φτωχών, άνεργων ανθρώπων. Η αυξανόμενη κυριαρχική επιρροή των στρατιωτικών στην κυβέρνηση, καταλήγει στην αύξηση του κινδύνου στρατιωτικών επιδρομών των δυτικών κυβερνήσεων σε χώρες του τρίτου κόσμου. Είμαστε μάρτυρες της εισβολής των ΕΠΑ στη Μέση Ανατολή. Η υποκρισία των Δυτικών ηγετών, που νομιμοποιούν τις επεμβάσεις τους στον αραβικό κόσμο στο όνομα των Δυτικών ηθικών αξιών και τρόπου ζωής, αρχεί για να αρρωστήσει τον οποιοδήποτε. Εδώ στις Ενωμένες Πολιτείες, ο πρόεδρος Ερντίνγκ βέλει να καλύψει το έλλειμα του προϋπολογισμού κάνοντας ακόμη πιο φτωχούς τους φτωχούς και τα μεσαία στρώματα. Οι πολιτικοί μπορούν πάντα να βρίσκουν χρήματα για να σκοτώνουν τους ανθρώπους, αλλά ποτέ δεν μπορούν να βρουν χρήματα για ν' αντιμετωπίσουν τα επείγοντα ζητήματα της υγείας και της πρόνοιας των φτωχών και των γέρον, ή της στέγης για τους άστεγους και δεν μπορούν να βρουν χρήματα για ένα χωλαίνον εκπαιδευτικό σύστημα. Έπειτα, η υπόθεση ότι θα υπάρξει μια περικοπή των στρατιωτικών δαπανών τώρα που υποχώρησε ο Ψυχρός Πόλεμος, διαψεύστηκε σχεδόν αμέσως από την κρίση της Μέσης Ανατολής. Μήπως ο υλισμός τήφλωσε τους πρόσφατα απελευθερωμένους λαούς του Ανατολικού μπλοκ, και δεν μπορούν να δουν το αυξανόμενο χάσμα ανάμεσα σε μια μικρή ομάδα άπλητων ατόμων και την πλειοψηφία εκείνων που δύσκολα τα βγάζουν πέρα; Ποιός θα κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου για το πιο απειλητικό απ' όλα τα φαινόμενα, που είναι ο έλεγχος των μέσων ενημέρωσης πάνω στα μυαλά του πληθυσμού και ιδιαίτερα στα παιδιά μας; Χρησιμοποιώντας τις πιο εκπαιδευμένες ηλεκτρονικές τεχνικές, η νέα τάξη των διευθυντών ενισχύει τη συνεχιζόμενη υποστήριξη στο παρόν σύστημα, γεμίζοντας τα κεφάλια του πληθυσμού με υλιστικές επιθυμίες και ανεγκέφαλες, πατριωτικές, βίαιες εικόνες.

Ο καπιταλισμός βρίσκεται στο μέσον της αλλαγής της φυσιογνωμίας του, προς μια λιγότερο συγκεντρωτική κατεύθυνση. Είμαστε μάρτυρες της εγκατάλειψης από την κάποτε υψηλά συγκεντρωμένη αυτοκινητοβιομηχανία των παραδοσιακών μεθόδων παραγωγής και το κλείσιμο των τεράστιων εργοστασίων που φτιάχνουν τις δεκαετίες του '20 και του '30. Μια άλλη απόδειξη είναι η εγκατάσταση του διανομημένου κεφαλαίου που αναζητά φτηνότερα εργατικά χέρια, στις ασιατικές χώρες και πιθανά στις πρόσφατα «απελευθερωμένες» χώρες του Ανατολικού μπλοκ (Η General Motors έχει ήδη υπογράψει συμβόλαιο για να φτιάξει ένα εργοστάσιο στην Ουγγαρία). Οι αποκεντρωμένες, ρομποτοποιημένες μέθοδοι παραγωγής που ήδη χρησιμοποιούνται σε πολλά μέρη του κόσμου, υψώνονται την παραπέρα εξέλιξή τους. Αυτές οι μέθοδοι σε συνδυασμό με την αναζήτηση φτηνότερης εργασίας, δημιούργησαν πόλεις φαντάσματα στις κάποτε ευημερούσες πόλεις παραγωγής αυτοκινήτων του Μίσιγκαν και του Οχάιο.

Πρέπει να σκεφθούμε αυτές τις αλλαγές, και να δούμε εάν είναι δυνατόν να εμποτίσουμε τους ανθρώπους με τη δική μας θεώρηση μιας πιο δίκαιης, πιο ικανοποιητικής, αλλά πιθανά λιγότερο οικονομικά άρθνης μορφής κοινωνίας. Μια μορφή που θα απεικονίζει την κενότητα του υλισμού, και θα ενθαρρύνει την αναζήτηση της χαράς και της ικανοποίησης κάποιου μέσα στην κοινότητα και την εργασία του. Πίσω στις αρχές της δεκαετίας του '40, ο σύντροφός μας Paul Goodman και ο αρχιτέκτονας αδελφός του Percy, υιοθέτησαν στο βιβλίο τους Communitas μια αποκεντρωμένη μορφή της σύγχρονης κοινωνίας, που περιλαμβάνει ένα σύστημα ασφάλισης του περιβάλλοντος, ειρηνικές κοινότητες, μεθόδους εργασίας που επιτρέπουν στον εργαζόμενο να συμμετέχει στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων, εφευρετικότητα και απόλαυση της ζωής μας στην εργα-

σία. Το κοινοτικό τους όραμα ενθαρρύνει την παραγωγή με τα χέρια, σε συνδυασμό με μια μικρή αποκεντρωμένη βιομηχανία. Κρατά την αυτοκινητοβιομηχανία μακριά από τις μικρές μας πόλεις, προωθώντας μέσα μεταφορές που δεν μολύνουν. Προωθούν τη διάδοση της γεωργίας υπό τη μορφή κοινοτικών κήπων, και ευνοούν την κοινοτική συμμετοχή σε προγράμματα φτιαξίματος κονσερβών στο σπίτι. Πάνω απ' όλα, η κοινότητα μπορεί να δράσει σαν ένας ζωτικός εκπαιδευτικός οργανισμός για όλους τους κατοίκους. Η ομορφιά του οράματος τους έγκειται στο ότι η κοινωνία που σνειρεύθηκαν μπορεί να επιτευχθεί ακόμη και μέσα στον καπιταλισμό. Δυστυχώς, όπως συνέβη με τους περισσότερους οραματιστές, οι ιδέες τους δεν πάρθηκαν ποτέ σοβαρά.

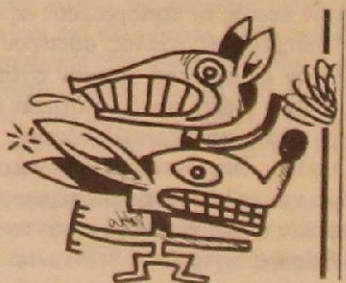

Μάρβιν, πρέπει όλοι να αναγνωρίσουμε ότι οι περισσότεροι άνθρωποι στον κόσμο αυτήν την εποχή, δεν είναι ικανοί να αναλάβουν την ευθύνη για την ίδια τους τη ζωή, και πιθανά θα διαλέξουν να ακολουθήσουν οποιονδήποτε νέο ηγέτη τους υποσχεθεί κάποια βελτίωση της ζωής τους. Εμείς οι αναρχικοί πρέπει επίσης να αποδεχτούμε τη σκληρή πραγματικότητα, ότι η αναρχία όπως την αντιλαμβανόμαστε, δεν θα πραγματοποιηθεί ενόσω ζούμε. Το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε, είναι να συνεχίσουμε να ενεργοποιούμε την κοινωνία προς αυτή την κατεύθυνση, τονίζοντας πάντα τους κινδύνους που απειλούν την ανθρωπότητα. Έτσι, η δουλειά μας έγκειται στη συνέχιση του αγώνα για ειρηνικές λύσεις στα προβλήματα της κοινωνίας. Πρέπει να υιοθετήσουμε και δουλέψουμε για την πραγμάτωση ενός νέου κοινοτισμού, όπως και για την αποκέντρωση της εξουσίας, και να προσπαθήσουμε να αναζωογονήσουμε την πίστη στη συνεργασία παρά στον ανταγωνισμό, σαν την κινητήρια δύναμη της κοινωνίας. Έχουμε αφιερωθεί στον αγώνα ενάντια σ' εκείνες τις κοινωνικές εκφάνσεις που χωρίζουν τους ανθρώπους, και αυτό θα συνεχίσουμε να κάνουμε. Ο ρατσισμός, η θρησκεία, ο αντιδραστικός εθνικισμός και η συνεχιζόμενη πάλη των γυναικών και των άλλων μειονοτήτων για αποδοχή και ισότητα, πρέπει να έχουν την προτεραιότητα στον αγώνα μας.

Η ενεργητικότητά μας πρέπει να διοχετευθεί στα πραγματικά ανθρώπινα προβλήματα και όχι σε άλλα αφηρημένα. Βέβαια αυτή τη στιγμή, προτεραιότητα όλων μας είναι να συνεχίσουμε να τονίζουμε τον κίνδυνο καταστροφής της ανθρωπίνης κοινωνίας από την τοποθέτηση του κέρδους μπροστά από το σεβασμό για το περιβάλλον, από τις υπάρχουσες κυβερνήσεις και τις καπιταλιστικές επιχειρήσεις. Πιστεύω ότι εδώ, στο πεδίο του περιβαλλοντισμού και προς υποστήριξη των ειρηνικών λύσεων παρά τον στρατιωτικό τυχοδιωκτισμό, ο αναρχισμός πλεονεκτεί σε σχέση μ' όλα τ' άλλα πολιτικά ιδανικά. Σ' αυτό το επίπεδο, ο ισχυρός πυρήνας της φιλοσοφίας μας — οι σκοποί πρέπει να συμβαδίζουν με τα μέσα — αποκτά μεγαλύτερη ισχύ και περισσότερο νόημα.

Και κάτι τελευταίο, παλιέ μου φίλε: μη λυγίζεις και μην απογοητεύεσαι. Συνέχισε να χρησιμοποιείς τη δημοκρατική σου ενεργητικότητα και το πνεύμα, οπτιδήποτε είναι δυνατόν. Συνέχισε να προσεγγίζεις τους ανθρώπους με τη μεγαλειώδη σου αίσθηση του ανθρωπισμού και του κοινοτισμού. Προσπαθώντας να ζήσουμε τα ιδανικά μας, μπορούμε να τα κάνουμε πιο απτά και κατανοητά, και έτσι η ζωή μας να είναι εξαιρετικά ενδιαφέροντα. Ο φίλος και σύντροφός σου, Νταϊβίντ

Το ανωτέρω κείμενο αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος μιας ανοιχτής επιστολής που έστειλε ο αμερικάνος ελευθεριακός παιδαγωγός David Coven, σ' έναν κομμουνιστή φίλο του. Δημοσιεύθηκε στο αγγλικό αναρχικό περιοδικό Raven, τεύχος 13, Γενάρης-Μάρτης '91, με τίτλο «Γράμμα σ' έναν Παλιό Φίλο». Ο Coven είναι μια από τις ιστορικές προσωπικότητες του αμερικάνικου κοινωνικού κινήματος, συνιδρυτής και ψυχή του ελευθεριακού σχολείου Walden. Η σημασία του κειμένου μπροστά στις εξελίξεις στη Ρωσία είναι προφανής, και τουλάχιστον προς το παρόν, εμείς δεν θα θέλαμε να προσθέσουμε τίποτα άλλο, πέρα από το παρακάτω απόσπασμα του Joseph Conrad από το βιβλίο του «Ο Λόρδος Τζιμ»:

«... Κι εξάλλο, δεν ειπώθηκε ακόμα η τελευταία λέξη — ίσως δε θα ειπωθεί ποτέ. Είναι η ζωή μας πολύ μικρή για να αρθρώσει την τελευταία κουβέντα, ικανοποιώντας τη μοναδική αίσγηση φιλοδοξία που υποκινεί όλα τ' αδέξια φελλοίματά μας. Έχω πάψει πια να περιμένω αυτές τις τελευταίες λέξεις, που κι ένα απλό ψυθίρισμα τους αν ήταν δυνατό, θα τα ρακούσαν ως συθέμελα με τον ήχο του γη κι ουρανός. Δεν περισεύει ποτέ ο καιρός για να προλάβουμε την τελευταία μας λέξη — την τελευταία λέξη του έρωτα, του πόθου, της πίστης, της μεταμέλειας, της υποταγής, της εξέγερσής μας...»

Για τη μετάφραση και αντιγραφή Παναγιώτης Καλαμαράς

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΝΔΙΑΝΙΚΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

Συνοπτική παρουσίαση της κατάκτησης

των Ινδιάνικων φυλών στην Αμερικάνικη Ήπειρο

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ: Οι κάτοικοι ανήκαν στις φυλές Τσάκο-Αρακούν και Παταγόν. Το 1516 ο Ισπανός Χουάν ντε Σολís εξερεύνησε τη Χώρα. 17ο-18ο αιώνα, οι λευκοί αναγκάζουν τους ιθαγενείς ν' αποσυρθούν σε ορεινές περιοχές για να γλυτώσουν απ' τις μαζικές σφαγές.

ΒΟΛΙΒΙΑ: Κατοικείται από τους Οριέντε-Ιντίως-Βάλλες-Αλτεπζάνο-Τοικίτος-Τσάρκα-Μάξος. Είναι κομμάτι της αυτοκρατορίας των Ίνκας. Κατακτήθηκε το 1539 από τον αξιωματικό του Πιζάρρο Πέδρο Ανδουερόθ.

ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ (Μικρή Βενετία): 1489 - Κολόμβος. Κατοικείται από τη φυλή των Καραίμτο.

ΒΡΑΖΙΛΙΑ: Κατοικείται από τις φυλές των Τουπί-Γκουαρανί, Σαβάντες και Ιντίως. Εξερευνάται το 1500 από τον Πορτογάλο Καμπράλ. Η είσοδος των λευκών, αναγκάζει σε εσωτερικές μεταναστεύσεις τους Ινδιάνους, στις οποίες αποδεκατίζονται απ' τις αρρώστιες. Όσοι μπορούν καταφεύγουν στην Αμαζονία.

ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ: Η χώρα κατοικείται αρχικά από Μάγια. Αργότερα συρρέουν Τολτέκοι και Αζτέκοι. Κατακτήθηκε από τον Αξιωματικό του Κορτές, Πέδρο ντε Αλβαρόντο (1523-1524).

ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ: Όταν το 1532 κατατάται απ' τον Πιζάρρο, κατοικείται από Κίτος-Πουρούνχας-Χουνκαβίλας-Κάνιας-Καγιάπας-Μάβιτας-Κάρας.

ΗΠΑ: Εξερευνήθηκε τμηματικά από τους Χερνάντο ντε Σότο (1541) και Φρανθίσκο Βάσκεθ ντε Κορονάντο (1542). Οι φυλές που κατοικούν στις ΗΠΑ είναι ενώσεις υπολειμμάτων από φυλές του Μεξικού και του Καναδά, οι οποίες υπέστησαν σφαγές, αναμειγμένες με τοπικές ινδιάνικες κοινότητες (Κουάγια, Χαίνα, Κουακιτιούλ, Νούτκα, Τλίνγκιτ, κα).

ΚΑΝΑΔΑΣ: Πρώτος τον επεσήμανε ο Ιταλός Τζιοβάνι Καμπότο (1497). Ο δρόμος της εξερεύνησης-κατάκτησης ανοίγει απ' τους Γάλλους: Ζακ Καρτιέ και Ρομπέρβάλ, το 1541-42. Υπάρχουν δυο μεγάλες φυλές. Οι Ακάδιοι και οι Ιροκέζοι είναι ομοσπονδία φυλών (Μοχώκ, Ονέκντα, Ονουντάγκας, Κατιούγκας, Σενέκα).

ΚΟΛΟΜΒΙΑ: Εξερευνήθηκε από το 1510 ως το 1541. Κατοικείται από τις φυλές Κουμπάγια και Τσίμτσας.

ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ: Κατακτήθηκε το 1522 από τον Ισπανό Γκονζάλεθ ντα Βίλα. Οι κάτοικοι της ήταν οι: Γκουατούντος και Βότος.

ΜΕΞΙΚΟ: Κατοικείται από Αζτέκους-Ναχούα-Σιοιμέκους και Τολτέκους. Ακόμα από τους Ταξουακάν και τους Ταξκαλτέκους που είναι εχθροί των Αζτέκων που κυριαρχούν και θα τους χρησιμοποιήσει με την άφιξη του Ισπανού κατακτητή Κορτές (1517).

ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ: Κατοικείται από Ινδιάνους Μισκίτος. Κατακτήθηκε το 1521-22 από τον Γκονζάλεθ ντα Βίλα.

ΟΝΔΟΥΡΑ: Το 1932 αρχίζει η Ισπανική κατάκτηση. Μέχρι το 1541 γίνεται σκληρός πόλεμος ανάμεσα στους Ισπανούς, και στους Πιζάρρο και Μισιάτος.

ΟΥΡΟΥΓΟΥΑ: Προσεγγίζεται το 1516 από τον Ισπανό Ντιάζ ντε Σολís. Υποτάσσεται πολιτικά το 1331. Κατοικείται από τους Χαρρούα.

ΠΑΝΑΜΑ: Κατοικείται από γυναικείους Ινδιάνους που καταφεύγουν στα δάση με τη εμφάνιση των Ισπανών (1501 Γοντρίγκο ντε Μπαστίδας).

ΠΑΡΑΓΟΥΑ: Κατακτήθηκε το 1520 απ' τον Πορτογάλο Αλέχιο Γκάρθια. Οι Ινδιάνοι Γκουαρανί πολέμουν ως το 1545. Εξεγέρσεις ακολουθούμενες από σφαγές γίνονται και αργότερα: (1628-1635, 1754-1756).

ΠΕΡΟΥ: Τη χώρα κατοικούν κατά κύριο λόγο οι Ίνκας αλλά και οι Βιρακόχοι, Παχακούντι, Τουπάκ, Κάτακ, Γιουπάνκι και Χοάνα. Το 1531 αρχίζει η κατάκτηση (Φ. Πιζάρρο) μέχρι το 1534.

ΠΟΥΕΡΤΟ ΡΙΚΟ: «Ανακαλύπτεται» το 1493 απ' τον Κολόμβο. Κατοικείται από τους Αραβάκο. Το 1518 αυτοί εξαφανίζονται οριστικά. Αντικαθίσταται με αφρικανούς δούλους!

ΧΙΛΗ: 1536-41 καταλαμβάνεται από τον Ισπανό Αλμάγκρο. Οι φυλές Ατακάμα και Αρακούν εκτοπίζονται στα βουνά μέσα σε συνεχείς διωγμούς που βαστάνε ως το 1553.

Περίοδος των μεγάλων ανακαλύψεων. Εξοικονομούνται από την ευρωπαϊκή (και μεσοεγγλετική) εκδοχή της ιστορίας οι κριτικές κατακτήσεις και η αποικιοκρατική εξουσία των υπαταγμένων σε βαλόνια μέσα χωρίς να υπάρχει ηθική ηττίδα.

Η «Ευρωπαϊκή Επανάσταση» και η «Ευρωπαϊκή Επανάσταση» οικονομικών συνθηκών, η «Ευρωπαϊκή Επανάσταση» της εδαφικής επέκτασης προς εκμετάλλευση, η «Ευρωπαϊκή Επανάσταση» της κατακτητικής πολιτικής μέχρι τότε αγνώστης βαλόνιας οδών, οριοθετούν την απώληση μιας «Ευρωπαϊκής».

Η εποχή των Ευρωπαϊκών αποικιακών αυτοκρατοριών που για περισσότερα από 400 χρόνια αλωνίζονταν σ' όλη την Υδροσφαίρα.

Η αποικιακή εξουσία βασίστηκε στην καταπίεση των φυσικών πόρων, στην αλλοίωση της εδαφικής και των συνθηκών εργάσιμης γης, στην καταπίεση των κατεκτημένων εδαφών, στην πολιτιστική αφαίμαξη και φυσικά στην καταστολή.

Η διασπορά όλων αυτών των πόρων και η καταπίεση για τους αποικιοκράτες, η καταπίεση των αφρικανών και η καταπίεση των κοινωτικών προσηλύτων, η καταπίεση των κοινωτικών προσηλύτων, η καταπίεση των κοινωτικών προσηλύτων.

Οι καταπίεση και οι καταπίεση στην φυσική και πολιτιστική τους εξέλιξη. Στην Αμερική το φαινόμενο πήρε σχεδόν ολοκληρωτικές διαστάσεις.

Η γενοκτονία των Ινδιάνων σ' ολόκληρη την Αμερική, η γενοκτονία των Ινδιάνων που εγκαθίσταται, οι εξαναγκασμοί σε σκηνές εκχυρισμού, η εκμετάλλευση και ο σκληρός συνθήκες εργασίας δεν έχουν προηγούμενο, τόσο σαν διαρκεία όσο και σαν αποτελέσματα. Ένα αποτέλεσμα που δεν είναι άλλο από την περιθωριοποίηση, η απομόνωση και την ανυποληψία, που οφείλονται στο ολόκληρο την χρονική περίοδο από τα τέλη του 15ου αιώνα έως σήμερα, η οποία αποτελεί της καταπίεσης των Ινδιάνων κοινωτήτων.

Οι συνέπειες της βίαιης διασποράς του «λευκού πολιτισμού» είναι μέχρι σήμερα εμφανείς και καταστροφικές, από τον Καναδά ως την Αμαζονία. Στα όρια της οικονομικής εξουθένωσης, στα γκέιτα των αποικιοκρατικών τοπικών «τοπικών» χωμάτων, οι Ινδιάνοι «αυτονομήθουν» τ' αδιέξοδα της απομόνωσης καθημερινά. Η άρνηση της κοινωνικής οργάνωσης που τους έχει επιβληθεί, οι πολλές και διαφορετικές απόπειρες αντιστάσεως στην εξουσία των οργανωμένων σε αντιστάσεις που τον αλλοτριώνει και τους οδηγεί, καθώς και φορές, στην απόγνωση (η οποία υποστηρίζεται από τον Η.Π.Α. και Καναδά), δεν είναι ούτε καινούργιο, ούτε τυχαίο, απροσπάσιμο φαινόμενο.

Η δυναμική των ινδιάνικων κινημάτων που συγκροτούνται με την βοήθεια του λευκού ανθρώπου και τον θρησκευτικό κόσμο του κεφαλαίου, δεν χωράει παρά μια αμφιβολία ότι είναι σημαντική και πολεμική.

Ο σκοπός της προαγωγής των Ινδιάνων σ' αυτό το τεύχος των «Πειρατών» και σ' αυτό που πάρεται τη μορφή αφίστας, στη συνέχεια, δεν είναι η αναπαράσταση των σημερινών συνθηκών διαβίωσης ή των μορφών αντίστασης που συνθέτουν την καθημερινότητα των Ινδιάνικων κοινωτήτων.

Απόπειρες τέτοιου τύπου και μάλιστα ακριβώς σημαντικές γίνονται πράξη αυτή την περίοδο. Ο στόχος που προοπτικά αναδύεται είναι μια ιστορική παράθεση στα επόμενα τεύχη (μ' όλες τις δυσκολίες που αυτό προϋποθέτει), των πολιτισμικών, οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών που χαρακτηρίζουν το μωσαϊκό των ινδιάνικων κοινωνιών πριν από την έλευση των Κοινοσπαστών. Είναι ακόμα η ανάγκη παράθεσης μιας σειράς από γεγονότα που σχηματίζουν την επένδυση του λευκού ανθρώπου σ' αυτές τις κοινωνίες, την αλλοίωση και τη συνθηματική γενοκτονία των Ινδιάνων.

Τα όσα διαδραματίστηκαν στην Αμερική με αφετηρία το 1492 και την καταπίεση, πορτογαλική, είναι από τα πιο σημαντικά γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας. Αποτελούν οριστικά σημεία για να προσδοκούν το στίγμα της σύγχρονης ιστορίας. Είναι ακόμα ίσως η πιο αντιπροσωπευτική αποτύπωση της συνολικότερης πεντηκτίας των Ευρωπαϊκών αποικιοκρατιών, προκάλεσαν εξολερώματα που επηρέασαν σημαντικά (από τον Καναδά ως την Αμερική) τις μετέπειτα εξελίξεις.

Πάνω στη φυσική εξόντωση των ιθαγενών, στην παραποίηση των αξιών και του πολιτισμού τους, στη συνεχή αναγωγή του ανθρώπου και φυσικού παράγοντα σε χώρο εκμετάλλευσης και πλουτισμού, στηρίχθηκε το πρότυπο των αποικιοκρατικών κοινωνιών σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η άρνηση του κυρίαρχου λευκού πολιτισμού ν' αποδεχθεί την αυτονομία σ' οποιαδήποτε έκφραση της απ' αυτήν άλλων πολιτισμών, μέχρι εκείνη της ίδιας της φύσης (εφόσον τα πάντα λίγο-πολύ, θεωρούνται ιστορικά του δημιουργήματος), είναι βασική παράμετρος της φιλοσοφίας που διακατέχει τους «εκπολιτιστές» από την Ευρώπη της Αναγέννησης.

Οι Ινδιάνικες κοινωνίες βασίζονται στην αρμονία πνεύματος, σώματος και φύσης. Ακόμα και μετά την κατάκτηση των εδαφών τους και την αναγκαστική τους εξορία σε φτωχές και άγονες περιοχές, ο σεβασμός τους απέναντι στις φυσικές δυνάμεις θα εξακολουθήσει να είναι κυρίαρχος σ' όλες τις εκδηλώσεις της ζωής τους.

Το χρυσάφι που για τους Ινδιάνους αποτελεί περιουσία των θεών, προσφέρεται αρχικά αφειδώς στους Ισπανούς μαζί με υφάσματα, τρόφιμα και προτάσεις ισχυρών ενώσεων με τους Ισπανούς. Οι Ισπανοί θα τους προσφέρουν μόνο αυτό, μολύβι. Αυτή η σύγκρουση πολιτισμών όπου η τελική κατάληξη δεν θάνατο αλλά από τη «νίκη» όλων όσων προσβέβη η Ευρώπη της Αναγέννησης, θα διαταράξει ανεπανόρθωτα κοινωνικές και εθιμικές δομές αιώνων. Δομές όπου πέρα από την αρμονία ανθρώπου-φυσικού περιβάλλοντος, είχαν αξιοθαύμαστες πνευματικές αναζητήσεις, ένωση του συλλογικού με το ατομικό σε επίπεδο καθημερινής ζωής, όπως επίσης και κάτι παραπάνω από αξιολογικές επιδόσεις στην τέχνη.

Όλα αυτά αποτελούσαν κοινή παράμετρο των Ινδιανομερικάνικων κοινωνιών, είτε πρόκειται για τις ιεραρχικές κοινωνικές ενώσεις (Αναγονάκ-Μισσοακά) ως τις ημινοδικές κοινωνίες της Βόρειας Αμερικής.

Όπως αναφέρει ο Γάλλος συγγραφέας Ζαν Μαρί Κλεζιό, παρά το γεγονός ότι οι Ινδιάνοι αποτελούν τους τελευταίους επιζώντες της μεγαλύτερης γενοκτονίας που γνώρισε η ανθρωπότητα, εξακολουθούν να ενοσάρχουν την ελευθερία, την αρμονία και την αλληλεγγύη. «Εξακολουθούν να είναι οι θεματοφύλακες της Μητέρας μας γης, οι παρατηρητές της φύσης, των νόμων της και του κύκλου του χρόνου».

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΦΟΒΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΤΑΓΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Στο προηγούμενο τεύχος των «Πειρατών» γράψαμε ότι ένας λόγος που επιτρέπει τη διαίωση των υπαρχουσών σχέσεων εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο, είναι η κατάσταση άγνοιας που κρατούνται τα μεγάλα εκμεταλλεύσιμα στρώματα των ανθρώπων, καθώς και ο φόβος που αυτή η άγνοια συνεπάγεται. Μια άγνοια των πραγματικών δυνατοτήτων που οι άνθρωποι έχουν. Δυνατότητες (πνευματικές και σωματικές) που τους επιτρέπουν απενός να περιφρουρούν ως ένα βαθμό τα δικαιώματά τους μέσα από καθημερινούς αγώνες, αφετέρου δε να καταφέρνουν τη ριζική αλλαγή των φαινομενικά μόνιμων σχέσεων υποδούλωσης και εκμετάλλευσης, όταν η γνώση των δυνατοτήτων είναι πλήρης, και υπάρχει στο μεγαλύτερο μέρος των εκμεταλλευόμενων ανθρώπων.

Ο φόβος διαχέομενος στο σύνολο των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, επιδρά και καθορίζει τις συμπεριφορές όχι μόνο αυτών που κρατούνται εσκειμένα σε μια νεφελώδη κατάσταση άγνοιας, αλλά και αυτών που μέσα από διάφορα τεχνάσματα βρίσκονται στην «κορυφή» της κοινωνίας, αφεμίζοντας την πνευματικά και υλικά.

Οι κυρίαρχες τάξεις κατανόησαν (μέσα από τη μελέτη της ιστορίας) ότι η περιορισμένη ελευθερία και τα δικαιώματα που απόκτησαν οι καταπιεζόμενοι μετά από μακρές αγώνες, ενόησαν περισσότερο τη διαίωση της υπαρέθης της σαν τέτοιας και των σχέσεων εκμετάλλευσης, παρά τις έβαν σε κίνδυνο.

Μην έχοντας να χάσουν ουσιαστικά τίποτα, εκτός ίσως από την ίδια του τη ζωή - που σε τελική ανάλυση μόνο δική τους δεν ήταν - οι εκμεταλλεύσιμοι-δούλοι αντιδρούν και αντιδρούν, εξεγείρονται και εξεγείρονται, προκαλώντας γεγονότα που αρκετές φορές χαρακτηρίστηκαν ή χαρακτηρίζονται από τις ανεξέλεγκτες πρακτικές και στόχους που έβαν και θέτουν οι εξεγερμένοι.

Ο φόβος του θανάτου υπερπηδάται κάτω από το βάρος του καθημερινού εξευτελισμού-βιασμού-θανάτου. Η απόγνωση απελευθερώνει δυνάμεις

που παραμερίζουν τους οποιοσδήποτε φόβους-ηθικούς ενδοιασμούς και φραγμούς, και ενσυνείδητα, μετατρέπονται σε δημιουργική έκρηξη ανθρώπων, που η όλη τους η ζωή καλύπτονταν από ένα μανδύα υποταγής και μεταφυσικής, μοιρολατρικής αναμονής του καλύτερου αύριου.

Κατοχυρώνοντας νομικά τα ήδη κοινωνικά κατοχυρωμένα, η εξουσία αφαιρείσε σταδιακά από τις όποιες κατακτήσεις το κοινωνικό στίγμα της άμεσης διεκδίκησης-απαίτησής τους. Τα περιέλαβε με το ψέμμα της μεταρρύθμισης-παροχής και εγκλώβισε τα ιδιαίτερα επαναστατικά χαρακτηριστικά τους, σε μια σχέση στοργικού πατέρα και κακομαθημένου παιδιού. Το προλεταριάτο απολαμβάνει τα υπό μορφή παροχής κερκούμενα καταναλωτικά αγαθά, και δένεται οργανικά πλέον μαζί τους.

Η οποιαδήποτε συρρίκνωση της καταναλωτικής δυνατότητας, πιθανή ή πραγματική, γεμίζει με δέος και φόβο τους ήδη εγκλωβισμένους στον καταναλωτικό προλεταριάτο, που ανάλογα με τον βαθμό συνειδητότητας και οργάνωσής τους, ή ελαττώνουν σε εξοφελιστικό βαθμό της διεκδίκησης τους, παραιτούμενοι ενός μεγάλου μέρους των δικαιωμάτων τους, ή στην αντίθετη περίπτωση, προκαλεί την εξεγερσιακή τους μανία, και επιτρέπει την κατάκτηση νέων αιτημάτων και σχέσεων.

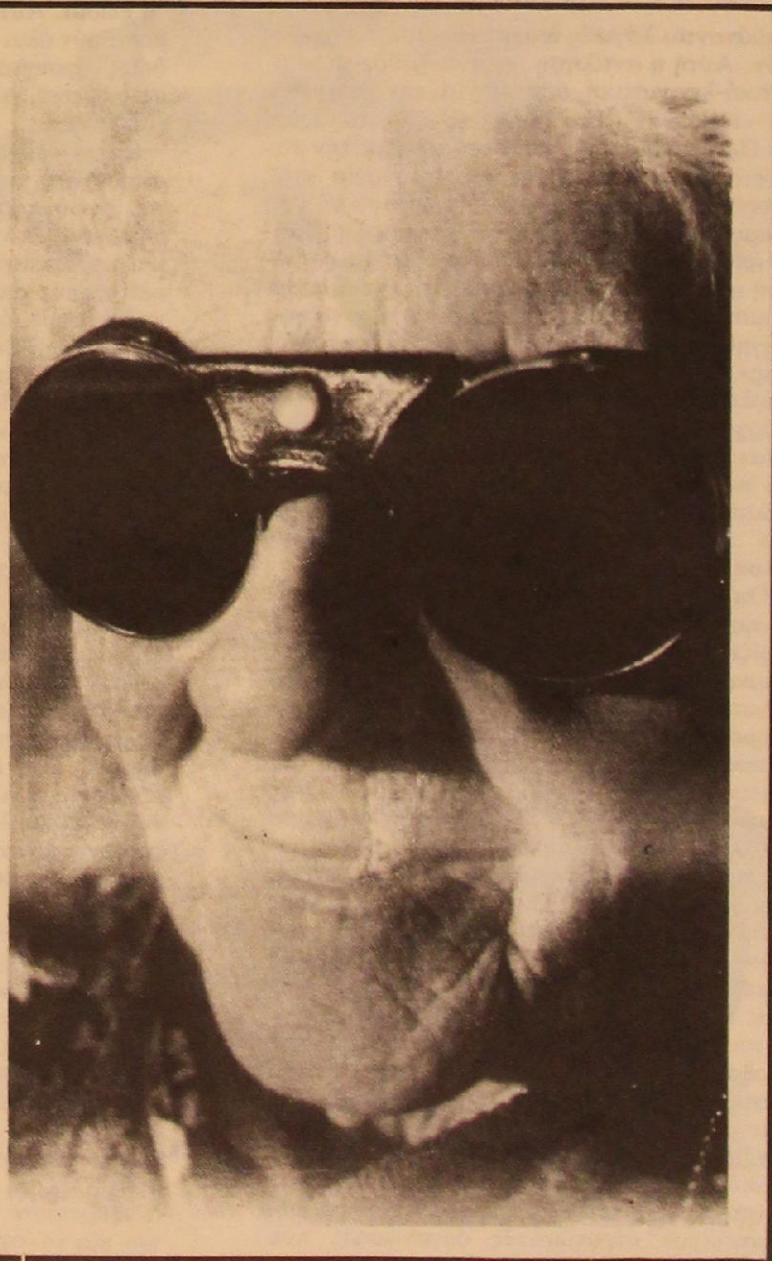
Τα ήδη κερκούμενα σηματοδοτούν τις μεγαλειώδεις διαδρομές των εκμεταλλευόμενων στον συνειδητό ή ασυνειδητό αγώνα τους ενάντια στους εκμεταλλευτές τους. Αποτελούν όμως παράλληλα και τους ίδιους τους τούς φραγμούς, όταν η συνειδηση και τα όνειρά τους δεν φτάνουν σε υψηλά επίπεδα.

Αυτός που έχει κάτι να χάσει είναι περισσότερο συντηρητικός, και τελικά διπλά φοβισμένος από αυτόν που δεν έχει να χάσει τίποτα.

Η ιδιοκτησία έτσι και αλλιώς, είναι ένας θεσμός που η μεταφορά του στα «κατώτερα» κοινωνικά στρώματα, εξυπηρετήσε στην πραγματικότητα αυτούς που ανέκαθεν είχαν την πραγματική κατοχή των αγαθών. Επέτρεψε τον αποκλεισμό του μεγαλύτερου μέρους των ανθρώπων από αγαθά που, είτε κληρονομικά, είτε μέσω άλλων τεχνασμάτων, η χρήση και η απόλαυσή τους, περιορίστηκε σε μικρές ομάδες συγγενικών ατόμων.

Εξουσιαστές του πνεύματος και της ύλης. Αναμφισβήτητοι (από το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας) «αδικοκίτες» της απόλυτης μεταφυσικής «αληθείας» του θεού και των συνόλων των μέσων παραγωγής, απέναντι σε κακοζωισμένα προλεταριακά πλάσματα, που συνεχώς μηρυκάζουν το ευτελές αντίτιμο της πνευματικής και σωματικής εξαγοράς τους. Ρεαλιστική απεικόνιση της πραγματικότητας, που αντικατοπτρίζει το μέγεθος της αθλιότητας της κοινωνίας μας.

Γ. Μπαλές

Η εκκένωση της κατάληψης της Ακομινάτου, ο Δήμος Αθηναίων και ένας πόλος αντίστασης.

Η εκκένωση της κατάληψης στέγης της Ακομινάτου και Τράιμπερ πριν από δύο μήνες και η κατοίκηση των καταληψιών από τις αστυνομικές δυνάμεις κατοχής, άνοιξε ένα νέο κεφάλαιο κοινωνικής δράσης και αντίστασης στο σύνολό της.

Το καινούργιο βέβαια, δεν μπορεί να αναζητηθεί στην εκκένωση του κτιρίου αυτού καθ' αυτού, ούτε φυσικά στην κατοίκηση των άστεγων καταληψιών. Το μικρό παρελθόν και η ιστορία των καταλήψεων είναι γεμάτη από τέτοιες στιγμές. Η Ασκληπιού, η Βύλα Αμαλίας, η Χ. Τρικούπη 71, έμμεσα η Κασοιανής και η κατάληψη της Χ. Τρικούπη 170, δοκίμασαν την κρατική βία και καταστολή στο μικρό ή μεγάλο χρόνο που αυτές έζησαν και δημιούργησαν.

Το καινούργιο μάλλον πρέπει να αναζητηθεί στην επιμονή του Δήμου Αθηναίων να εκκενώσει το κτίριο της υποτιθέμενης ιδιοκτησίας του αμέσως μετά την ανακατάληψη του (πράγμα που δεν έγινε πχ με την ανακατάληψη του αυτοδιοικητικού χώρου της Αχαρνών και Χεύδεν), για λόγους φυσικά υποτιθέμενης αξιοποίησής, του από χρόνια εγκατελελειμένου νεοκλασικού. Και λέμε υποτιθέμενης, μιας και η μόνη εργασία ανακαταλώσεως ήταν αυτή του σφραγίσματος του κτιρίου με τοιμεντόλιθους ή ξύλα.

Ο σκοπός αγιάζει τα μέσα και το κόστος είναι αδιάφορο. Η αναδόμηση της περί το δημαρχείο περιοχής και η πάση θυσία παύσης της ύπαρξης της κατάληψης, αποτέλεσαν και αποτελούν επιτακτικές ανάγκες της δημαρχίας και του ένομου κράτους.

Σε μια περιοχή που η φτώχεια, η εξαθλίωση και η «εγκληματικότητα», τείνουν να γίνουν (αν δεν έχουν ήδη γίνει) σήμα κατατεθέν μια κατάληψη στέγης και μάλιστα από ανθρώπους που δεν αναζητούν απλά και μόνο προστασία από το κρύο και τη βροχή, αλλά διεκδικούν συνειδητά το δικαίωμα της αυτοδιάθεσής τους, κάθε άλλο «καλό» παράδειγμα θα μπορούσε να είναι για τους υπόλοιπους έλληνες και αλλοδαπούς κατοίκους της.

Όντας μέρος του γενικότερου σχεδίου «εμπειριολογίας» και μετατροπής του κέντρου της Αθήνας σύμφωνα με τα δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα μητροπόλεων (βλέπε Ρώμη, Βερολίνο κλπ) σε ουσιαστικά νεκρή ζώνη γραφείων και πολυκατοστημάτων, η καταστολή της κατάληψης της Ακομινάτου, και λιθανόν και αυτής της Αχαρνών και Χεύδεν, ήρθε απλά να προστεθεί στις επιχειρήσεις «Αρετής» ενάντια στους Πόντιους πρόσφυγες και έλληνες μικροπωλητές του Θησείου και της Αθηνάς, ήρθε να συμπληρώσει το άγριο κυνηγητό των εξαθλιωμένων Αλβανών της Ομόνοιας. Ήρθε να επισφραγίσει τον ρόλο του δήμου σαν μηχανισμό ελέγχου και καταστολής.

Εκείνο που τον ενδιαφέρει είναι ο προαναφερόμενος ευπρεπισμός της πόλης, πράγμα που φαίνεται και από την ανάκληση της μήνυσης που έγινε ενάντια στους καταληψίες και τη μετέπειτα αθώωσή τους. Αυτό που επιδιώκεται είναι η τρομοκρατία αυτών που αντιπτεκονομούν, ενώ η τρομοκρατία πρέπει να επεκτείνεται και στους υπόλοιπους κατοίκους, σε μια προσπάθεια πρόληψης παρόμοιων περιστατικών. Γι' αυτό εξάλλου η όλη επιχείρηση έγινε στις 8 το πρωί, και όχι στις 5 τα ξημερώματα, όπως οι άλλες καταλήψεις.

Παρόλα αυτά να γίνει κατανοητό ότι ο δήμος σε αυτή τη φάση τουλάχιστον δεν επιθυμεί τη διεύρυνση και τη συνέχιση της καταστολής πάνω στα φυσικά πρόσωπα που θα έκαναν την κατάληψη.

Το ανέβασμα της κατασταλτικής μανίας των κρατούντων διαχειριστών, έφερε παράλληλα όμως και το ποιητικό ανέβασμα της αντίστασης και της διεκδίκησης, που επέλεξαν την άλλη μεριά της όχθης για να ζήσουν.

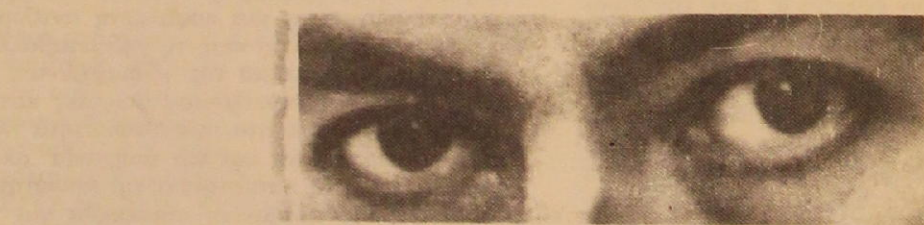

Η δυναμική αντίσταση κατά πρώτο λόγο των καταληψιών, που οχυρώθηκαν στο σπίτι και των λίγων φίλων και συμπαραστών που βρέθηκαν εκεί τη στιγμή της εκκένωσης, είναι πράξεις που κατά τη γνώμη μας θα σηματοδοτήσουν και θα επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την παραπέρα στάση των καταληψιών.

Οι καταληψίες εκβίασαν την κατάσταση — όσο αυτό ήταν δυνατόν να γίνει — παραμένοντας στον πεζόδρομο της Τράιμπερ, αποκαλύπτοντας και δημοσιοποιώντας την πραγματικότητα της «κοινωνικής» πολιτικής του δήμου. Αρνήθηκαν να αποχωρήσουν από το κτίριο, αναγκάζοντας έτσι τα ΜΑΤ να ενεργοποιηθούν όλη τους την κτηνωδία μπροστά στα μάτια των κατοίκων, που ως ένα βαθμό αντέδρασαν, βρίζοντας και φωνάζοντας. Τέλος, οι σύντροφοι και φίλοι που έτρεξαν προς βοήθεια, έδειξαν ότι η αλληλεγγύη είναι δυνατή και υπαρκτή, ακόμα και στις μέρες μας.

Συμπερασματικά και ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα — δηλαδή την εκκένωση του κτιρίου — αυτό που μπορούμε να δούμε και να πούμε, είναι ότι μέσα στις 4 από τις καταλήψεις στέγης, υπάρχει και αναδύεται μια συνεχής ενεργητικότητα, που έχει τη δύναμη κάτω από ορισμένες συνθήκες και προϋποθέσεις, να αποτελέσει πόλο συσπέρωσης και δράσης για αυτούς που αναζητούν ένα διαφορετικό όραμα και τρόπο ζωής.

Α. Αναστασίου

Η κοινωνία γύρω μας αλλάζει συνεχώς πρόσωπο, τρέχοντας με ταχύτητες που ξεπερνούν ακόμα και το μυαλό της πιο φανταστικής πίστης των ιστοριών επιστημονικής φαντασίας. Αυτό είναι το μόνο σίγουρο. Είναι μια δεδομένη κατάσταση, τόσο πραγματική και αληθινή, όσο και το μαύρο χρώμα του μελανιού της πέννας που παχυνόμαστε στα χέρια μας, γράφοντας αυτό το κείμενο.

Η διαρκής κινητικότητα είναι το χαρακτηριστικό της κοινωνίας που ζούμε. Άπειρες κινήσεις διαφόρων ταχυτήτων, διαφόρων κατευθύνσεων και σκοπών. Ένα διαρκές πήγαινε έλα ανθρώπων, εμπειριών, ιδεών, που αναζητούν την καταξίωση, τη θέση, την αποδοχή. Μέσα σ' αυτό το διαρκές κυνηγητό των πάντων, φυσικά δεν είναι δυνατόν να αναζητήσουμε χρόνους πραγματικής απόλαυσης, στιγμές ουσιαστικής και γόνιμης δημιουργίας. Τα πάντα προσφέρονται για χρήση και κατανάλωση, συσκευασμένα, με κολλημένη επάνω τους την ημερομηνία λήξης. Μετά την εύκολη κατοχή, εύκολη χρήση ή εύκολη διέγερση, ο κύκλος δεν αληθεύει. Και μέσα από όλα αυτά, η ανακάλυψη της λεηλασίας της ζωής μας. Μιας ζωής που μέλλει να μετατραπεί σε θλιβερή παράσταση παρακμαϊκών εικόνων, αλυσσοδεμένων σκλάβων που οδεύουν προς το θάνατο.

Είναι όμως αυτό σκηνικό ή μεταφορά των ανθρώπινων ονείρων στην επίγεια πραγματικότητα;

Είναι αυτό το τελεσμένο μέλλον που επεφύλαξαν οι άνθρωποι σαν την επιβράβευση των τόσων και τόσων αγώνων τους, μέσα στην ιστορία; Ποιός θα μπορούσε να μείνει ικανοποιημένος με μια τέτοια προοπτική;

Κι όμως, όλα δείχνουν να είναι χαμένα. Ο κόσμος φαίνεται να διασκεδάζει την καταστροφή του, αδιαφορώντας για το τι γίνεται γύρω του. Βυθισμένος στα καθημερινά μικρά ή μεγάλα προβλήματα του, αρνείται να αναζητήσει διαφορετικούς όρους ζωής. Αλλοτριωμένοι στη θέληση των έγχρωμων καναλιών της

τηλεόρασης, υποταγμένοι στις γυαλιστερές επιφάνειες των περιοδικών μαζικής κατανάλωσης, εθισμένοι στις εξαιτίσεις των αυτοκινήτων και στις κυλιόμενες σκάλες των εμπορικών κέντρων, πισωπατάμε στη θέση του διαφορετικού.

Οι δρόμοι, οι συνοικίες, οι πόλεις, στενάδουν ανικανοποίητες. Εκδηλώνουν αντίθεση στην καταστροφή τους. Εκρήγνυνται και σπέρνουν την καταστροφή και τη φωτιά αναζητώντας τις σκιές που ξεπερνώντας το σκοτάδι, θα οικοδομήσουν τα άτρωτα τείχη που θα τις προστατεύσουν.

Ποιό είμαστε εμείς που θέλουμε να αλλάξουμε τον κόσμο; Ποιά είναι τα πάθη μας που απαιτούν τη δικαίωσή τους; Ποιούς διαδρόμους πρέπει να βαδίσουμε για να παραβιάσουμε τις Κερκόπορτες της Ουτοπίας μας; Ποιά μέλη να είναι η θέση και ο ρόλος μας σε αυτή τη διαρκή κίνηση που πριν από λίγο αναφερθήκαμε;

Η παρούσα κατάσταση είναι λίγο πολύ όπως την περιγράψαμε προηγουμένως. Σκιώδης, μελαγχολική, κενή. Ε, και λοιπόν, θα μπορούσε να μονολογήσει κάποιος. Τα πάντα μπορεί να είναι άθλια, να καταπιέζουν, να ρουφούν τη ζωή μέσα από την ίδια και ίδια μονότονη επανάληψη της ίδιας δουλειάς, της ίδιας διασκέδασης, της ίδιας περιπου αρχής και τέλους. Και τα όνειρα για ένα διαφορετικό κόσμο; Λόγια, λόγια. Διαρκώς ξαναζεσταμένα, λόγω που θα μένουν πάντα τέτοια. Τι κι αν είναι πιο καλά αλλιώς; Τι κι αν υπάρχουν στιγμές που κάτι πήγε να γίνει; Στο κάτω κάτω εγώ θα βγάλω το φίδι από την τρύπα; Κουβέντες και σκέψεις που εύκολα ακούγονται, που εύκολα έρχονται στο μυαλό, που αποτελούν άλλοθι γι' αυτούς που αναζητούν απάντηση στις τελευταίες ανησυχίες τους. Είναι όμως έτσι τα πράγματα;

Όσο κι αν για μας (που θέλουμε να λεγόμαστε διαφορετικοί) οι σκέψεις αυτές αποτελούν τα άλλοθι για την παραίτηση κάποιων ανθρώπων από την ίδια τους τη ζωή, πρέπει ωστόσο να παραδεχτούμε ότι αυτές δεν απέχουν και πάρα πολύ από την πραγματικότητα. Οποιαδήποτε αλλαγή έχει τις συνέπειες και

Την Παρασκευή 5 Ιούλη ξημέρωσε η μέρα του πάρτυ. Λίγα από αυτά που έπρεπε να γίνουν είχαν γίνει, και έτσι οι λίγες ώρες που έμεναν έκαναν όλους μας να τρέχουμε να προλάβουμε. Ο καιρός βέβαια επέμενε να είναι μουντός και βροχερός, κάνοντας το άλσος να μοιάζει με σκηνικό από ταινία του Χίτσκοκ.

Το απόγευμα η ώρα πέρασε γρήγορα χωρίς η μικροφωνική να έρχεται και η βροχή να σταματάει. Λίγες αφίσες στη Δεκελείας πληροφορούσαν τον ανύπαρκτο, προς το παρόν, κόσμο στους δρόμους για το πάρτυ. Δύο ώρες καθυστέρημένης μικροφωνικής ακουόσαν για να φέρονται τον μικροφωνικό απ' το σπίτι του, καθώς η μεγάλη απόφαση κόντρα στον άσχημο καιρό είχε παρθεί: το πάρτυ θα γινόταν με ανορακ συσκευασία και light διεκδίκηση.

Η μικροφωνική στήθηκε γρήγορα, κάνοντας τη μικρή παρέα των διοργανωτών αισιόδοξη για το βράδυ, οι δίσκοι βγήκαν από τις σακούλες, λίγες μπίρες ανοίχτηκαν και όλα δειχνανε έτοιμα, μέχρι τη στιγμή που το κεντρικό καλώδιο μήπε στην πρίζα.

Το πρωινό του δημάρχου δεν είχε πάει χαμένο και έτσι απ' τη στιγμή της απειλητικής επίσκεψής μας στο δημαρχείο μέχρι το απόγευμα, είχε κόψει το ρεύμα στο προαύλιο του στεκιού. Λίγη ώρα μετά τη σκληρή «ηλεκτρική» συνειδητοποίηση τα πράγματα είχαν μαζευτεί, ενώ στον κόσμο που ερχόταν ανακοινώναμε τη δεύτερη απόπειρα για πάρτυ που θα κάναμε, την Τετάρτη 11 Ιούλη. Έτσι, τη θέση του ιρλανδού πιτσιρικά με το περιστρεφόμενο στην αφίσσα της Παρασκευής, έπαιρναν αυτοί με τις σφεντόνες. Την Τετάρτη είμασταν πολύ πιο οργανωμένοι, ενώ ο καιρός πάλι δεν βοηθούσε πολύ. Το πάρτυ ξεκίνησε και κόσμος που δεν είχαμε ξαναβρεθεί μαζί του στη συνοικία, είχε

αρχίσει να καταφθάνει. Το άλσος γρήγορα άρχισε να γίνεται ένας τόπος γνωριμίας και ανθρώπινης επαφής, με παιδιά που είχαν την ίδια διάθεση με μας: Να πάρουν πίσω ότι τους ανήκει. Απ' την πλευρά της διασκέδασης τώρα, ήταν μάλλον εκνευριστικές οι αλεπάλληλες επισκέψεις των περιπολικών, που σήμαιναν χαμηλή ένταση στη μουσική. Τέλος, γύρω στις 1 το βράδυ ο διοικητής ασφαλείας, απρόσκλητος στο πάρτυ μας, έκλεινε τη μουσική.

Για τις λίγες εκείνες ώρες που ο κόσμος βρήκε ένα χώρο ανθρώπινης συναλλαγής, το στέκι λειτουργήσε. Πήραμε πίσω ότι μας ανήκε. Ο χώρος των συναυλιών, πάρτυ, πολιτικών εκδηλώσεων, καθώς και του ουζερί-καφετέριας, ξαναζωντάνεψε μέσα από τη διάθεση μας και μόνο.

Δεν ήταν ένα συνηθισμένο πάρτυ. Άλλωστε ήταν μια μίνι κατάληψη του χώρου. Ο κόσμος δεν χόρευε, ούτε καταλάβαινε τρομερές ποσότητες οινόπνευματων. Έφτιαχνε συνεχώς, όμως, πηγαδάκια, και με χαμηλωμένη μουσική κάτω από τα δέντρα και την υγρασία του άλσους, συναντιότανε.

Συναντηθήκαμε έτσι και μες με πολύ κόσμο που δεν είχε έρθει στις συζητήσεις και προηγούμενες πολιτικές εκδηλώσεις του στεκιού. Είναι φυσικό να μην έρθει κάποιος όταν προγραμματίζονται κουβέντες για το στέκι, ενώ κάλλιστα μπορεί να κανονιστεί η ίδια του η λειτουργία, όπως έγινε με το πάρτυ.

Τέλος, το κλίμα έδειξε ότι σύντομα πολύ περισσότεροι θα ασχοληθούμε με το στέκι, ή αν όχι μ' αυτό, σίγουρα θα είμαστε αρκετοί αυτοί που θα βρούμε χώρους δημιουργίας, έκφρασης και διασκέδασης μέσα στην πόλη, μακριά από τις κονοέρβες που αυτή μας προσφέρει.

Μάκης Κεντεμποζίδης

«Για τους δικούς μας χώρους»

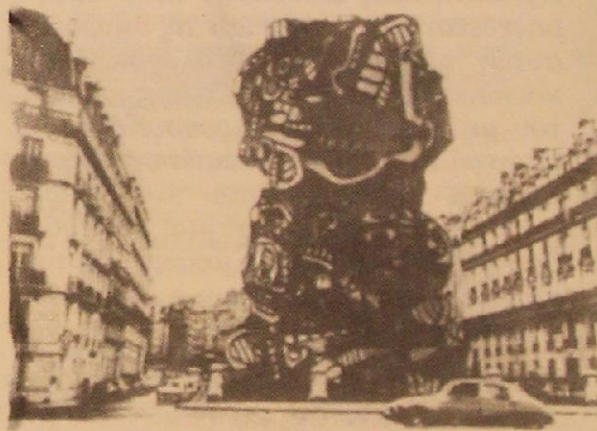
Μερικές φορές είναι πολύ πιο σημαντικό να βρίσκεις χώρους ιδανικούς για επαφή, από ότι για χορό και δυνατή μουσική. Αυτό έγινε και στο πάρτυ. Γι' αυτούς που «αναζητούν» τη διασκέδαση και δεν τη «βρίσκουν», κατανοώντας τη γύρω τάξη της καθημερινότητας, υπάρχει ένα πραγματικό αδιέξοδο.

Είναι πραγματικά όμορφο και αισιόδοξο να μπορείς να «αθληθείς» στην αρένα της καθημερινότητας» ξεπερνώντας όλα τα βάρη και τις ανέχειές της. Έτσι όλη η πραγματικότητα γύρω σου αποκτάει στη βάση της πράξης, την υπέβασή της.

Ο τόπος και ο χώρος είναι το μεγάλο ατού σ' αυτή τη διαδικασία, μια και εάν είναι δικό σου οι θεσμοί που τον διέπουν, είναι σίγουρα η δομική βάση για τη βίωση της κοινωνικής αλλαγής.

Έτσι τίποτα δεν αξίζει περισσότερο από το να μπορείς να δοκιμάσεις την πρόταση που διαμορφώνεις στην κοινωνία — όσο αυτό είναι δυνατόν — στην πράξη.

Ο πραγματικός επαναστατικός λόγος σχετίζεται με την καθημερινότητα. Με την τάξη πραγμάτων που γύρω μας αλλάζει με ρυθμούς τους οποίους μόνο η ασύλληπτη ταχύτητα ενός μικροστοιχείου μπορεί «αναίμακτα» να συλλάβει. Ο άνθρωπος όμως μια και είναι κατά το ήμισυ υπεύθυνος και εν αγνοία του πολλές φορές κατηγορούμενος, παραδίδει σ' αυτή την αλλαγή μερικά από τα χαρακτηριστικά-ιδιότητες του είδους του. Έτσι «εξελισσεται» χωρίς να συμβιώνει με τον υπόλοιπο πλανήτη, έτσι απομονώνεται και ενισχύει καθημερινά ένα κεντρικά παγκόσμιο πολιτισμό, αυτόν της εκμετάλλευσης και της αυτοκαταστροφής, έτσι

πλέει σε κόσμο παρεδεδωμένων αξιών χωρίς να δημιουργεί.

Ο «δικός μας» λοιπόν χώρος» αποκτάει μια σημασία πέρα από την ίδια τη θεωρία της πολιτικοποίησης, και βρίσκει την πρακτική του στην καθημερινή εξέγερση: Η έκφραση για την ανθρώπινη επαφή, η δημιουργία για το χτίσιμο ανταγωνιστικών αξιών, και η έξω από το εμπόρευμα διασκέδαση, την ίδια τη διαφορετικότητα και στάση ζωής.

Έτσι πρωτεύον ζήτημα είναι το σπάσιμο του πολιτισμού της εξομοίωσης και η δημιουργία ενός καθ' όλα απελευθερωτικού πολιτισμού.

Μάκης Κεντεμποζίδης

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η κοινωνία γύρω μας αλλάζει συνεχώς πρόσωπο, τρέχοντας με ταχύτητες που ξεπερνούν ακόμα και το μυαλό της πιο φανταστικής πίστης των ιστοριών επιστημονικής φαντασίας. Αυτό είναι το μόνο σίγουρο. Είναι μια δεδομένη κατάσταση, τόσο πραγματική και αληθινή, όσο και το μαύρο χρώμα του μελανιού της πέννας που παχυνόμαστε στα χέρια μας, γράφοντας αυτό το κείμενο.

Η διαρκής κινητικότητα είναι το χαρακτηριστικό της κοινωνίας που ζούμε. Άπειρες κινήσεις διαφόρων ταχυτήτων, διαφόρων κατευθύνσεων και σκοπών. Ένα διαρκές πήγαινε έλα ανθρώπων, εμπειριών, ιδεών, που αναζητούν την καταξίωση, τη θέση, την αποδοχή. Μέσα σ' αυτό το διαρκές κυνηγητό των πάντων, φυσικά δεν είναι δυνατόν να αναζητήσουμε χρόνους πραγματικής απόλαυσης, στιγμές ουσιαστικής και γόνιμης δημιουργίας. Τα πάντα προσφέρονται για χρήση και κατανάλωση, συσκευασμένα, με κολλημένη επάνω τους την ημερομηνία λήξης. Μετά την εύκολη κατοχή, εύκολη χρήση ή εύκολη διέγερση, ο κύκλος δεν αληθεύει. Και μέσα από όλα αυτά, η ανακάλυψη της λεηλασίας της ζωής μας. Μιας ζωής που μέλλει να μετατραπεί σε θλιβερή παράσταση παρακμαϊκών εικόνων, αλυσσοδεμένων σκλάβων που οδεύουν προς το θάνατο.

Είναι όμως αυτό σκηνικό ή μεταφορά των ανθρώπινων ονείρων στην επίγεια πραγματικότητα;

Είναι αυτό το τελεσμένο μέλλον που επεφύλαξαν οι άνθρωποι σαν την επιβράβευση των τόσων και τόσων αγώνων τους, μέσα στην ιστορία; Ποιός θα μπορούσε να μείνει ικανοποιημένος με μια τέτοια προοπτική;

Κι όμως, όλα δείχνουν να είναι χαμένα. Ο κόσμος φαίνεται να διασκεδάζει την καταστροφή του, αδιαφορώντας για το τι γίνεται γύρω του. Βυθισμένος στα καθημερινά μικρά ή μεγάλα προβλήματα του, αρνείται να αναζητήσει διαφορετικούς όρους ζωής. Αλλοτριωμένοι στη θέληση των έγχρωμων καναλιών της

τηλεόρασης, υποταγμένοι στις γυαλιστερές επιφάνειες των περιοδικών μαζικής κατανάλωσης, εθισμένοι στις εξαιτίσεις των αυτοκινήτων και στις κυλιόμενες σκάλες των εμπορικών κέντρων, πισωπατάμε στη θέση του διαφορετικού.

Οι δρόμοι, οι συνοικίες, οι πόλεις, στενάδουν ανικανοποίητες. Εκδηλώνουν αντίθεση στην καταστροφή τους. Εκρήγνυνται και σπέρνουν την καταστροφή και τη φωτιά αναζητώντας τις σκιές που ξεπερνώντας το σκοτάδι, θα οικοδομήσουν τα άτρωτα τείχη που θα τις προστατεύσουν.

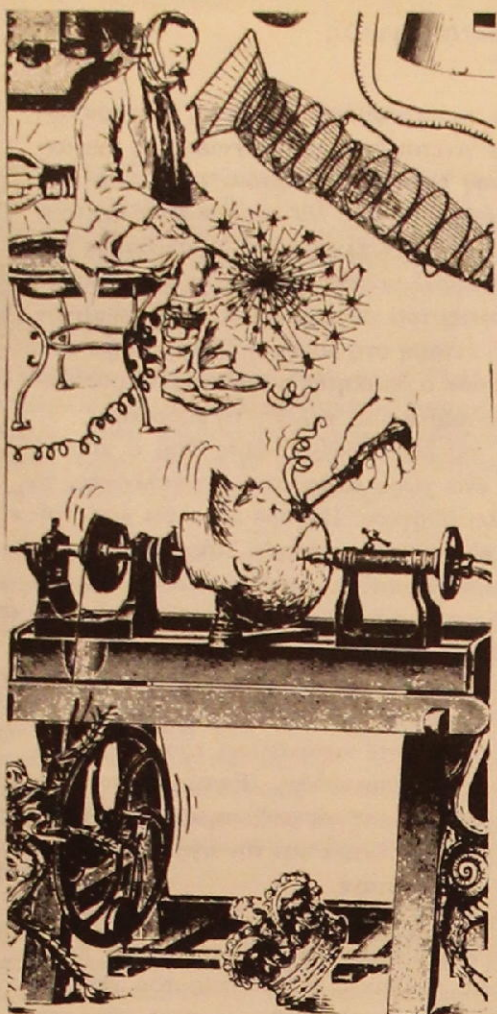
Ποιό είμαστε εμείς που θέλουμε να αλλάξουμε τον κόσμο; Ποιά είναι τα πάθη μας που απαιτούν τη δικαίωσή τους; Ποιούς διαδρόμους πρέπει να βαδίσουμε για να παραβιάσουμε τις Κερκόπορτες της Ουτοπίας μας; Ποιά μέλη να είναι η θέση και ο ρόλος μας σε αυτή τη διαρκή κίνηση που πριν από λίγο αναφερθήκαμε;

Η παρούσα κατάσταση είναι λίγο πολύ όπως την περιγράψαμε προηγουμένως. Σκιώδης, μελαγχολική, κενή. Ε, και λοιπόν, θα μπορούσε να μονολογήσει κάποιος. Τα πάντα μπορεί να είναι άθλια, να καταπιέζουν, να ρουφούν τη ζωή μέσα από την ίδια και ίδια μονότονη επανάληψη της ίδιας δουλειάς, της ίδιας διασκέδασης, της ίδιας περιπου αρχής και τέλους. Και τα όνειρα για ένα διαφορετικό κόσμο; Λόγια, λόγια. Διαρκώς ξαναζεσταμένα, λόγω που θα μένουν πάντα τέτοια. Τι κι αν είναι πιο καλά αλλιώς; Τι κι αν υπάρχουν στιγμές που κάτι πήγε να γίνει; Στο κάτω κάτω εγώ θα βγάλω το φίδι από την τρύπα; Κουβέντες και σκέψεις που εύκολα ακούγονται, που εύκολα έρχονται στο μυαλό, που αποτελούν άλλοθι γι' αυτούς που αναζητούν απάντηση στις τελευταίες ανησυχίες τους. Είναι όμως έτσι τα πράγματα;

Όσο κι αν για μας (που θέλουμε να λεγόμαστε διαφορετικοί) οι σκέψεις αυτές αποτελούν τα άλλοθι για την παραίτηση κάποιων ανθρώπων από την ίδια τους τη ζωή, πρέπει ωστόσο να παραδεχτούμε ότι αυτές δεν απέχουν και πάρα πολύ από την πραγματικότητα. Οποιαδήποτε αλλαγή έχει τις συνέπειες και

Έτσι λοιπόν είναι σωστό για μας:

- (1) Να ανοίξει κύκλος συζήτησης.
- (2) Να υπάρχει σεβασμός στις επιλογές του καθενός-μιας.
- (3) Να ενισχυθούν προσπάθειες στεκιών κλπ.
- (4) Να δημιουργηθεί κέντρο αντιπληροφόρησης σαν απόρροια συζήτησης.
- (5) Να απεγκλωβιστούμε από την εργατική λογική, και να αναζητήσουμε στο σύνολο της κοινωνίας αυτούς που ασφυκτιώντας αναζητούν ένα άλλο όνειρο. Το επαναστατικό υποκείμενο είναι ανύπαρκτο όταν αναζητάται μόνο σε μια τάξη ή κατηγορία ανθρώπων (εργάτες, νεολαίοι κλπ). Μπορεί να υπάρξει παντού, χωρίς αυτό φυσικά να καθορίζει το επαναστατικό άλλοθι του συνόλου της τάξης ή της κατηγορίας (δηλαδή μπορεί να υπάρξει παντού).
- (6) Να κατανοήσουμε πραγματικά τη θέση μας στην κοινωνία σαν ενεργά μέλη της, και να αρνηθούμε την περιθωριοποίησή και τον εγκλωβισμό, σεβόμενοι τον απέναντί μας σαν ψυχή και σαν σώμα.
- (7) Να αρχίσει μια καμπάνια ενημέρωσης πάνω στις Αναρχικές-Αντεξουσιαστικές ιδέες μέσα από μια σειρά εκδηλώσεων πάνω σε επεξεργασμένα θέματα προσωπικού ενδιαφέροντος.
- (8) Να δοθεί βάρος στις επιμέρους και φαινομενικά δευτερεύουσες επιλογές της εξουσίας.
- (9) Να είναι περισσότερο επίπονη η επιλογή της βίας σαν πρακτική, και να υπάρχει σαφής αιτιολόγηση κάθε φορά που αναγκαστικά προσφεύγουμε σ' αυτήν.
- (10) Να παρουσιαστούν στην κοινωνία την άποψή μας για τον Πολιτισμό όχι απλά και μόνο στο επίπεδο της θεωρίας, αλλά και της πράξης, δείχνοντας έμπρακτα δείγματα τους πώς εμείς εννοούμε και βιώνουμε τη σχέση μεταξύ των ανθρώπων, τη σχέση με την τέχνη, τη φύση κλπ.
- (11) Να φτιάξουμε και να στηρίξουμε συλλογικές εργασίες, που θα αρνούνται τις υπάρχουσες κατεστημένες σχέσεις.

II

κόττητα έχει κάτι να πει σχετικά με τον χαρακτήρα και την εξέλιξη της επιστήμης και του επιστημονικού λόγου.

Έτσι, ούτε η Φλέμινγκ, ούτε κι εγώ, αμφισβάζουμε για τις υποψίες του Μπακούιν σχετικά με την επιστήμη. Όμως, δεν πρέπει να πιστέψουμε ότι ο Μπακούιν απλά περιφερόταν γύρω από την κακόφημη επιστήμη, ότι ήταν ένας απλός και «ηρωικός αντίπαλος της επιστήμης» (5). Ο Μπακούιν της έδινε και μεγάλη αξία στην επιστήμη, την υποστήριζε, αλλά μόνο σ' ένα σημείο. Συνειδητά, έθεσε «εκείνες τις επιφυλάξεις για την επιστημονική πρόοδο», στις οποίες αναφέρεται η καθηγήτρια Φλέμινγκ στην τελευταία παράγραφο του άρθρου της (6). Παίρνοντας αυτό σαν σημείο αφετηρίας, θα ζητήσω από τον αναγνώστη να μη δει αυτό το άρθρο σαν την έναρξη μιας πολεμικής, αλλά μάλλον σαν μια προσπάθεια να χρησιμοποιήσουμε το ανά χείρας ερώτημα σαν το σημείο έναρξης για την παρουσίαση μιας ισορροπημένης θέσης για τις απόψεις του Μπακούιν πάνω στο ζήτημα της «επιστήμης» και επίσης σαν μια προσπάθεια να φανεί η συνεχιζόμενη σημασία των υποψιών του, που δεν επικεντρώνονται στην απόρριψη της επιστήμης, αλλά στην κατάλληλη χρήση της.

II

Μπορούμε να ξεκινήσουμε με την υπενθύμιση ότι όπως πολλοί άλλοι αναρχικοί, ο Μπακούιν θεωρούσε την επιστήμη και την τεχνολογία (σαν την καλύτερη εμπειρική γνώση και τα πιο εκλεπτυσμένα εργαλεία) ως απελευθερωτικές δυνάμεις, τις οποίες πρέπει να προσπαθήσουμε να κατέχουμε. Η επιστήμη ήταν μια λεωφόρος, μέσω της οποίας μπορούμε να ξεπεράσουμε τα φυσικά και ψυχολογικά εμπόδια της ελευθερίας, προστάτα στα οποία το μεγαλύτερο μέρος της ανθρωπότητας παραμένει παθητικός και χειραγωγούμενος λήπτης, αντικείμενο μιας μοίρας δυνατότητας από το ίδιο. Το ενδιαφέρον του Μπακούιν για την επιστήμη, οδήγησε τον Γκ. Μαξίμωφ να αποκαλέσει τη θεωρητική θέση του Μπακούιν «επιστημονικό αναρχισμό» (7). Αντιλαμβανόμενος την επιστήμη σαν μια εμπειρική μέθοδο έρευνας που μας προμηθεύει έναν σίγουρο τρόπο κατανόησης του υλικού κόσμου, τη θεωρεί σαν τη βάση ολόκληρης της αυθεντικής γνώσης:

«Καθιερώνοντας τις γενικές σχέσεις μεταξύ των εφήμερων και των ουσιαστικών πραγμάτων, διακρίνοντας τους γενικούς νόμους που είναι έμφυτοι στην εξέλιξη των φαινομένων του φυσικού και κοινωνικού κόσμου, καθορίζει — για να το πούμε έτσι — τα αμετάβλητα σύνορα της προοδευτικής πορείας της ανθρωπότητας ... που η άγνοια ή το ξέσπασμα τους, οδηγεί σε μοιραία αποτελέσματα» (8).

Επίσης η επιστήμη σύμφωνα με τον Μπακούιν, προλέγει την ελευθερία. Αυτή η ελευθερία πρέπει να κατακτηθεί σε κάθε περιοχή της εμπειρίας — στις κοινωνικές, όπως και στις φυσικές επιστήμες. Αλλά είχε και τις αμφιβολίες του. Ήταν χαϊντοπτος απέναντι στον θετικισμό, στην χειραγωγική κοινωνιολογία του Σαιν Σιμόν, του Κοντ, και του Μαρξ. Υπονοούσε την κυβέρνηση μιας νέας ελίτ επιστημόνων, μια νέα ιεραρχία μιας περιορισμένης ομάδας, η οποία είχε εύκολη πρόσβαση στον ΛΟΓΟ. Μίλούσε αυστηρά γι' ατο «δογματικό σχολείο του γερμανικού κομμουνισμού», το οποίο «δεν μπόρεσε να μην είναι ανίκανο, γελοίο, απάνθρωπο, σκληρό, καταπιεστικό, εκμεταλλευτικό και καταστροφικό» (9).

Παραπέρα, δεν ήταν μόνο η πιθανότητα μιας ελιτίστικής χειραγώγησης της γνώσης και των προϊόντων της, αλλά ο ίδιος ο επιστημονικός λόγος σαν μια βασική αιτία κυριαρχίας των μυαλών εκείνων που πιστεύουν σ' αυτήν, που ο Μπακούιν θέτει υπό αμφισβήτηση. Πίστευε ότι η επιστήμη δεν έχει μια αυθύπαρκτη κατεύθυνση, ούτε αυτεκπληρούμενο σκοπό. Πρέπει να υποταχθεί στην ανθρώπινη εκλογή: «... η επιστήμη είναι η αντίληψη της ζωής, αλλά όχι η ίδια η ζωή ... η επιστήμη δεν δημιουργεί τίποτα αλλά αναγνωρίζει και επιβεβαιώνει τη δημιουργία της ζωής ... η μοναδική αποστολή της επιστήμης είναι να φωτίσει τη

ζωή και όχι να την κυβερνήσει» (10).

Ο έλεγχος της φύσης, η μετατροπή της σε ένα υποταγμένο άθρημα στα χέρια μας, εμπεριέχει πραγματικούς κινδύνους για ίδιους τους παίκτες. Στο βαθμό που τα ανθρώπινα όντα γίνονται ένα μέρος του επιστημονικού πειραματισμού και του τεχνολογικού εξοπλισμού, οι διευθυντές αδιαφορούν για τη μοίρα τους. Οι άνθρωποι μπορεί εύκολα να εκλαμβάνονται σαν πειραματόζωα, ή ζώα των κτημάτων. Οι εξουσιαστές επιστήμονες δεν είναι διόλου ελκυστικοί και πρέπει να αποθαρρύνεται μια διεύρυνση της εξουσίας τους.

Αυτό πρέπει να το έχουμε υπ' όψιν μας. Εάν η μεταβιομηχανική κοινωνία πρόκειται να ελέγχεται από τους επιστήμονες και τους ειδικούς, τότε θα αντιμετωπίσουμε προβλήματα. Όπως προειδοποίησε ο Χέρμπερτ Μαρκούζε, «οι επιστήμονες μας είναι ανίκανοι για οτιδήποτε πέρα από τις πιο ανούσιες κοινοτοπίες όταν χάσουν τις ειδικότητές τους» (11). Από την άλλη, οι επιστήμονες και οι τεχνολόγοι, προς το παρόν δεν είναι ανεξέλεγκτοι. Είναι υπηρέτες εκείνων που κατέχουν και διευθύνουν. Το ζήτημα είναι βέβαια, ότι δεν χρειαζόμαστε τεχνικές ή πολιτικές ιεραρχίες.

Ο Μπακούιν πίστευε ότι η επιστημονική πρόοδος δημιουργήσει «διανοητική, και κατά συνέπεια υλική σκλαβιά ... φτώχεια και νοητική καθυστέρηση ανάμεσα στους ανθρώπους» (12). Η αποφυγή αυτής της σύνδεσης της επιστημονικής προόδου με την καταπίεση, μπορεί να επιτευχθεί σύμφωνα με τον Μπακούιν, μόνο μ' έναν θεαματικό, αναρχικό τρόπο. Εάν δεν θέλουμε η επιστήμη να χρησιμοποιηθεί εσφαλμένα, πρέπει να την πάρουν στα χέρια τους τα σωστά χέρια και αυτά τα χέρια ανήκουν στην πλειοψηφία του πληθυσμού, ενός πληθυσμού διαφωτισμένου και διαφωτιζόμενου στη διαδικασία διεύθυνσης της ίδιας του της ζωής. Ο Μπακούιν συχνά μιλούσε για τον κοινωνικό του στόχο σαν «την ελεύθερη ομοσπονδία των κομμούνων από τα κάτω προς τα πάνω». Αυτή διάλυση της εξουσίας που υπάρχει στην κοινωνία πρέπει να γίνει ταυτόχρονα με τη διάλυση της επιστημονικής εξουσίας, σ' αυτό που μπορεί ν' αποκληθεί δημοκρατικοποίηση της γνώσης.

Η διάδοση της επιστημονικής πληροφόρησης είναι κάτι παραπάνω από μια επιθυμητή πολιτική στα επίπεδα της ισότητας και της δικαιοσύνης. Είναι μια πολιτιστική αναγκαιότητα, όπως δείχνει ο Μπακούιν όταν την περιγράφει στην θεολογική της αναλογία:

«Η επιστήμη πρέπει με πραγματικούς όρους να γίνει ιδιοκτησία των πάντων ... θα συγχωνευθεί τελικά στην άμεση και πραγματική ζωή όλων των ατόμων. Θα είναι μια κίνηση ανάλογη μ' εκείνη που έκανε τους Προστοιάντες στις αρχές της Αναγέννησης να πουν ότι δεν υπάρχει πια ανάγκη για παπδες, αφού κάθε άνθρωπος μπορεί να είναι ο ιερέας του εαυτού του ... είναι αναγκαίο, μέσω της γενικής εκπαίδευσης, ισότιμα διαθέσιμης προς όλους, να διαλυθεί η διαχωρισμένη κοινωνική οργάνωση της επιστήμης, με την έννοια ότι οι μάζες, σταματώντας να είναι ένα απλό κοπάδι, που οδηγείται και κουρεύεται από τους προνομίους βοσκούς, μπορούν να πάρουν στα χέρια τους την ιστορική τους μοίρα» (13).

Με τις απόψεις του Μπακούιν βρισκόμαστε σε μια θέση απ' όπου μπορούμε να βάλουμε το σωστό ερώτημα σχετικά με την επιστήμη και την τεχνολογία, και να κάνουμε υποθέσεις για τις κρίσεις τους. Καθώς εξετάζουμε τα συγκεκριμένα θέματα, πρέπει να ρωτήσουμε: Μπορούν να ενταχθούν σ' ένα αποκεντρωμένο και αναρχικό σύστημα αναρχικής οργάνωσης; Συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτού του συστήματος (τόσο η παραγωγή τους, όσο και η χρήση τους), ή δουλεύουν ενάντια σ' αυτή την πιθανότητα; Πώς πρέπει να χρησιμοποιήσουμε συγκεκριμένες τεχνολογίες προκειμένου να επωφεληθούμε από την απελευθερωτική δυναμική τους, ενώ ταυτόχρονα θα εμποδίζουμε την εμφάνιση των χειραγωγικών-ιεραρχικών δυνατοτήτων τους; Η ασχολία μ' αυτά τα ζητήματα προϋποθέτει μια συνεχή και επίμονη αποτίμηση και επανεκτίμηση της επιστήμης, σήμερα, και σε κάθε μελλοντική κοινωνική οργάνωση.

Οι συγκεκριμένες κρίσεις όμως, πρέπει πάντα να λαμβάνουν χώρα με τη μέγιστη έρευνα των εναλλακτικών πλασίων θεωρίας και πρακτικής. Χρειαζόμαστε εναλλακτικές έννοιες απέναντι σ' αυτές του κυρίαρχου τεχνολογικού λόγου και μια εφευρετική σκέψη για να συλλάβουμε μια αναρχική κοινωνία, έτσι ώστε να πάρουμε κάποια κατεύθυνση. Αν δεν υπάρξει μια τέτοια ιδεολογία και η ανάλογα προσανατολισμένη δράση, οι σκέψεις και οι πράξεις μας θα μείνουν σε μια άπληστη αδιαφορία.

III

Μετά τον Μπακούιν, τυπική της αναρχικής σκέψης ήταν η τομή από την Κροπότκιν ότι:

«Κάτω από το όνομα του αναρχισμού, αναδύεται μια νέα ερμηνεία του παρελθόντος και της σημερινής κοινωνικής ζωής, δίνοντας ταυτόχρονα ένα προγνωστικό όσον αφορά το μέλλον και έχοντας ένα κοινό πνεύμα όπως η φυσική επιστήμη» (14).

Ο Κροπότκιν μίλησε για μια «λαϊκή δημιουργική εξουσία και εποικοδομητική δραστηριότητα, βασισμένες στην επιστήμη και τεχνική» (15), που θα αποτελέσουν τη βάση της μελλοντικής κοινωνίας. Για τον Κροπότκιν η επιστημονική γνώση θα απελευθερώσει τους ανθρώπους όχι μόνο από την υλική στέρηση και τη φυσική κυριαρχία, αλλά επίσης από τα διανοητικά δεσμά των προκαταλήψεων. Οι σάμνοι και οι παπάδες θα αντικατασταθούν από μια ακριβή ατομική και προσωπική (που δεν θα ληφθεί από μια αρχή) γνώση της φύσης. Ατρόμητοι μπροστά στην απομυθοποιημένη φύση, με τη μαγεία και τη θρησκεία στη σφαίρα της ποίησης, μπορεί ν' αντιληφθούμε ορθά τη θέση και τις δυνατότητες μας μέσα στο σύμπαν. Η επιστήμη και η τεχνολογία μπορεί τότε ν' αποτελέσουν το έδαφος πάνω στο οποίο θα οργανώσουμε τις οικονομικές και κοινωνικές υπάρξεις μας, απελευθερωμένοι από την ιεραρχική εξουσία κάθε είδους. Με την ευρύτερη έννοια, μια νέα φιλοσοφία των ανθρωπίνων συνθηκών παρήχθηκε απ' αυτή την επιστημονική προσέγγιση. Για τον Κροπότκιν, ολόκληρη η επιστημονική γνώση ήταν μια επίδειξη της καταλληλότητας, της φυσικότητας, της αναρχίας, «... η οποία αναζητά την αρμονία σε μια παντοτινά μεταβαλλόμενη και διαφεύγουσα ισορροπία ανάμεσα στην ποικιλότητα των ποικίλων δυνάμεων και επιρροών κάθε μορφής, που ακολουθούν τη δική τους ξεχωριστή πορεία» (16).

Για τον Κροπότκιν, η αναρχία ήταν η κατάσταση κατά την οποία η ανθρωπότητα αποκατά την ορθή σχέση με τη φύση, όπου η τελευταία κατανοούμενη επιστημονικά, επιβεβαιώνει την παγκοσμιότητα της αυθόρμητης ισορροπίας. Έπειτα, πρέπει να θυμόμαστε, ότι η εφαρμογή της επιστήμης και της τεχνολογίας, είναι μια διείσδυση των ανθρωπίνων πλασμάτων στην αυθόρμητη τάξη της φύσης. Είναι μια προσπάθεια να ξεφύγουμε από το «τυχαίο», το απρόβλεπτο, πάνω στο οποίο δεν έχουμε καμία επιρροή, όπως και κανένα έλεγχο της ίδιας μας της ζωής. Στην κλασική Ελλάδα ο όρος ΤΕΧΝΗ χρησιμοποιούνταν για να δείξει την ικανότητα κάποιου να ξεφεύγει από την ΤΥΧΗ, τα τυχαία γεγονότα που επιβάλλονται πάνω στις ζωές μας είτε ευεργετικά είτε βλαπτικά, αλλά πάντα απρόβλεπτα. Ως εκ τούτου, στη δεύτερη χορική ωδή της Αντιγόνης βρίσκουμε την εκτίμηση για τις τέχνες και τις επιστήμες, σαν παράγοντες που μας απελευθερώνουν από την αδυναμία μπροστά στη φύση — το επιστέγασμα αυτής της προσπάθειας ήταν η ΠΟΛΙΣ, το κράτος. Υπάρχει επίσης η προειδοποίηση, πως η αλαζονική αδιαφορία απέναντι σε ζητήματα ηθικής, είναι μια εσφαλμένη αντίληψη της ΤΕΧΝΗΣ. Ελέγχοντας τη γη, μεταβάλλοντας τη με τα εργαλεία της, κυριαρχώντας σε άλλα είδη, αντιμετωπίζοντας μοιραίες καταστάσεις με επιδεξιότητα, η ανθρωπότητα γλυτώνει από τον πόνο και την αιμχανία αλλά πάντα απειλεί να καταστρέψει την κοινότητα, μέσα από την αλαζονική αδιαφορία για τα ηθικά ζητήματα. Στην Αντιγόνη, ο θριαμβευτής κυρίαρχος, ο Κρέον, αντιπροσωπεύει την ΤΕΧΝΗ, τη σταθερή ικανότητα ελέγχου της φύσης, και ο χαρακτήρας του παραμένει μια σημαντική προειδοποίηση για μας. Μας προειδοποιεί ότι η ικανότητα για έλεγχο του περιβάλλοντος είναι μια δίκωπη λεπίδα που, ενώ μας βοηθά να ξεφύγουμε από τις φαντασιοληξίες της φύσης, μπορεί να θέσει τις βάσεις για άλλες μορφές κυριαρχίας.

Η επιστήμη, ως η ικανότητα ελέγχου της φύσης, περιέχει ένα επικίνδυνο στοιχείο. Ακόμη και η πιο καλοήγητος επέκταση του ανθρώπινου ελέγχου, όπως τα φάρμακα που αύξησαν τις πιθανότητες υγείας και σωτηρίας εκατομμυρίων ανθρώπων, έχει μια αρνητική πλευρά. Σκεφτείτε π.χ., τη δήλωση του Φράντς Φάνον σχετικά με τον ρόλο του γιατρού στην αποικιακή κοινωνία:

«Στις αποικίες, ο γιατρός είναι αναπόσπαστο στοιχείο της αποικιοκρατίας, της κυριαρχίας, της εκμετάλλευσης. Στην Αλγερία δεν πρέπει να ξεφνιαζόμαστε που οι γιατροί και οι φαρμακοποιοί είναι ηγετική στελέχη των αποικιακών κινημάτων» (17).

Όχι μόνο ο γιατρός εξυπηρετεί τις κυρίαρχες αποικιακές δομές της οικονομικής και πολιτικής εξουσίας, αλλά συγχρόνως παίζει και ένα άλλο ρόλο, αυτό του γαιοκτήμονα και του πολιτικού. Το ίδιο το φάρμακο είναι μέρος μιας ξένης κουλτούρας, που οι ιθαγενείς το θεωρούν σαν μια ουσιαστική όψη της απώλειας του προσωπικού ελέγχου πάνω στο περιβάλλον, μέρος μιας γενικότερης απανθρωποίησης που συμβαίνει πάντα όταν η επιστήμη επιβάλλεται στους ανθρώπους για το «καλό τους». Έτσι, ο αποικιοκρατούμενος δεν εμπιστεύεται τον γιατρό, και ίσως ν' αρνηθεί το φάρμακο λόγω της «δυσπιστίας του για τον αποικιο-

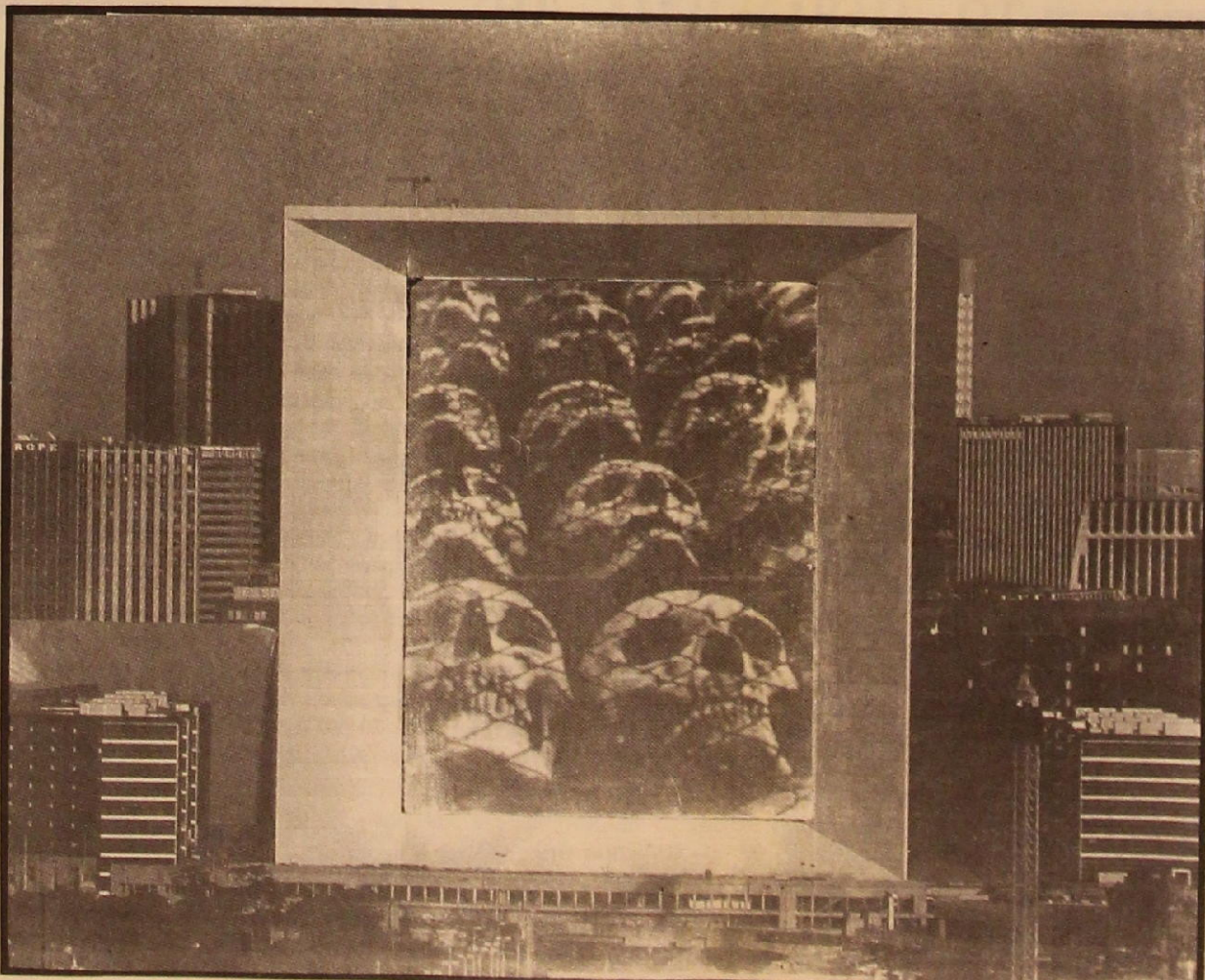
Το κείμενο που ακολουθεί, δημοσιεύτηκε στο καναδέζικο περιοδικό Our Generation, στο τεύχος της Άνοιξης του 1989. Ο συγγραφέας του Frank Harrison είναι από τα πιο δραστήρια μέλη του ελευθεριακού κινήματος στον Νέο Κόσμο, με πλούσια συγγραφική δουλειά. Διδάσκει Πολιτικές επιστήμες στο πανεπιστήμιο St. Francis Xavier της Νέας Σκωτίας. Στα ελληνικά έχει κυκλοφορήσει ένα μικρό βιβλίο του με τίτλο «Αναρχισμός, Ατομικισμός, Φιλελευθερισμός» από τις Αυτόνομες Εκδόσεις, όπου πραγματεύεται τις σχέσεις και τις διαφορές αυτών των μεγάλων ιδεολογικών και κοινωνικών ρευμάτων. Επίσης κείμενο του με τίτλο το «Σύγχρονο Κράτος», υπάρχει στη συλλογή κειμένων «Εξουσία και Άρνηση», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις για μια «Ελευθεριακή Κουλτούρα». Τη μετάφραση του παρόντος κειμένου έκανε ο Παναγιώτης Κалаμαράς.

I

Στη θαυμάσια έρευνα της για τον Ελιζέ Ρεκλύ στο τελευταίο τεύχος του Our Generation, η Μαίρη Φλέμινγκ μας χαρίζει μια διεισδυτική μελέτη πάνω στην αναρχική φιλοσοφία, μελέτη που επικεντρώνεται στη δημιουργική σύνδεση του αναρχικού κινήματος και της επιστημονικής γνώσης. Σ' αυτή της την προσπάθεια, παραθέτει μια πρότασή μου, σύμφωνα με την οποία «οι επιστήμονες σαν τον Ρεκλύ και τον Κροπότκιν, ολοκλήρωσαν τις απόψεις που επεξεργάστηκε ο Μπακούιν», και προειδοποιεί τον αναγνώστη ως εξής:

«Σαν απάντηση τέτοιων απόψεων, που φαίνονται να εκτιμούν τα βήματα του Ρεκλύ και του Κροπότκιν σαν εξελίξεις, θα συνιστούσα μεγαλύτερη προσοχή. Αντί να πιστεύουμε ότι ο Μπακούιν βρισκόταν στα πρόθυρα της υποστήριξης της επιστήμης, θα ταίριαζε περισσότερο να τον δούμε σαν έναν άνθρωπο που διατηρούσε τις υποψίες του σχετικά μ' αυτήν, όταν όλοι γύρω του κραυγάζαν για την αρετή της. Οι απόψεις του Μπακούιν, πολύ πέραν από το να θεωρηθούν παλαιомοδίτικες και εκτός τόπου στον επιστημονικοποιημένο κόσμο μας ... συμφωνούν παντοιοτρόπως με τις ύστερες σκέψεις του 20ου αιώνα σχετικά με την άκριτη αντίληψη του προηγούμενου για την επιστήμη» (1).

Δεν έχω πρόβλημα μ' αυτήν τη δήλωση, εκτός από την υπόθεση ότι η ανάλυση μου στο «Σύγχρονο Κράτος» (2) (ή αλλιώς) βλέπει τον Μπακούιν σαν τον άκριτο, ενθουσιώδη υποστηρικτή της επιστήμης, έτοιμο να συμβουλευτεί και να προτείνει βελτιώσεις. Στην πραγματικότητα, η θέση μου προσπαθεί να παρουσιάσει τον Μπακούιν σαν φορέα μιας εκλεπτυσμένης άποψης για την επιστήμη, παρά σαν κάποιον που απλά υιοθετεί ή απορρίπτει. Μάλιστα, στο κύριο σώμα της εργασίας μου (όπως αντιπαρατίθεται στην υποσημείωση που αναφέρεται η καθηγήτρια Φλέμινγκ) θα βρείτε αναφορές στα ίδια ακριβώς αποσπάσματα από το βιβλίο του Μπακούιν «Κρατισμός και Αναρχία» που και η ίδια δίνει για να υποστηρίξει τη θέση της (3). Και αυτή η θέση της σε κάποιο βαθμό είναι ίδια με τη δική μου. Ακόμη παραπέμπω τον αναγνώστη σε μια άλλη πρόταση από το «Κρατισμός και Αναρχία», όπου ο Μπακούιν καταδικάζει εκείνους που «κρίνουν αυτή τη φτωχή ζωή μ' έναν τέτοιο τρόπο ώστε να βλέπουν σ' αυτόν την πρακτική εμφάνιση της πάντα δικής τους ημιτελούς επιστήμης». Σημειώσω όμως ότι στην ίδια πρόταση δέχεται ότι η επιστήμη «είναι ένα από τα απαραίτητα φαινόμενα της φυσικής και κοινωνικής ζωής» (4). Ο Μπακούιν στην πραγματι-

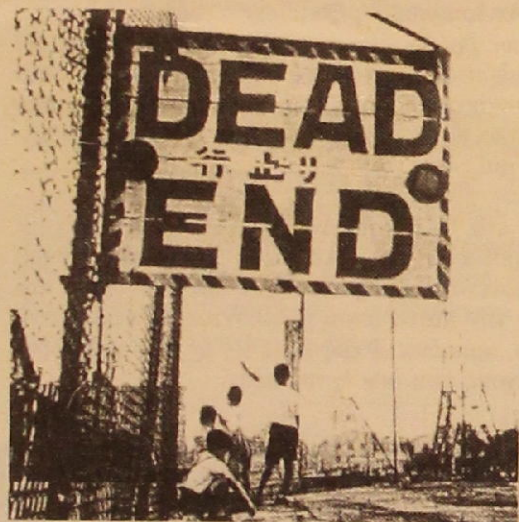
κράτη τεχνικό»(18). Αυτή η δυσπιστία φτάνει μέχρι και τους ντόπιους γιατρούς, εξευρωπαϊσμένους και δυτικοποιημένους, οι οποίοι μέσω της εκμάθησης της ξένης μεθόδου των φαρμάκων, έχουν αρχίσει να σκέφτονται σαν ξένοι, προσχωρώντας στο ξένο στρατόπεδο των καταπιεστών. Όσο και καλοπροαίρετος να είναι ο γιατρός, όσο ωφέλιμος να είναι οι δραστηριότητες του-της με την έννοια της πρόληψης των ασθενειών, αυτός ο γιατρός, αυτός ο ξένος επιστήμονας, αυτοπαρουσιάζεται σαν διευθυντής και κυρίαρχος.

Η επιστήμη δεν είναι, και ποτέ δεν ήταν, απλά ο μηχανισμός χειραγώγησης μέσω του οποίου επεκτείνουμε τον έλεγχο μας πάνω στη φύση, στο φυσικό περιβάλλον του οποίου αποτελούμε τμήμα. Η επιστήμη πάντα περιελάμβανε την απομάκρυνση της αυθαιρεσίας και της επακόλουθης επέκτασης του ελέγχου μας πάνω σ' εκείνους τους παράγοντες που βλάπτουν τη ζωή μας. Ο έλεγχος της φύσης, σκοπός της οποίας είναι η ωφέλεια των ανθρώπινων όντων μέσω της απομάκρυνσης του αυθαίρετου ή του τυχαίου, μπορεί εύκολα να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή του αντιθέτου του. Έτσι, σαν μια πρώτη κρίση, μπορούμε να πούμε ότι η επιστήμη για τον αναρχικό πρέπει να εξελιχθεί και να εμπλουτισθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να διευρυνθεί η ανθρώπινη αυτονομία στο επίπεδο της υποκειμενικότητας.

Δεν υπάρχει μονοπάτι «φυσιολογικής» εξέλιξης για την επιστήμη και την τεχνολογία, καθοριζόμενο από τον χαρακτήρα της πληροφόρησης, και άρα, αυτόματα, ωφέλιμο. Κάτι τέτοιο είναι σίγουρα ένας μπουρζουάδικος πειρασμός, αλλά τον αποδέχονται επίσης και οι «επιστημονικοί σοσιαλιστές», οι οποίοι σύμφωνα με τη μαρξιστική γραμμή, αποδέχονται πάντα τον αυταρχισμό σαν κάτι το αναπόφευκτο. Μια τυπική, σύγχρονη ερμηνεία της αξίας της «επιστημονικής» διεύθυνσης της κοινωνίας», υποστηρίζει:

«Ο βασικός στόχος που αντιμετωπίζει η επιστημονική διεύθυνση της κοινωνίας, είναι να ταυριάζει τις υποκειμενικές δραστηριότητες των ανθρώπων με τους αντικειμενικούς νόμους, και να χρησιμοποιήσει τις αντικειμενικά υπάρχουσες συνθήκες για το καλύτερο δυνατό. Ο γενικός σκοπός της διεύθυνσης της σοσιαλιστικής κοινωνίας, είναι να εξασφαλίσει την ευνοϊκότερη χρησιμοποίηση των οικονομικών νόμων του σοσιαλισμού, και να οργανώσει και να κινητοποιήσει τις εργασιακές, υλικές και οικονομικές πηγές, προκειμένου να οικοδομηθεί ο κομμουνισμός»(19).

Δεν υπάρχουν πολλά εδώ που θα μπορούσαμε να τα βρούμε συμπαθητικά, αφού ο αυταρχικός χαρακτήρας του τεχνολογικού ορθολογισμού του, είναι προφανής.

IV

Για τον αναρχικό, οι κίνδυνοι που εμπεριέχει η επιστήμη, μπορούν συμβατικά να ενταχθούν σε τρεις κατηγορίες καταπίεσης:

1. Εργαλειακή κυριαρχία.
2. Οργανωτική κυριαρχία.
3. Ψυχολογική κυριαρχία.

Η ΕΡΓΑΛΕΙΑΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ εδώ υπονοεί την άμεση κυριαρχία της τεχνικής. Είμαστε, όπως λένε, απλά νούμερα σε μια τράπεζα μνήμης. Παράλληλα, αυτό πρόκειται μοιραία να συμβεί όταν ο έλεγχος της τεχνολογίας αφήνεται στα χέρια μια ιδιοκτητικής ή διευθυντικής τάξης. Πέρα από τα παραμορφωμένα μωρά, την όξινη βροχή, τη μείωση του όζοντος, τα μολυσμένα ποτάμια και τα υπόλοιπα, που όλα είναι αποτελέσματα ΑΝΕΥΘΥΝΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ, σήμερα η τεχνολογία είναι ανεπτυγμένη μόνο στο βαθμό που ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΤΙΣ ΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ των κυρίαρχων κοινωνικά και οικονομικά ελίτ.

Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ δεν αναφέρεται μόνο στη ΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι αναγκαία η ιεραρχία και ο έλεγχος των παραγωγών και του μεγαλύτερου μέρους της κοινωνίας, αλλά επίσης και στο γεγονός ότι κάποιες τεχνολογίες είναι ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΣΗ ΤΟΥΣ ΙΕΡΑΡΧΙΚΕΣ. Ακόμη προφανέστερα, η πυρηνική βιομηχανία είναι μία που η ύπαρξή της είναι αδύνατη χωρίς ιεραρχικές δομές, και συνεπώς είναι οργανωτικά ανίκητη να παίζει κάποιο ρόλο σ' ένα αναρχικό σύμπαν. Όμως είτε εγγενής είτε σχεδιασμένη, η τεχνολογική ολοκλήρωση μέσω μεγάλων παραγωγικών μονάδων, γεννά την απανθρωποίηση, και αντιμετωπίζει τους ανθρώπους σαν αντικείμενα. Αυτό το μοντέλο καθιέρωσαν οι καπιταλιστικές εταιρίες και το αντέγραψαν οι κρατιστές-σοσιαλιστές. Εδώ έχουμε μια εργασία όπου χάνεται το ανθρώπινο περιεχόμενο, και αυτό το βλέπουμε ιδιαίτερα στη σύγχρονη εφαρμογή της ρομποτοποίησης, η οποία δίνει προτεραιότητα στην αποδοτικότητα του συστήματος (όπως αυτή μετρείται με την «αποτίμηση του κόστους») σε σχέση με τους ανθρώ-

πινους συντελεστές της. Παράλληλα, πρέπει να σημειώσουμε ότι «μέχρι πρόσφατα, οι νέες τεχνολογίες της πληροφορικής επέτρεπαν στους ανθρώπους να κάνουν πράγματα που στο παρελθόν δεν τα μπορούσαν. Αλλά τελευταία, η τεχνολογία άρχισε να κάνει πράγματα που συνήθιζαν να κάνουν οι άνθρωποι ... για πρώτη φορά, ο άνθρωπος στο δρόμο συνάντησε το φάντασμα στη μηχανή»(20). Αυτό το φάντασμα καθιστά μη αναγκαίους τους άνδρες και τις γυναίκες στην παραγωγική διαδικασία. Αυτό που αρχικά ήταν μια μέθοδος ικανοποίησης των ανθρώπινων αναγκών, μετατρέπεται σ' ένα σύστημα παραγωγής που δεν χρειάζεται τα ανθρώπινα όντα. Αφού πρώτα κυριάρχησε πάνω τους, τώρα τους πετάει στα σκουπίδια. Και συμβαίνει η έσχατη ειρωνεία της ιστορίας.

Η εργαλειακή και οργανωτική κυριαρχία όμως, δεν μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά χωρίς την πολιτιστική αποδοχή των συνθηκών από την πλειοψηφία εκείνων που τις υφίστανται. Η ιεραρχία ήταν ανέκαθεν κάτι το ΕΠΙΘΥΜΗΤΟ, υποστηριζόμενη από εκείνους που βρίσκονται υπό τις διαταγές της, ακόμη και όταν στρέφεται ενάντια στα συμφέροντά τους. Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ αναφέρεται σ' εκείνη την αποδοχή των συνθηκών της τεχνολογικής απανθρωποίησης, η οποία περιλαμβάνει μια έλλειψη της ικανότητας να σκεφθούμε πέρα από την άμεση πραγματικότητα. Αυτό έχει αναγνωριστεί ευρύτερα. Ο Μαρξ κούζε την έχει αποκαλέσει «ευτυχισμένη συνείδηση» μιας «μονοδιάστατης» κοινωνίας, και τόνιζε μια αισθητική διάσταση σαν την εναλλακτική μέθοδο σκέψης. Καταδικάζοντας αυτό που αποκαλεί «εργαλειακό λόγο», ο Χάμπερμας προσβλέπει σε μια «επικοινωνιακή ορθολογικότητα», η οποία εξισορροπεί την επιστημονική διάσταση με την ηθική και την αισθητική. Οι μαρξιστές κατηγορούν τη μπουρζουαζία και ελπίζουν να την αντικαταστήσουν με μια σοσιαλιστική συνείδηση, αν και ο Μάραϊν Μπούκτσιν αρκετά πειστικά πιστεύει ότι ο Μαρξ και οι οπαδοί του μοιράζονται την κυριαρχική νοοτροπία της μπουρζουαζίας. Οι φεμινίστριες έχουν μερικές φορές πει ότι η τεχνολογική κυριαρχία της φύσης είναι ακριβώς μια φαλλοκρατική άποψη για τον κόσμο. Μιλώντας γενικότερα, πρέπει να πούμε ότι η ψυχολογική κυριαρχία είναι το βασικό πρόβλημα για οποιονδήποτε επιθυμεί να αλλάξει την κατεστημένη πραγματικότητα, συμπεριλαμβανομένων των αναρχικών.

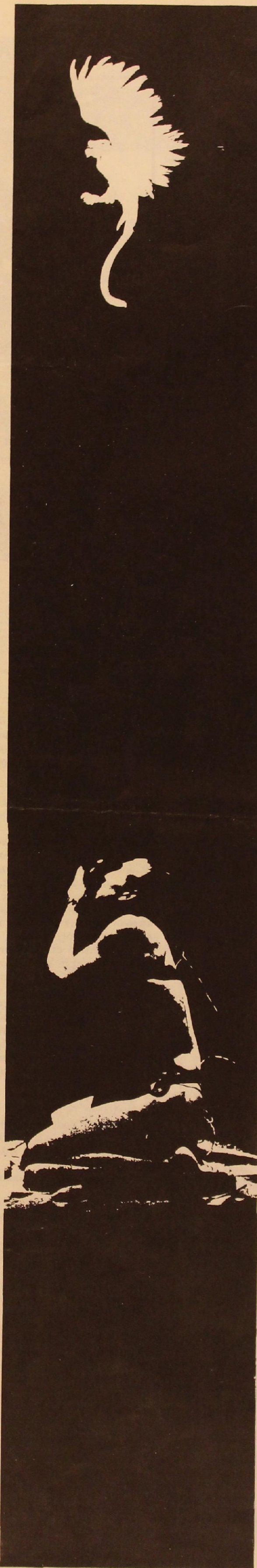
Είναι αναγκαίο να έχουμε ένα σύστημα αναφοράς για να κρίνουμε τον χαρακτήρα της τεχνολογίας ειδικά και γενικά, ώστε να εκτιμήσουμε πότε μπορούμε να την υιοθετήσουμε προς το συμφέρον μας. Παρά την επικαιρότητα του ερωτήματος, η πρόσφατη αντίληψη του 20ου αιώνα ότι έχουμε φτάσει σε μια κρίση παγκόσμιου χαρακτήρα, και ότι η εφευρετικότητα μας απειλεί να μας καταστρέψει – παρά λοιπόν αυτή την αντίληψη και την ομολογία της απ' όλους αδιακρίτως, κάποιος μπορεί να πει με σχετική αξιοπιστία, ότι ανέκαθεν ο αναρχισμός έτεινε στην κατανόηση αυτού του ζητήματος. Για να το βάλουμε απλά, οι αναρχικοί πάντα ασχολούνταν με το κτύπημα της ιεραρχίας σ' όλες της τις μορφές, και έτσι οδηγήθηκαν στην έρευνα των αυταρχικών επιλογών της γνώσης, επιστημονικής ή άλλης. Ακόμη και όταν γοητεύονται από τη δυναμική των πραγμάτων, οι αναρχικοί οδηγούνταν σε σκεπτικιστικές υποθέσεις για τον προσανατολισμό των κοινωνικο-οικονομικών ανησυχιών τους.

V

Οι αναρχικοί συνήθως συμφωνούν με τον Μπακούνιν ότι «δεν έχουμε ούτε την ελάχιστη πρόθεση ή επιθυμία να εξαπατήσουμε είτε τους δικούς μας είτε τους ξένους ανθρώπους, με ένα ιδανικό κοινωνικής οργάνωσης»(21). Η αναρχική ιδεολογία και οι αναρχικές εναλλακτικές κοινωνίες δεν σκοπεύουν να είναι τίποτα παρ'απ'από γενικοί προσανατολισμοί, καθώς απαιτούν οι ίδιοι οι άνθρωποι να ορίσουν το δρόμο τους, σαν αυτόνομα και ορθολογικά άτομα. Και ο αναρχισμός θα είναι πάντα ένα καλειδοσκόπιο τέτοιων προτιμήσεων, μέσα στις παραμέτρους ενός αναγκαστικά εξισωτικού, συμμετοχικού, άμεσου ελέγχου των κοινωνικών και οικονομικών οργανώσεων. Θα υπάρχουν, όμως, κάποια ζητήματα τόσο προφανή, που θα πρέπει να τα σκεφτούμε περισσότερο.

Ξεχωριστής σημασίας είναι η προσπάθεια να ξεφύγουμε από την αυταρχική συνείδηση που χαρακτηρίζει την επιστημονική κοινότητα. Μια libido dominandi, ο πόθος για κυριαρχία, είναι ένα βασικό ιστορικό χαρακτηριστικό της επιστήμης και της τεχνολογίας, απομονώνοντας την ανθρωπότητα από το περιβάλλον και θεωρώντας τη φύση σαν ένα ξένο υλικό, που υπάρχει μόνο για να το κυριαρχήσουμε. Ο Μπακούνιν διέide κάτι τέτοιο όταν δήλωνε πως μπορούμε να είμαστε «σχετικά μόνο ανεξάρτητοι» από τη φύση, και ότι δεν πρόκειται ποτέ να απελευθερωθούμε από τη «μοιραία εξάρτηση» ή την απόλυτη συσχέτιση με τις οποίες εμείς, σαν ζώντα όντα, είμαστε αμετάκλητα αλυσσοδεμένοι με τον φυσικό και κοινωνικό κόσμο»(22). Όση εξουσία και αν μας δώσουν η επιστήμη και η τεχνολογία πάνω στη φύση, είμαστε μοιραία τμήμα της. Μπορεί να γίνουμε «σχεδόν θεοί» με την εξουσία που διαθέτουμε, αλλά ποτέ δεν πρέπει να υποκριθούμε ότι είμαστε θεοί, γιατί αυτό θα σήμαινε την εγκαθίδρυση ιεραρχικών σχέσεων στην κοινωνία.

Τέτοιες συζητήσεις έχουν μεγαλύτερη σημασία σήμερα, εποχή θεμελιακής κρίσης όσον αφορά το μέλλον του πλανήτη. Οι βάρβαροι είναι στα πράγματα για πολύ καιρό. Με την τεχνολογική και ιεραρχική νοοτροπία τους, οι

σύγχρονοι πολιτικοί και οικονομικοί χαν, μας έχουν φέρει στο χείλος του πυρηνικού πολέμου από τη μια, και σε μια οικολογική αυτοκτονία από την άλλη. Αυτός ο άγγελος της ελεύθερης αγοράς, η Ayn Rand, αντιλήφθηκε ότι ένα ριζοσπαστικό ενδιαφέρον γύρω από τα οικολογικά ζητήματα, βάσει το μαχαίρι στο κόκκαλο στον ανεύθυνο μπουρζουάδικο καπιταλισμό. Έτσι αποκαλεί τα οικολογικά ζητήματα «προκατασκευασμένα ... που εμφανίστηκαν από την χρεωκοπία της αριστεράς, η οποία δεν βρήκε άλλο έδαφος για να επιτεθεί στον καπιταλισμό»(23). Παρουσιάζοντας τη φύση σαν ένα εχθρό που πρέπει να νικηθεί, θεωρεί εσφαλμένα ότι δεν υπάρχει σχέση ανάμεσα στην τεχνολογία και τον καπιταλισμό, και κατηγορώντας τους οικολογικά σκεπτόμενους σαν αυτούς που επιθυμούν να διαλύσουν όλα τα επισημονικά επιτεύγματα, η Rand γίνεται η παρωδία του τυφλού Εγώ της μπουρζουάδικης συνείδησης.

Το να σκεφτείς με όρους της φύσης, πέρα από τη σύγχρονη νομενκλατούρα της οικολογίας, σημαίνει να σκεφτείς μ' έναν επαναστατικό τρόπο, εάν θέλουμε να μιλούμε με ακρίβεια. Περιλαμβάνει μια μετάβαση από την ιεραρχική ψυχολογία της κυριαρχίας, εγγενή στον καπιταλισμό. Κάποιος πρέπει να θεωρήσει τη φύση σαν έναν συνεταίρο στην ποικιλία, την ομορφιά και την οργανική εναισθησία. Ο Μάραϊν Μπούκτσιν, που έχει κάνει τόσα πολλά για να γίνει κάτι τέτοιο, κεντρικό σημείο στη ριζοσπαστική σκέψη, περιγράφει ως εξής τον πολιτιστικό μετασχηματισμό προς την κοινωνική οικολογία:

«Η κοινωνική οικολογία είναι, πάνω απ' όλα, μια ΑΙΣΘΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ, που περιλαμβάνει όχι μόνο μια κριτική της ιεραρχίας και της κυριαρχίας, αλλά και μια εποικοδομητική προοπτική, που προωθεί μια συμμετοχική αντίληψη του «διαφορετικού», και μια νέα εκτίμηση της διαφορετικότητας σαν μια κοινωνική και βιολογική επιθυμία. Διατυπωμένη με βασικές αρχές, οδηγείται από μια ηθική που δίνει έμφαση στην ποικιλία, χωρίς να ταξινομεί τις διαφορές μ' ένα ιεραρχικό τρόπο. Εάν θα έπρεπε να ξεχωρίσω τον κανόνα για μια τέτοια ηθική, θα υποχρεωθώ να χρησιμοποιήσω δύο λέξεις που δίνουν το νόημά της: συμμετοχή και διαφορά»(24).

Αυτό είναι το γενικό διανοητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο οι αναρχικοί μπορούν να λειτουργήσουν θεωρητικά και πρακτικά με άπειρους τρόπους, και χωρίς αμφιβολία, με πολλές συζητήσεις. Είναι η κατάλληλη κριτική στάση ενάντια στον καπιταλισμό, η οποία υπόσχεται ένα πολιτιστικό μετασχηματισμό σαν μέρος οποιαδήποτε ενέργειας προσπαθεί να μετασχηματίσει το καπιταλιστικό κράτος.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο υπάρχει χώρος για μια μεγάλη ποικιλία απόψεων, ένα τοπίο συζητήσεων. Μια τέτοια ανοικτή θεώρηση, επιτρέπει στους αναρχικούς να συζητήσουν τέτοια θέματα με μη αναρχικούς στην πορεία των πολιτικών δραστηριοτήτων της βάσης, αποφεύγοντας την περιθωριοποίηση που πάντα γεννούσε η αναζήτηση της δογματικής καθαρότητας. Θα επιτρέψει επίσης τον διάλογο, που αποτελεί τη βάση για την εκπαίδευση όλων μας. Μέσα στις γενικές παραμέτρους της αντικρατικής, αντικαπιταλιστικής και αντιιεραρχικής συμφωνίας, τα πάντα ρέει.

Σημειώσεις:

- (1) Μαίρη Φλέμινγκ, «Ελιζέ Ρεκλύ: Ανάμεσα στη Θρησκεία και την Επιστήμη».
- (2) Φρανκ Χάρρισον, «Το Σύγχρονο Κράτος».
- (3) Αυτή η εργασία ήταν το βιβλίο του Μπακούνιν «Κρατισμός και Αναρχία». Όμως τα αποσπάσματα που παραθέτω είναι από την έκδοση του 1976 που μετέφρασε ο Τσαρλς Πλάμερ και επιμελήθηκε ο ίδιος.
- (4) Βλέπε το «Σύγχρονο Κράτος», με το αυθεντικό απόσπασμα παρμένο από το «Κρατισμός και Αναρχία».
- (5) Φλέμινγκ, όπου ανωτέρω, σελ. 54
- (6) Όπου ανωτέρω, σελ. 70
- (7) Βλέπε Γκ. Μαξίμωφ, «Η φιλοσοφία του Μπακούνιν: Ο Επιστημονικός Αναρχισμός».
- (8) Όπου ανωτέρω, σελ. 70, από το «Γράμμα στους φίλους μου στην Ιταλία».
- (9) Όπου ανωτέρω, σελ. 77, από το «Η Κνουντο-γερμανική αυτοκρατορία και η Κοινωνική Επανάσταση».
- (10) Όπου ανωτέρω, σελ. 77.
- (11) Χέρμπερτ Μαρκούζε, «Νέες μορφές ελέγχου», σελ. 135.
- (12) Μαξίμωφ, όπου ανωτέρω, σελ. 82.
- (13) Όπου ανωτέρω, σελ. 80-81.
- (14) Πέτρος Κροπότκιν, «Αναρχία: Η φιλοσοφία και το ιδανικό της», σελ.122-123.
- (15) Κροπότκιν, «Σύγχρονη επιστήμη και Αναρχισμός» σελ. 147.
- (16) Κροπότκιν, «Αναρχία: Η φιλοσοφία και το ιδανικό της» σελ. 124.
- (17) Φραντς Φάνον, «Η Αποικιοκρατία που πεθαίνει», σελ. 135.
- (18) Όπου ανωτέρω, σελ. 128.
- (19) Α. Μ. Ρουμιάντοφ, «Λεξικό του Επιστημονικού Κομμουνισμού», σελ. 214-215.
- (20) Ρόμπερτ Ράιτ, «Η Εποχή της Πληροφόρησης».
- (21) Μπακούνιν, όπου ανωτέρω, σελ. 197.
- (22) Μαξίμωφ, όπου ανωτέρω, σελ. 97.
- (23) Άιν Ραντ, «Η Νέα Αριστερά: Η αντιβιομηχανική επανάσταση», σελ. 142.
- (24) Μάραϊν Μπούκτσιν: «Η Σύγχρονη Κρίση», σελ. 25.

ΤΟ ΑΠΑΡΤΧΑΪΝΤ ΕΙΝΑΙ ΑΚΟΜΗ ΕΛΩ

Πανηγυρικά παρουσιάστηκε από όλα τα ΜΜΕ η «κατάργηση» του ρατσιστικού καθεστώτος του Απαρτχάιντ στη Νοτιοαφρικανική Ένωση στις 17 Ιούνη. Όλος ο κόσμος έσπευσε να χειροκροτήσει τη ριζοσπαστική ενέργεια του προέδρου Ντε Κλερκ και να ετοιμάσει τη συγγραφή των απαραίτητων συγχωροχοριών που θα δώσουν άφεση στις αμαρτίες των ρατσιστών, ενώ παράλληλα θα επιτρέψουν την άρση του υποτιθέμενου οικονομικού εμπάρκo, που από χρόνια είχε «επιβληθεί».

Η κατάργηση του Νόμου Καταχώρισης της Φυλετικής Προέλευσης (Απαρτχάιντ), καθώς και η αναμενόμενη αναγνώριση του εκλογικού δικαιώματος των μαύρων, αποτελεί φυσικά μια νίκη για όλους αυτούς που έμπρακτα αγωνίστηκαν για την ανατροπή μιας κατάστασης που αποτελούσε το οφθαλμοφανέστερο αίσχος των κοινωνιών του σήμερα. Είναι κατά κάποιο τρόπο, η επιβράβευση των χιλιάδων άγνωστων νεκρών που άφησαν την τελευταία τους πνοή πάνω στο βωμό της ελευθερίας και του δικαιώματος να παραμένεις άνθρωπος ανεξάρτητα με το χρώμα που έχει το δέρμα σου. Παρόλα αυτά είναι αφέλεια να αφεθούμε να παρασυρθούμε από λάμψεις που στην ουσία υπάρχουν μόνο για να μας τυφλώνουν.

Οι αλλαγές που συμβαίνουν σήμερα στη Νότια Αφρική, όσο σημαντικές και αν είναι, για τη ζωή των εξαθλιωμένων μαύρων των παραγκουπόλεων δεν είναι αυτές που θα έβαζαν στον ελάχιστο κίνδυνο τη λευκή παντοδυναμία. Πόσο μάλλον την ίδια την εξουσία στην ουσία της. Το νέο πρόσωπο που θέλουν να παρουσιάσουν οι κρατούντες στηρίζεται στην υποτιθέμενη κοινωνική ειρήνη και στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι μάσκες όμως όσο όμορφες και αν είναι, όσο χαρισματικά και αν είναι κατασκευασμένες, δεν παύουν να είναι ΜΑΣΚΕΣ, και να κρύβουν το πραγματικό πρόσωπο των καταστάσεων.

Χρόνια και χρόνια βιωμένου και θεσμοθετημένου ρατσισμού, δεν εξαλείφονται μέσα σε μια νύχτα, επειδή κάποιοι αποφάσισαν να αλλάξουν κάποιους νόμους, για δικό τους και μόνο κέρδος (αφού έτσι και αλλιώς δεν θα άντεχαν και πολύ, κάτω από το συνεχώς διογκούμενο κίνημα αντίστασης). Οι μόνοι που πρόκειται να ευνοηθούν από αυτές τις αλλαγές, είναι αυτοί που είναι πρόθυμοι να ξεπουλήσουν και τα τελευταία νήματα αξιοπρέπειας που τους έχουν απομείνει, συνεργαζόμενοι με αυτούς που τόσα χρόνια τους θεωρούσαν στην καλύτερη περίπτωση ίσους με τα κατοικίδια ζώακια τους. Οι χιλιάδες υποσιτισμένοι και φοβισμένοι μαύροι ιθαγενείς θα εξακολουθήσουν να παραμένουν τέτοιοι. Προδομένοι για μια ακόμη φορά, από αυτούς που είχαν την αφέλεια να τους θεωρούν σωτήρες και συντρόφους τους (βλέπε Μαντέλα, Ντέσμοντ Τούτου). Θα συνεχίσουν να «ζούν» μέσα σε τρώγλες δίπλα σε σκουπίδια. Θα συνεχίσουν να πεθαίνουν κατά εκατοντάδες από αρρώστιες που για μας θεωρούνται ευτελείς και ακίνδυνες.

Και όλα αυτά φυσικά κάτω από το καθεστώς της υποτιθέμενης ισότητας, ελευθερίας και δικαιοσύνης. Κάτω από τις ευλογίες της διεθνούς κοινότητας των «πολιτισμένων» και «ευγενών» ανθρώπων.

Ο αγώνας των καταπιεσμένων μαύρων δεν πρόκειται να σταματήσει με την «κατάργηση» των νόμων ή με το ταχυδακτυλουργημα της νίκης, ούτε μπορεί να αποστειρωθεί με θεαματικές απαιτήσεις δημόσιας παράκλησης συγχώρεσης των ρατσιστών από τους εξαθλιωμένους και εξευτελισμένους μαύρους. Τουλάχιστον εμείς — από εδώ που είμαστε — δεν θα θέλαμε να δούμε έναν αγώνα τόσων χρόνων να τελειώνει με την εγκαθίδρυση κάποιων άλλων αφεντικών (ίσως μαύρων αυτή τη φορά) στο σβέρκο των καταπιεσμένων.

Απαλλαγμένοι από ενοχές του τύπου «είμαστε υπεύθυνοι για την καταπίεση και εκμετάλλευση των μαύρων», προσπαθούμε να ενθώσουμε τις δυνάμεις μας με όλους εκείνους που αγωνίζονται για την κατάργηση κάθε μορφής «λευκού» ή «μαύρου» ρατσισμού. Προσπαθούμε να δυναμώσουμε τον αγώνα ενάντια στους ρατσιστές-εξουσιαστές, δημοσιοποιώντας ότι πληροφορίες έχουμε στα χέρια μας σχετικά με τις ελευθεριακές κινήσεις και τον αγώνα των καταπιεσμένων (λευκών και μαύρων) ενάντια στους καταπιεστές τους, άσχετα αν αυτοί λέγονται ΛΕΥΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΑΚ, ΙΝΚΑΤΑ (ζουλού, συνεργάτες των ρατσιστών). Ξέρουμε ότι είναι δύσκολο ο αγώνας των μαύρων να ευαισθητοποιήσει την αδρανή κοινωνία μας σε τέτοιο βαθμό ώστε να δημιουργήσει ουσιαστική ρήξη και πρόβλημα στους ρατσιστές της Πραιτόρια.

Καλούμε όλους όσους πιστεύουν στο δικαίωμα των ανθρώπων να παραμένουν άνθρωποι. Όλους όσους θεωρούν ότι η εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο πρέπει να γίνει ανάμνηση της δυστυχίας και των παθών της κοινωνίας μας. Όλους όσους αρνούνται να διαιωνίζουν μέσα στην καθημερινή τους ζωή τις όποιες μορφές φασισμού, και προβάλλουν ένα διαφορετικό όραμα και τρόπο ζωής να:

- 1) ΣΑΜΠΟΤΑΡΟΥΝ έμπρακτα τα σχέδια των απανταχού ρατσιστών-εξουσιαστών
- 2) Να δείξουν έμπρακτα την αλληλεγγύη τους στον αγώνα των μαύρων της Νότιας Αφρικής, μένοντας αλληλέγγυοι στους μαύρους ή άλλους μετανάστες που βρίσκονται στη χώρα μας, δίνοντας κάθε δυνατή βοήθεια
- 3) Να οργανώσουν ή να πλαισιώσουν ομάδες που αγωνίζονται ενάντια στην εξάπλωση του εθνικισμού και του ρατσισμού
- 4) Να μποϊκοτάρουν κάθε πολιτική-πολιτιστική-οικονομική δραστηριότητα που έχει να κάνει με χώρες που υποστηρίζουν ανοιχτά τον ρατσισμό ή που απλά ανέχονται ρατσιστικές εκδηλώσεις στο έδαφός τους.

Για να επιταχύνουμε την απελευθέρωση του ανθρώπινου είδους.

Για μια κοινωνία της ελευθερίας και της ισότητας.

Γ. Μπαλής

ΤΟΥΡΚΙΑ

Καμιά δεκαριά, ίσως και δεκαπέντε γλάστρες με μεγάλα φανταχτερά, πλαστικά λουλούδια, μετακινούμενες η μια πάνω στην άλλη. Μετά το πρώτο ξάφνιασμα ανακάλυπτες ότι ένας μικροπωλήτης είχε με κάποιο ιδιόρρυθμο τρόπο στερεώσει πάνω του το εμπόρευμα...

Ζητιάνοι και μικροπωλητές: οι πλέον συνηθισμένοι άνθρωποι στην Πόλη. Άλλη μια συνηθισμένη τάξη ατόμων που μπορείς να συναντήσεις, είναι αυτή των τούρκων στρατιωτών και αστυνομικών σε κάθε πλατεία.

Στο κέντρο της Κωνσταντινούπολης άνθρωποι κάθε ηλικίας, ακόμη και μικρά παιδιά προσπαθούν να σου πουλήσουν τα πιο απίθανα πράγματα στις πιο απίθανες απομυμήσεις: από κάλτσες λακόστ, φανελάκια, σλιπάκια, έως πέτσινα παπούτσια και αρώματα κάθε γνωστού γαλλικού οίκου. Περιφέρονται πάνω κάτω στα πεζοδρόμια, με την πραιμάτεια τους στο χέρι και μόλις δουν κάποιον να ενδιαφέρεται για κάτι, μαζεύονται όλοι γύρω του κι επιμένουν ν' αγοράσει κάτι.

Σε σταματούν στη μέση του δρόμου και σου προσφέρουν το εμπόρευμα τους με λαχτάρα στα μάτια. Περιφέρονται στα πεζοδρόμια, ακόμη κι όταν βρέχει, μουσκεμένοι. Θλιβερές φιγούρες πόλης της απομυμήσεων. Από το πρωί ως το βράδυ.

Κουβέντα με δημοσιογράφους.

- Ποιός είναι ο βασικός μισθός εδώ;
- Γύρω στις 50-60000 το μήνα ονομαστικός.
- Και πόσο παίρνουν στο χέρι;
- Υπάρχει ένα μέτρο αναγκαστικής αποταμίευσης από την κυβέρνηση, που περικλύπτει τα μισά. Έτσι παίρνουν καθαρά περίπου 25-30000 το μήνα.
- Και πώς τη βγάζουν;
- Δε βλέπει; Τη βγάζουν;

Φτώχεια σε όρια εξαθλίωσης. Παραοικονομία για την επιβίωση. Λαθραία κάθε είδους. Όπως και η ζωή τους. Ένα διαμέρισμα, χωρίς θέρμανση ή καλοριφέρ όσο και ο μισθός. Πληθωρισμός 75%.

— Αφού τα νούμερα της οικονομίας δεν είναι και τόσο απελπιστικά.

— Αν όλα τα λεφτά μπαίνουν σε μια τσέπη, αλλά οι διαιρέσεις αφορούν όλο τον πληθυσμό, πώς να αντανακλούν την πραγματικότητα.

Ανεργία. Ανέχεια. Παραγκομάγαζα: μια λαμαρίνα στερεωμένη σε χοντρά ξύλα. Εμπόρευμα από φρούτα έως ρουχισμό. Το πόσιμο νερό πουλιέται σε μπουκάλια.

Συγκροτήματα πολυκατοικιών: απαράλλαχτοι τετραγωνισμένοι τσιμεντένιοι όγκοι στη σειρά. Μια μυρωδιά βαριά που θυμίζει θειάφι. Η περιοχή έχει πολλούς λιγνίτες και κάρβουνο, κι αυτοί χρησιμοποιούν στην ηλεκτροδότηση.

Σ' ένα άλλο σημείο της Πόλης ξεδιπλώνεται ένας παραμυθένιος κόσμος. Με πράσινο και επαύλεις, πολυτελή ξενοδοχεία. Μάτσκα: η περιοχή των πλουσίων. Απαράτητη διενκρίνηση: Το σερίανι μας στην Πόλη των 9 εκατομμυρίων ανθρώπων διήρκεσε το πολύ ένα γεμάτο 24ωρο. Ξεχώρισαν κάποια ωραία κτίσματα, ισλαμικής τέχνης, τζαμιά και μιναρέδες-τεμένη. Τα τουριστικά αξιοθέατα, Αγιά Σοφιά, Βόσπορο, παζάρια δεν τα είδαμε. Το μόνο που παρατηρήσαμε ήταν η μητέρα του κόσμου που κυνηγάει στους δρόμους την επιβίωση. Το απόγευμα που ήμασταν στην Πόλη, ο Ρίξος αποφάσισε να ψωνίσει κάτι για να φέρουμε πίσω στους φίλους μας στην Ελλάδα. Μισή ώρα αργότερα γύρισε στο ξενοδοχείο μελαγχολικής, αμίλητος, έτοιμος για καυγά ή να ξεσπάσει σε κλάματα. Δεν είχε πάρει τίποτα. Είχε δώσει όλα του τα λεφτά σε λούστρους και ζητιάνους...

ΚΑΥΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

ΒΗΡΥΤΤΟΣ

Στη Βηρυττό των σφαγών μεταξύ φανατικών χριστιανών και μουσουλμάνων, η τηλεόραση έπαιξε αστυνόμο Σαΐνη και την Κιβωτό του Νώε, μεταφρασμένα στα αραβικά και στα γαλλικά. Ava Gardner και Peter O Toul.

Οι οδηγοί στους δρόμους συναγωνίζονταν τους αθηναίους. Φανάρια δεν υπήρχαν, αλλά σε κάθε 50 μέτρα μέσα στην πόλη υπήρχαν στρατιωτικά μπλόκα: Δρούζων, Χεζμπολάχ, Λιβανέζικων και Συριακών δυνάμεων. Πολύχρωμα τα σύμβολα και τα σήματα σε κάθε μπλόκο. Μόνο οι σφαίρες στα κτίρια και τα ερείπια υπογράμμιζαν τη μονοτονία της. Όταν δεν έβλεπες ένα χάρτινο ομοίωμα του Χομεϊνί να κρέμεται στη μέση του δρόμου — σαν αεροπλάνο — έβλεπες τον καουμπού του Marlboro. Υπάρχουν πιο πολλοί στρατιώτες από πολίτες στους δρόμους. Όταν περνούσες κοντά από τζαμί, άκουγες τον μουεζίνη να σε φωνάζει. Ήταν Παρασκευή και κάθε Παρασκευή οι μουσουλμάνοι προσκυνούν στους τόπους λατρείας τους. Το πιο επιβλητικό θέαμα ήταν τα βομβαρδισμένα και κατεστραμμένα σπίτια. Πεσμένες στέγες, τετράγωνα ολόκληρα ερειπωμένα. Διαμπερείς «πληγές» από ριπές σε κάθε κτίριο. Ακόμη και σε διαμερίσματα όπου ανακάλυπτες ζωή — μπουνγάδες στα μπαλκόνια ή κουβέρτες για να αεριστούν — έβλεπες δίπλα τους άλλα χωρίς πόρτες ή παράθυρα, με τρύπες να χάσκουν στους τοίχους.

«Πώς είναι η ζωή στη Βηρυττό;»

«Πόλεμος, η ζωή εδώ είναι συνεχής πόλεμος», μου λέει ένας νεαρός άραβας. Τον τελευταίο καιρό βέβαια τα πράγματα ησυχάσαν. Από τότε που ο ηγέτης των φανατικών χριστιανών παραδόθηκε.

Οι βόμβες δεν σκάνε πια τόσο συχνά. Μια, δυο φορές τη βδομάδα. Εκείνη την ημέρα, στις 10 το πρωί, έσκασε σ' έναν πολυσύχναστο δρόμο του χριστιανικού τομέα, ένα αυτοκίνητο με κάμποσα κιλά TNT. Απολογισμός 17 νεκροί, δεκάδες ακρωτηριασμένοι και τραυματίες. Επρόκειτο για διαμάχη μεταξύ φατριών των φανατικών χριστιανών.

Οι πυροβολισμοί είναι συχνοί. Κάθε βράδυ. Ο λιβανικός και συριακός στρατός μετά τις 12 το βράδυ πυροβολεί σκυλιά. Τα σκυλιά είχαν συνηθίσει να τρώνε πτώματα κατά τις πολυετείς μάχες. Εθισμένα στο ανθρώπινο αίμα επιτίθενται κατά των ζωντανών ανθρώπων. Μια μέρα πριν είχαν σκοτώσει και φάει ένα ζευγάρι. Σε κάποιο σημείο της πόλης, έγραφε ο τοπικός τύπος, είχε θεαθεί ένα τεράστιο σκυλί, απ' τα τερατουργήματα του πολέμου.

Στους δρόμους συναντάς τακτικά αφίσες που μιλάνε για τα ορφανά του πολέμου. «Βοηθήστε τα», γράφουν τα αραβουργήματα. Τα ορφανά, ζωντανοί μάρτυρες, βρίσκονται παντού. Πάντα κάτω από τις κολώνες που φιλοξενούν τις αφίσες, ρακένδυτα, αποστεωμένα, βρώμικα. Σαφώς δεν χαιρούν της φιλανθρωπίας ή της ελεημοσύνης των διερχομένων. Άλλωστε ο περισσότερος πληθυσμός της πρωτεύουσας έχει καταστεί ζητιάνος.

Επαίτες, ανάπηροι και ξερακιανές φιγούρες, μ' ένα χέρι ατλωμένο. Μιζέρια, βρώμα και εξαθλίωση. Η άλλοτε πλουσιότερη πρωτεύουσα της Μέσης Ανατολής παντελώς κατεστραμμένη: όλα τα μεγάλα υπερπολυτελή ξενοδοχεία μισογρεμισμένα και καμμένα από τους βομβαρδισμούς. Στην αμερικανική πρεσβεία έχει πέσει σχεδόν όλη η πρόσοψη. Είναι μερικά χρόνια που ένας χεζμπολάχ-καμικάζι με 150 κιλά TNT στο αυτοκίνητο του, ρίχτηκε στον κήπο κατά τη διάρκεια μιας δεξίωσης, παίρνοντας εκατοντάδες μαζί του.

Στο αεροδρόμιο υποτιπώδης έλεγχος. Από ασφαλίτες, υπαλλήλους, στρατιώτες: ένα το ζητούμενο: μπαξίσι. Στους τοίχους φωτογραφίες του προέδρου του τελευταίου 24ωρου. Αίσθημα ασφάλειας: σχεδόν κανένα μηχανήμα ελέγχου δεν λειτουργεί, και τα κτίρια γύρω από την πίστα όπου βρίσκονται τα αεροπλάνα είναι βομβαρδισμένα, καμμένα με εμφανείς τις τρύπες από πυροβολισμούς στους τοίχους που δεν έχουν πέσει.

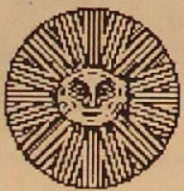

Ιωάννα

ΙΣΠΑΝΙΑ

ΜΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Η επίσκεψη του Πέντρο, του Πίκο και της Τέρι στην Ελλάδα, καθώς και η γνωριμία μας μαζί τους, έδωσε την ευκαιρία για να έχουμε μια συζήτηση μαζί τους για τη ζωή στην Ισπανία, τους τρόπους δράσης και τις επιλογές του κινήματος αμφισβήτησης αυτή τη στιγμή στην Ιβηρική χερσόνησο. Ενώ οι ερωτήσεις διαδέχονται τις απαντήσεις και η συζήτηση απομακρύνεται και επανέρχεται πάλι συμπληρώνοντας το αρχικό ερώτημα, ανακαλύπτουμε τις λογικές και τους αγώνες αυτών των ανθρώπων, που επιθυμούν να συμβάλλουν στη ριζική αλλαγή της κοινωνίας. Κοιμάται ενός σύνθετου ψηφιδωτού, συζητούν για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της ισπανικής κοινωνίας, αγγίζοντας παράλληλα ζητήματα που αφορούν την κοινωνία στο σύνολο της, βάζοντας παράλληλα ζητήματα που ξεπερνούν τα όρια της απλής πραγματικότητας. Διαφορετικός τρόπος ζωής, η αντίσταση στον πόλεμο, μουσική, ναρκωτικά, ένοπλος αγώνας, μέσα ενημέρωσης, εκκλησία, κίνημα απελευθέρωσης των γυναικών, αποτελούν τον σκελετό αυτής της συζήτησης-συνέντευξης που παρουσιάζουμε στην συνέχεια, εγκαρδιάζοντας έτσι μια προσπάθεια να φέρουμε κοντά ανθρώπους από διαφορετικούς κόσμους, εκθέτοντας τις απόψεις και πρακτικές τους.

Η Ισπανία ήταν η μόνη χώρα που η αναρχία έγινε πραγματικότητα, κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου. Ποιά η σχέση του παλιού και του καινούργιου κινήματος; Πόσο οι παλαιότεροι προωθούν τις νέες αντιλήψεις, που εκφράζονται από τους πιο νέους, και πόσο τελικά αυτή η ιστορική μνήμη βαραίνει στο νέο αναρχικό-αντιεξουσιαστικό κίνημα στην Ισπανία;

Πρώτα απ' όλα πρέπει να γίνει σαφές ότι η επανάσταση έγινε στην Καταλονία και την Ανδαλουσία και όχι σε ολόκληρη τη χώρα. Στην Καταλονία που ήταν μια βιομηχανική περιοχή αναπτύχθηκε ένα έντονο αναρχικό ρεύμα λόγω των εργασιακών σχέσεων, ενώ στην Ανδαλουσία που κυριαρχούσε το αγροτικό στοιχείο, ήρθε σαν αποτέλεσμα κυρίως του αναρχικού τρόπου ζωής που είχαν υιοθετήσει οι αγρότες. Για παράδειγμα στη Σεβίλλη που ήταν ένα μεγάλο αστικό κέντρο κατά τη διάρκεια του εμφύλιου, κανείς δεν πλήρωνε νοίκι, αφού τα σπίτια ήταν ελεύθερα για όποιον τα χρειαζόταν. Ταντόχρονα πολλοί άρχισαν να μαθαίνουν να διαβάζουν και να γράφουν. Οι άνθρωποι που δούλευαν στα χωράφια συνειδητοποίησαν ξαφνικά ότι έχουν την ιδανική ευκαιρία να αλλάξουν την ζωή τους. Όλα αυτά όμως συνέβαιναν κατά τη διάρκεια του πολέμου. Η κοινωνική κατάσταση δεν ήταν φουσιολογική και κάθε σκέψη ήταν στο μέτωπο που χρειαζόταν βοήθεια, λεφτά κλπ. Αν μπορούμε να πούμε ότι υπήρχε μια αναρχική κοινωνία, αυτό συνέβαινε στα μετώπιση, ενώ στο μέτωπο η κατάσταση ήταν διαφορετική.

Τώρα όλα αυτά δεν τα θυμάται κανείς. Για μας είναι σημαντικά, αλλά μετά από σαράντα χρόνια δικτατορίας ακολούθησε η «δημοκρατία» με τις πολλές τηλεοράσεις και τις άλλες μορφές παραπληροφόρησης και προπαγάνδας. Που είχε σαν αποτέλεσμα οι άνθρωποι να μην θυμούνται ότι υπήρξε μια αναρχική εμπειρία στην Ισπανία. Ακόμα και σήμερα όταν γίνεται λόγος για εμφύλιο πόλεμο, μιλάνε πολύ περισσότερο για κομμουνιστές και σοσιαλιστές, παρά για αναρχικούς.

Λες λοιπόν ότι υπάρχει ένα νέο ξεκίνημα;

Ακόμα και η CNT το μόνο σχήμα που έχει απομείνει, είναι λίγοι και μεγάλοι, όχι μόνο στην ηλικία, αλλά και στον τρόπο που βλέπουν τα πράγματα. Αντιλαμβάνονται τα πράγματα από μια εργατική σκοπιά. Οι δικές μας αναρχικές ομάδες αναφέρονται στους εργατές, αλλά και στον σεξισμό, τον ρατσισμό, στο αντιπολεμικό κίνημα, στον αντιμπεριαλιστικό αγώνα. Τα μέλη της CNT όμως ενδιαφέρονται μόνο για το εργατικό ζήτημα, άσχετα αν συμφωνούν μαζί μας. Παρόλα αυτά οι σχέσεις μας είναι καλές, αν και πολλές φορές μας κάνουν πλάκα και μας θεωρούν τρελλόπαιδα, αλλά παρόλα αυτά συνεργαζόμαστε σε πολλά πράγματα.

Τόσα χρόνια φασισμού δημιούργησε ένα τρόπο σκέψης στην ισπανική κοινωνία. Πώς εκδηλώνεται ο φασισμός σήμερα στην Ισπανία και ποιά η στάση του κινήματος σε αυτούς;

Δεν είμαι σίγουρος για την ορθότητα του πρώτου σκέλους αυτής της ερώτησης. Δεν πιστεύω ότι σαράντα χρόνια φασισμού έκαναν τους ανθρώπους φασίστες, γιατί από τα χρόνια της δεκαετίας του '60 ο Φράνκο άρχισε να αντιμετωπίζει δυσκολίες λόγω και της αλλαγής της στάσης ενός από τα κύρια στηρίγματά του, της εκκλησίας. Αυτή άρχισε να γίνεται πιο φιλελεύθερη. Μετά το θάνατο του Φράνκο, η κατάσταση άλλαξε εντελώς. Υπήρχαν πολλοί που συμπαθούσαν τον Φράνκο, αλλά δεν τολμούσαν να το πουν, γιατί άρχισε να υπάρχει ένα πλατύ δημοκρατικό κίνημα που εκφραζότανε μέσα από εφημερίδες, ραδιόφωνα, διαδηλώσεις και ένα έντονο αντιμilitaristικό πνεύμα.

Αυτό που πιστεύω είναι ότι ο Φράνκο άφησε πίσω του ένα πνεύμα υποταγής. Μετά τον πόλεμο απαιτήσαν πολλά καταναλωτικά αγαθά και δεν ενδιαφέρονται πολύ για την πολιτική.

Ποιά ο ρόλος της εκκλησίας στην ισπανική κοινωνία;

Ξέρετε η εκκλησία είναι σαν το χταπόδι, έχει πολλά πόδια και υπάρχουν πολλοί φασίστες που καλύπτονται υπό τον μανδύα του καθολικισμού. Από την άλλη η εκκλησία βοηθάει τους φτωχούς και έχει παραδοσιακές σχέσεις με το εργατικό κίνημα. Ακόμα και σήμερα η Ισπανία είναι από τις λίγες χώρες της Ευρώπης που η εκκλησία της συνεργάζεται με τις ριζοσπαστικές εκκλησίες της Λατινικής Αμερικής, οι οποίες δέχονται την «Άμεση Δράση», δηλαδή με τη λεγόμενη «Θεολογία της Απελευθέρωσης», κάτι που δεν συμβαίνει με τη γαλλική ή την ιταλική εκκλησία. Όμως οι ίδιοι άνθρωποι χρησιμοποιούν διπλή γλώσσα ανάλογα με το θέμα για το οποίο έχουν να μιλήσουν. Έτσι τη μια μέρα λένε πως το σεξ είναι κακό, ότι δεν πρέπει να έχουν προγαμιαίες σχέσεις, και την άλλη μέρα λένε ότι το καπιταλιστικό οικονομικό σύστημα είναι κακό γιατί δεν προάγει το πνεύμα του ανθρώπου. Έτσι οι υψηλά ιστάμενοι της εκκλησίας (αρχιεπίσκοποι) από τη μια επιτίθενται στα κινήματα απελευθέρωσης των γυναικών, ομοφυλοφίλων και άλλων επαναστατικών ρευμάτων και από την άλλη επιτίθενται στον καπιταλισμό και έχουν προβλήματα με τους δεξιούς πολιτικούς.

Reimbo

Τι ρόλο παίζουν στη σημερινή Ισπανία, οι αναρχικές, σοσιαλιστικές, φασιστικές κλπ. ιδέες;

Πολύ μικρό, γιατί οι άνθρωποι έχουν επηρεαστεί από την έντονη προπαγάνδα για την ΕΟΚ και θέλουν να πιστεύουν ότι ανήκουν στον πρώτο κόσμο. Όλες αυτές τις ιδέες θεωρούν ότι ανήκουν στο παρελθόν. Πάντως γενικότερα εξαρτάται από τις περιστάσεις. Αν δηλαδή κάποιος είναι πιο συντηρητικός και κάποιος άλλος πιο προοδευτικός. Για παράδειγμα στην Ανδαλουσία, απόπου καταγόμαστε, ο αναρχισμός έχει μια μεγάλη παράδοση, είναι κάτι σαν τρόπος ζωής. Από τον 19ο αιώνα υπάρχει το φαινόμενο της κοινωνικής ληστείας, δηλαδή άνθρωποι που έκλεβαν τους πλούσιους και τα μοίραζαν στους φτωχούς, έχοντας σαν βάση και κατοικία τα βουνά. Αυτοί είχαν αναπτύξει έντονο συναίσθημα αλληλεγγύης με τους χωρικούς. Σήμερα διατηρείται μια μορφή φιλανθρωπίας απέναντι στους φτωχούς, μόνο που έχει εντελώς αντίθετο περιεχόμενο. Γίνεται από τους εύπορους που θέλουν να «σώσουν» τη ψυχή τους ή να φανούν ανώτεροι μέσα στην κοινωνία. Αυτή η κατάσταση αντικατοπτρίζεται και στο θέμα των καταλήψεων στέγης, όπου ανάλογα με την περιοχή υπάρχει απόρριψη ή συμπάθεια. Δηλαδή κάποιος λένε ότι το σπίτι είναι ξένο και οι κάτοικοί του δεν μπορούν να μένουν χωρίς νοίκι αδιαφορώντας για τις συνθήκες διαβίωσης της νεολαίας, ενώ άλλοι οι γείτονες αισθάνονται αλληλεγγύη, λέγοντας ότι είναι καλύτερα να έχουν τα παιδιά το σπίτι τους και να οργανώνουν τη ζωή τους, παρά να γίνουν πρεζόνια στους δρόμους.

Για τις καταλήψεις τώρα. Πόσο παλιό είναι το κίνημα των καταλήψεων, και πώς οργανώνεται η ζωή σ' αυτές;

Άρχισαν στη χώρα των Βάσκων που είναι μια από τις πιο επαναστατικές περιοχές της Ισπανίας (αν μπορείς να μιλάς για Ισπανία). Ξεκίνησαν στις αρχές της δεκαετίας του '80, όχι μόνο στις μεγάλες πόλεις αλλά και στις μικρότερες. Μετά από αυτά στην Βαρκελώνη, στη Μαδρίτη γύρω στο 1983, ξεκίνησαν οι πρώτες βραχυχρόνιες προσπάθειες για καταλήψεις, δηλαδή μιλάμε για μια βδομάδα ή για τρεις ώρες. Όπως είναι φυσικό δεν μπορούμε να μιλάμε για οργάνωση εσωτερικής ζωής. Το '83-'84 είχαμε πολλούς υπόδικους από τις βίαιες εξώσεις των καταλήψεων από την αστυνομία και μόλις το '85 καταφέραμε να μείνουμε για πέντε μήνες. Αυτή ήταν ουσιαστικά η αρχή. Όχι του κινήματος, αλλά της ενασχόλησης με τις καταλήψεις. Αρχίσαμε να μαθαίνουμε να οργανώνουμε τη ζωή μας και τώρα υπάρχουν πολλές καταλήψεις στη Βαρκελώνη, τη Μαδρίτη, στη Σεβίλλη, τη Σαραγόσσα. Πάντως τα πράγματα δεν είναι τόσο εύκολα όπως στη Γερμανία ή την Ολλανδία, και γι' αυτό δεν μπορούμε να μιλάμε ουσιαστικά για κίνημα καταλήψεων στέγης.

Τι να κάνουμε λοιπόν; Προσπαθούμε να ζούμε μαζί και να έχουμε ποικίλες πολιτικές δραστηριότητες. Πχ στη Μαδρίτη όπου ζούμε, υπάρχουν ομάδες γυναικών, αντιρατσιστικές, αντιμilitaristικές, αντιμπεριαλιστικές κλπ. Προσπαθούμε να έχουμε επαφές με συγγενείς στις ιδέες μας ομάδες. Μπορεί ο καθένας να μπει στις καταλήψεις άσχετα με τις

πολιτικές του πεποιθήσεις (κομμουνιστής, αναρχικός κλπ) αρκεί να μην ανήκει σε κάποιο κόμμα.

Οι σχέσεις μας με την κοινή γνώμη δεν είναι και τόσο καλή. Είχαμε κάποιες ευκαιρίες, όταν οι καταλήψεις σε έκρηξη μέσα από τις εφημερίδες, την τηλεόραση, αλλά τις αφήσαμε ανεκμετάλλετες. Αυτή ήταν η επιλογή μας, αλλά νομίζω πως ήταν λανθασμένη, και τώρα προσπαθούμε με διάφορες εκδηλώσεις να έρθουμε σε επαφή με τον πολύ κόσμο. Όταν ερχόταν κάποια εφημερίδα αρνούμαστε να δώσουμε συνέντευξη, φοβούμενοι μην χρησιμοποιηθεί εναντίον μας. Θα μπορούσαμε να είμαστε πιο ανοιχτοί σε αυτό το θέμα.

Αυτό από μια άποψη όμως είναι σωστό. Τα ΜΜΕ μιλάνε μόνο για την εξωτερική όψη των πραγμάτων, διαστρεβλώνοντας το πραγματικό και ουσιαστικό τους νόημα.

Αυτό είναι σωστό από μια άποψη. Έχουμε έρθει σε επαφή με δημοσιογράφους, αλλά βλέποντας την επόμενη μέρα αυτά που γράφουν, είναι τρομερή η αίσθηση. Υπάρχει ένα πρόγραμμα στην τηλεόραση που παρουσιάζει θέματα της επικαιρότητας με θεατρική μορφή. Μας κάλεσαν και μας πριν δυο μήνες για μια εκπομπή σχετικά με τις καταλήψεις. Δεχθήκαμε να πάμε με τον όρο να συζητήσουμε για τρία θέματα. Τον εθνικισμό, τη σχέση της ηρωϊκής με την αστυνομία, και για την πατριαρχία που επικρατεί στην Ισπανική κοινωνία. Φυσικά αρνήθηκαν. Τελικά η εκπομπή έγινε με πραγματικούς ηθοποιούς. Γελάσαμε με το τελικό αποτέλεσμα, γιατί ήταν τελείως κατς.

Πώς είναι δυνατόν η τηλεόραση να μεταφέρει την προσωπική εμπειρία της καθημερινής πραγματικότητας της ζωής της κατάληψης;

Το ζήτημα είναι πως αν καταλάβεις ένα σπίτι απλά για να ζήσεις, δεν υπάρχει πρόβλημα. Αν όμως ξεκινήσουν κάποιες πολιτικές δραστηριότητες από αυτό, τότε είναι αναγκαία η προβολή τους. Γιατί εμείς θέλουμε να αλλάξουμε την κοινωνία και όχι να τη μεταρρυθμίσουμε. Για να γίνει αυτό δεν πρέπει να είσαι μειοψηφία, άρα πρέπει να ενημερώσεις τους ανθρώπους γι' αυτό που κάνεις. Μέχρι τώρα ο πολύς κόσμος πιστεύει ότι είμαστε μουσικοί, ναρκωμανείς, ότι το μόνο που μας νοιάζει είναι να πίνουμε μπύρες. Μέσω της τηλεόρασης μπορείς να ακουστείς σε ευρεία κλίμακα, και γι' αυτό μας ενδιαφέρει κάθε πρόταση που μας γίνεται. Θέτουμε όμως τον όρο να είναι ζωντανή μετάδοση, πράγμα που δεν γίνεται δεκτό φυσικά, γιατί θέλουν να έχουν την εξουσία του μοντάζ.

Σε προηγούμενη κουβέντα μας είπατε ότι η κατάληψη είναι χωρισμένη σε ανδρικούς και γυναικίους χώρους. Ποιά η λειτουργικότητα αυτής της κατάστασης;

Είναι μια καινούργια εμπειρία για τη Μαδρίτη, αλλά είναι σύνθετος φαινόμενο στη Γερμανία, την Ολλανδία, την Αγγλία και αλλού. Στους Βάσκους υπάρχουν πολλές καταλήψεις μόνο για γυναίκες. Θέλησαμε να έχουμε και εμείς αυτή την εμπειρία και κυρίως οι κοπέλες. Υπάρχουν ομάδες μόνο για γυ-

ναίκες, που ασχολούνται με θέματα όπως οι εκπαιδευτικές, οι διακριτικές εις βάρος των γυναικών, τα δικαιώματα κλπ. Τώρα δουλεύουν πάνω στην γενετική μηχανική με καλά αποτελέσματα. Η καταπίεση που υφίστανται στην κοινωνία αναπαράγεται και στους δικούς μας χώρους. Είναι εύκολο να λες ότι είσαι υπερέχων απέναντι στους γυναικούς, αλλά δύσκολο να το εφαρμόσεις στην πράξη. Για παράδειγμα είναι ευκολότερο να διακοπεί μια κοπέλα σε μια συνέλευση όταν μιλάει, παρά ένας άντρας.

Σχετικά με την εμπειρία των διαφορετικών χώρων, πρέπει να διευκρινίσουμε πρώτα απ' όλα ότι το σπίτι είναι κοινό για όλους. Εννοείται ότι ο καθενας μπορεί να πάει όπου θέλει και να δει όποιον θέλει, απλά εκτός από τους χώρους που βρισκόμαστε όλοι μαζί, υπάρχουν και μέρη του σπιτιού που μένουν γυναίκες. Κάτι αντίστοιχο υπάρχει και για τους άντρες. Ο σκοπός αυτού του μέτρου είναι να έχουν οι κοπέλες ένα ιδιαίτερο χώρο να συζητούν τα προσωπικά ή πολιτικά ζητήματα που τις απασχολούν, όταν για κάποιο λόγο θέλουν να μείνουν μόνες. Αυτός ο τρόπος συγκοινωνίας είναι πολύ πιο διαδεδομένος στη Γερμανία, όπου το πρόβλημα έχει αντιμετωπιστεί σοβαρότερα. Οι λόγοι είναι δύο: πρώτον οι γυναίκες μόνες τους αισθάνονται πιο άνετα - και αυτό είναι και ένα λάθος των αντρών, που δεν μπόρεσαν μέχρι τώρα να τις κάνουν να αισθάνονται ισότιμες - και δεύτερον θέλουν να δουν τι μπορούν να καταφέρουν μόνες τους χωρίς την ανδρική βοήθεια. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και στις καταλήψεις στην Ισπανία.

Ποιά η θέση της γυναίκας στην ισπανική κοινωνία και ποιά η θέση της στο κίνημα;

Τέρι: Είναι περίπου όμοια και στις δύο περιπτώσεις. Άντρες και γυναίκες θεωρητικά είναι ίσοι, και οι άντρες προσπαθούν να συμπεριφέρονται σαν ίσοι, αλλά μερικές φορές το κάνουν με λάθος τρόπο χωρίς να το καταλαβαίνουν. Αντιμετωπίζουν τις γυναίκες σαν κατώτερες, ακόμα και όταν πιστεύουν ότι δεν είναι. Από την άλλη, υπάρχει μια αντίθετη αντίδραση όπου οι γυναίκες εκρήγνυνται και στρέφονται ενάντια στους άντρες και θέλουν να τα κάνουν όλα μόνες τους. Αλλά και αυτή η στάση διαφέρει από ομάδα σε ομάδα. Δεν συμφωνώ με αυτή την άποψη. Νομίζω ότι μπορούμε να είμαστε πραγματικά ίσοι. Τα σώματα είναι διαφορετικά, αλλά σε σχέση με το μυαλό μπορούμε να συνεργαζόμαστε και όχι να διαχωριζόμαστε. Όταν μου είπαν γι' αυτό το πείραμα στο σπίτι, στην αρχή θεώρησα ότι ήταν αστείο. Δεν μου άρεσε η ιδέα του διαχωρισμού, αλλά τώρα καταλαβαίνω ότι είναι χρήσιμο, γιατί βοηθάει τις γυναίκες να καταλαβαίνουν πράγματα που δεν θα τα κατανοούσαν αν ήταν όλοι μαζί. Αρκεί αυτό να μην γίνεται γενικευμένο.

Πέντρο: Οι άντρες είχαν άλλα προβλήματα. Η συμπεριφορά κάποιων μπορεί να είναι επαναστατική και ριζοσπαστική, αλλά κατά βάθος μπορεί να είναι και σεξιστική. Ο επαναστάτης πιστεύει ότι πρέπει να είναι ένα δυνατό αρσενικό, ενάντια στην αστυνομία κλπ. Αυτά είναι μαλακίες. Η συμπεριφορά σου σ' αυτές τις περιπτώσεις αναπαράγει την πατριαρχία, αυτά που σου λένε στο σχολείο, στην οικογένεια, ότι τα αγόρια πρέπει να είναι έτσι και τα κορίτσια αλλιώς. Αυτά είναι τα προβλήματα είναι πολύπλοκα, γιατί όταν έχεις να αντιμετωπίσεις τον στρατό ή την αστυνομία, ο εχθρός είναι ορατός, έξω από σένα, ενώ όταν έχεις να κάνεις με την απόρριψη του τρόπου σκέψης σου τα πράγματα είναι δυσκολότερα. Αυτό είναι όμως η πραγματική επανάσταση.

Ένα πρόβλημα που έχουμε στην Ελλάδα είναι ότι οι γυναίκες είναι οργανωμένες σε πολιτικά κόμματα και μάχονται μέσα απ' αυτά για τα δικαιώματά τους. Δεν υπάρχουν αυτόνομες οργανώσεις - και δεν μιλάμε μόνο για τις γυναίκες αλλά για το σύνολο του ελευθεριακού χώρου. Είμαστε στα πρώτα βήματα και έχουμε δυσκολία στο να εκφράσουμε αυτά που κατανοούμε γύρω μας στην κοινωνία, και μιλάω για τις γυναικείες ομάδες. Τι γίνεται στην Ισπανία και πώς οργανώνονται εκεί οι γυναίκες;

Τέρι: Στη Μαδρίτη υπάρχουν πολλές ομάδες που συμμετέχουν άντρες και γυναίκες, όπως αντιρατσιστικές, αντισεξιστικές, αντιμιλιταριστικές κλπ. Υπάρχει και μια καθαρή γυναικεία ομάδα, που έχει τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Είναι πολύ οργανωμένη και μαθαίνουν συχνά απ' αυτή για τα λάθη μας. Έχουν πολύ δύναμη και ασχολούνται για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων της ισοτιμίας και της διαφορετικότητας. Γιατί πολλές φορές, όταν μιλάμε για ισοτιμία, εννοούμε την αντρική ισοτιμία, και οι γυναίκες προσπαθούν αυτήν να κατακτήσουν ακολουθώντας τα αντρικά πρότυπα. Φυσικά αυτού του είδους η ισοτιμία πρέπει να υπάρχει σε θέματα όπως η δουλειά. Άλλοι όμως πρέπει να διατηρηθεί η διαφορετικότητα των γυναικών. Για παράδειγμα αυτήν την εποχή το σοσιαλιστικό κόμμα έχει στην κυβέρνησή ένα υφυπουργείο για τις γυναίκες, στο οποίο εργάζονται μόνο γυναίκες. Ασχολείται με αποκλειστικά με γυναικεία ζητήματα. Αυτό το θεωρώ πολύ εφευρεστικό, γιατί η ισοτιμία γι' αυτούς πραγματοποιείται μόνον όταν οι γυναίκες γίνονται σαν τους άντρες. Αυτή την άποψη την εκμεταλλεύονται οι άντρες και λένε ότι εφόσον είναι ίσες μπορούν πχ και αυτές να βρίσκουν. Έχουν φτιάξει λοιπόν έναν καινούριο νόμο για γυναίκες βιαστές. Ένας άλλος καινούργιος νόμος έχει γίνει για αντρούνα που χωρίζουν και έχουν παιδιά κάτω των έξι ετών. Ο άντρας μπορεί να έχει την κηδεμονία του παιδιού. Όλα αυτά συντείνουν στο να δημιουργείται μια νοοτροπία που θέλει τους άντρες να λένε ότι είναι το ίδιο καταπιεσμένοι με τις γυναίκες, και τους κάνει λιγότερο διαδεδομένους ν' αλλάξουν.

Θέλουμε να ρωτήσουμε κάτι γενικότερο. Υπάρχει μια διαφορά ανάμεσα στον τρόπο ζωής σας πριν την κατάληψη και τώρα; Μερικές φορές είμαστε περισσότερο εναλλακτικοί και λιγότερο πολιτικοποιημένοι. Δεν ξέρω γιατί αλλά όταν έχεις να ασχοληθείς με καθημερινά προβλήματα (τον τύπο τι φάει πώς, πώς τρώς), τη εφημερίδα διαβάζεις, αν βλέπεις τηλεόραση κλπ), πράγματα δηλαδή που δεν σε απασχολούσαν πολύ πριν, είναι πολύ δύσκολο να είσαι αρκετά πολιτικά δραστήριος. Αυτό είναι ένα σημείο που μας κατηγορούν ότι δεν έχουμε τόσο έντονη πολιτική δράση και θεωρητική καθυστέρηση. Θέλω να

Βλέπω ανθρώπους που ανήκουν σε πολιτικά κόμματα και ομάδες, να λένε ότι είναι ειρηνιστές, υπέρ της ισοτιμίας των δύο φύλων, οικολόγοι κλπ, αλλά στην καθημερινότητά τους κάθε άλλο παρά τέτοιτοι είναι. Πχ ένας εργάτης από τη μια λέει ότι είναι επαναστάτης, και από την άλλη όταν γυρνάει στο σπίτι του, φέρεται άσχημα στη γυναίκα και στα παιδιά του. Για μένα μια διαδήλωση δεν είναι περισσότερο πολιτική από το να αποφασίσουν να μαγειρεύουν. Δεν είναι σημαντικότερη μια πολιτική συζήτηση από μια κουβέντα που θα βοηθήσει να συνυπάρξουν με τους ανθρώπους που συγκοινωνούν. Αυτό είναι κάτι που με ενοχλεί σε όλους αυτούς που λένε ότι ανήκουν στο κίνημα και κάνουν στην πράξη ότι ακριβώς θεωρητικά κατακρίνουν. Για πολλούς η προσπάθεια των καταλήψεων δε θεωρείται τόσο πολιτική, όσο η συμμετοχή σε μια πολιτική καμπάνια.

Έχετε προσπαθήσει να βρείτε λύσεις σε όλα αυτά τα προβλήματα της καθημερινότητας, συνολικά;

Δεν φτιάχνουμε ξεχωριστές ομάδες για αυτά τα θέματα, αλλά τα συζητάμε όταν προκύψουν. Δηλαδή συναποφασίζουμε για το τι θα αγοράσουμε, πχ το είδος του λαδιού, την τιμή του κλπ.

Υπάρχει μια τάση για μπιτοκράτωση προϊόντων στην Ευρώπη, κάτι που δεν γίνεται στην Ελλάδα. Τι γνώμη έχετε γι' αυτή την πρακτική;

Για μένα δεν είναι θέμα καλών ή κακών προϊόντων. Όλα είναι κακά. Αλλά σίγουρα υπάρχουν κάποιες εταιρίες όπως η Σελλ που ανοιχτά στηρίζουν φασιστικά καθεστώτα όπως πχ η Νότια Αφρική. Αφού όμως πρέπει να χρησιμοποιούμε κάποια προϊόντα επιλέγεις να αποκλείεις τέτοιες εταιρίες.

Έχετε παιδιά στις καταλήψεις σας;

Όχι στην δικιά μου. Αλλά σε κάποιες άλλες ναι. Οι σχέσεις είναι καλές. Τα παιδιά ξέρουν ποιές είναι οι φυσικοί τους γονείς αλλά στην ουσία δεν έχουν ένα πατέρα και μία μητέρα, μα πολλούς φίλους. Το πρόβλημα όμως είναι ότι δυσκολεύονται να κάνουν παρέα μεταξύ τους τα παιδιά από διαφορετικές καταλήψεις, λόγω του διαφορετικού τρόπου ζωής τους σ' αυτές.

Πες μας για το μαθητικό κίνημα στην Ισπανία. Πώς οργανώνει τη δράση του και τι μεθόδους υιοθετεί. Ποιές οι σχέσεις με το ευρύτερο αριστερό κίνημα, και τι συμπεράσματα βγήκαν από αυτές τις κινητοποιήσεις το 1986;

Υπάρχει μεγάλη παράδοση μαθητικών κινητοποιήσεων στην Ισπανία. Είχαμε το παράδειγμα της Γαλλίας ένα χρόνο πριν, μόνο που η δική μας περίπτωση ήταν πολύ πιο έντονη. Υπάρχουν δύο βάσεις οργάνωσης. Η μία είναι πιο κλειστή και έχει να κάνει μόνο με μαθητές, ενώ η δεύτερη είναι πιο ανοιχτή. Υπάρχει μια γενικότερη άγνηση των κυβερνητικών επιλογών-επιταγών. Το 1986 στο κίνημα συμμετείχαν ένα εκατομμύριο μαθητές. Τώρα με τον πόλεμο, το κίνημα αμφισβήτησης της κυβέρνησης αναγεννήθηκε. Άρχισε να ξαναοργανώνεται, να διαδηλώνει, να ατεργεί. Έγιναν διαδηλώσεις με πολύ κόσμο, καθώς επίσης καταλήψεις σχολών και πανεπιστημίων.

Τι συνέβη με το αντιμιλιταριστικό κίνημα; Στην Ισπανία και τη Γερμανία ήταν το μόνο μαζικό κίνημα που προκάλεσε προβλήματα στην κυβέρνηση. Πώς διαχέονται και η επίδραση έχουν οι αντιμιλιταριστικές ιδέες στην Ισπανία, πώς οργανώνεται το κίνημα; Πριν τον πόλεμο, πολλοί ανήκαν να πάνε στρατό, και δεν περιορίστηκαν στο αίτημα για μια εναλλακτική θητεία. Ποιά η εμπειρία και ποιές οι προοπτικές αυτού του κινήματος;

Πίκο: Σχετικά με την προηγούμενη ερώτηση. Υπήρχε σύνδεση του κινήματος των καταλήψεων με το αντίστοιχο φοιτητικό κίνημα. Συμμετείχαμε σε ότι έκαναν οι φοιτητές - κάποιον από μας είναι φοιτητές, άλλοι όχι, αλλά γενικά όλοι πηγαίναμε. Όχι τώρα, αλλά στο μεγάλο κίνημα του '86, προτείναμε να καταληφθεί το τμήμα του Υπουργείου Παιδείας που είναι υπεύθυνο για τα Πανεπιστήμια. Το κατάλαβαν για τρεις μέρες και ήταν μια πολύ ενδιαφέρουσα εμπειρία. Όσον αφορά τον αντιμιλιταρισμό, η πλειοψηφία της ισπανικής κοινωνίας εναντιώνεται στον στρατό, γιατί είναι ακόμα νωπή η ανάμνηση της δικτατορίας του Φράνκο. Ο κόσμος πιστεύει ότι ο στρατός είναι άχρηστος, ότι οι στρατιωτικοί είναι συνέχεια μεθυσμένοι, δεν δουλεύουν, είναι όλοι τους φασίστες, πληρώνονται χωρίς να κάνουν τίποτα, υπερφορτωμένοι για την πληθυσμιακή τους. Ενωώ τους επαγγελματίες στρατιωτικούς. Δεν είναι πολύ δημοφιλείς. Το αντιμιλιταριστικό κίνημα ξεκίνησε από την εποχή του Φράνκο, με τους αντιρρησίες συνείδησης. Οι πιο πολλοί ήταν μάγιστρος του Ιεχωβά. Από τις αρχές της δεκαετίας του '70 πολλοί άρχισαν να αρνούνται τη στράτευση για πολιτικούς και όχι μόνο για θρησκευτικούς λόγους. Όταν πέθανε ο Φράνκο, υπήρχε ένα κίνημα ενάντια στο στρατό, γι' αυτό και όλο και περισσότεροι εναντιώνονταν σ' αυτόν. Τα πρώτα χρόνια οι αρνητές στρατεύσης φυλακίζονταν. Ένα δυο χρόνια μετά το θάνατο του Φράνκο, είπαν ότι θα ψηφιστεί ένας νόμος, οπότε μέχρι τότε δεν θα φυλακίζονταν, και ... βλέπουμε. Αυτό ήταν επικίνδυνο γιατί δεν ξέραμε τι θα μας συμβεί. Αλλά όλο και περισσότεροι δήλωναν αρνητές στρατεύσης. Όταν έφτασαν το νόμο το 1986-7, υπήρχαν πολλοί αρνητές που περίμεναν να δουν τι θα συμβεί. Ο νόμος έλεγε: Αν υπηρετήσεις κανονικά, κάνεις 12 μήνες θητεία, ενώ αν είσαι αρ-

νητής υπηρετείς «κοινωνική θητεία» 18 μήνες. Μπορείς να την υπηρετήσεις στον Ερυθρό Σταυρό, στα τραίνα, στα νοσοκομεία κλπ. Υπήρχαν πολλοί λόγοι για να εναντιωθείς σ' αυτόν τον νόμο. Πρώτον η μεγάλη διάρκεια, δεύτερον η μεγάλη ανεργία, δηλαδή υπήρχε κόσμος που είχε ανάγκη αυτές τις δουλειές που τώρα πια θα έκαναν δωρεάν οι αρνητές.

Τέρι: Επίσης, η λογική ήταν ίδια με αυτή του στρατού. Μπορείς να κάνεις διαφορετικά πράγματα, αλλά είσαι υποχρεωμένος να υπακούεις.

Πέντρο: Υπάρχει η ίδια σχέση. Δεν έχεις όπλο αλλά είσαι υποχρεωμένος να είσαι ένας «κοινωνικός στρατιώτης». Για μένα το πρόβλημα δεν είναι τα όπλα. Δεν είμαι πασιφιστής, αλλά αγαπώ την ειρήνη. Πιστεύω ότι κάποιες στιγμές παίρνεις τα όπλα (Νικαράγουα, Σαλβαδόρ κλπ). Το πρόβλημα δεν είναι τα όπλα, αλλά η εξουσία κι η επιβολή που ασκούν πάνω σου.

Πίκο: Όταν ψηφίστηκε ο νόμος αυτός, υπήρχαν τόσοι πολλοί αρνητές που περίμεναν. Είμαστε 26000 (σφύριγμα) κι έτσι μας είπαν «Εντάξει, απελάσεσθαι και από τη στρατιωτική και από την κοινωνική θητεία» γιατί δεν υπήρχαν τόσες θέσεις απασχόλησης. Έτσι αρχίζει η δεύτερη φάση του κινήματος που κράτησε μέχρι σήμερα, οι συμπισιός. Αυτό σημαίνει ότι μετά το νόμο, αν είσαι ολικός αρνητής, είσαι ενάντια στο νόμο. Στην αρχή υπήρξαν τρεις τέσσερις, τώρα είναι εξακόσιοι και με τον πόλεμο στον κόλπο έγιναν πολλοί περισσότεροι. Υπάρχει τώρα ένα πρόβλημα. Στην αρχή ήθελαν να τους φυλακίζουν και μπορούσαν να κάνουν κάτι τέτοιο, γιατί υπήρχε χώρος στις φυλακές. Όμως παρενέβη η Διεθνής Αμνηστία και τους χαρακτήρισε κρατούμενους συνείδησης, πράγμα που δεν ήθελε η κυβέρνηση, δηλαδή να έχει χιλιάδες κρατούμενους συνείδησης. Γι' αυτό άρχισαν να φυλακίζουν έναν στους εκατό. Δεν ήταν μια λοταρία. Απλά έλεγαν ότι έχουμε τρεις, πέντε ή επτά κρατούμενους, αλλά περιμέναν πιθανά τη σειρά τους και άλλοι επτακόσιοι. Άρα αν ήσουν αρνητής, κινδύνευες να πας φυλακή. Οι φυλακισμένοι αρνητές στρατεύσης άρχισαν απεργία πείνας και αφέθηκαν ελεύθεροι. Τώρα στη φυλακή υπάρχουν δύο αρνητές, αύριο όμως ίσως είναι περισσότεροι. Τρεις άλλοι αρνητές βρίσκονται στη φυλακή με ποινή δύο χρόνων, και περιμένουν το Εφετείο. Υπάρχει και ένα τρίτο πρόβλημα με αυτούς που δηλώνουν αρνητές ενώ υπηρετούν. Υπάρχει μια κυβερνητική πρόθεση για την καθιέρωση επαγγελματικού-εθελοντικού στρατού. Αυτό είναι μια νίκη του κινήματος, και ανεξάρτητα του πότε θα γίνει, θα παραμείνει μια νίκη. Τώρα ετοιμαζόμαστε να εναντιωθούμε και σ' αυτό το θεσμό. Είμαστε ενάντια σε κάθε είδους στρατό.

Τέρι: Προκειμένου να αποφευχθεί η φυλάκιση των αρνητών στρατεύσης, πολλοί που ήθελαν να δημιουργήσουν μεγαλύτερο πρόβλημα στο κράτος, δήλωναν συνυπεύθυνοι με τον αρνητή, με το σκεπτικό ότι αυτός που προτρέπει κάποιον ν' αρνηθεί το στρατό, είναι ο ηθικός αυτουργός. Για κάθε αρνητή δήλωναν τρεις συνυπεύθυνοι.

Πώς το κίνημα οργάνωσε αυτές τις δραστηριότητες μετά τον Φράνκο και ποιές οι προπαγανδιστικές του ενέργειες;

Πίκο: Υπάρχουν ομάδες καταληψιών-αντιμιλιταριστών, υπάρχει το ΜΟΚ (Κίνημα Αντιρρησιών Συνείδησης), που στη Μαδρίτη είναι λίγο χριστιανικό, με την έννοια ότι θεωρούν τους εαυτούς τους θύματα, ενώ οι Βάσκοι είναι πιο μαχητικοί. Υπάρχει η «Στρατιωτική Θητεία-Σκατά», ένα σχήμα που συμμετέχουν πολλές ομάδες. Κάποιες ομάδες ελέγχονται από κόμματα, η «ΣΘ-Σ» δεν είναι ακριβώς ελεγχόμενη από κόμμα, αλλά ανήκει στην 'Ακρα Αριστερά, ενώ το ΜΟΚ δεν έχει πίσω τον κόμμα, αλλά πολλές ανεξάρτητες ομάδες με δική τους οργάνωση. Το ΜΟΚ (αυτοί οι «χίπις») ανακίνησαν το ζήτημα, αλλά υπήρχαν αντιρρησίες και στα κόμματα, με αποτέλεσμα κάθε κόμμα να έχει τη δική του οργάνωση αντιρρησιών. Στις καταλήψεις είμαστε σχεδόν όλοι αρνητές στρατεύσης. Όταν ήρθε η στιγμή της στράτευσης μας, συζητήσαμε και συνεδριοποιήσαμε ότι πρέπει να οργανώσουμε τη δράση μας και να φτιάξουμε ομάδες. Πολλοί επιλέγουν και το τρελόχαρτο.

Ένας άλλος τρόπος αντίστασης αφού ψηφίστηκε ο νόμος (αλλά όχι τόσο χρήσιμος), είναι η άγνηση της άγνησης. Δηλαδή, ενώ είχαν κάποιον απαλλάξει και από τη στρατιωτική και από την κοινωνική θητεία, δήλωσαν ότι δεν θέλουν να είναι πια αρνητές, γιατί δεν θεωρούν την άγνηση στράτευσης δικαίωμα που το παραχωρεί το κράτος.

Πέντρο: Θέλω να πω για το ΜΟΚ της Μαδρίτης, ότι δεν είναι ακριβώς «χίπις», αλλά απλά οπαδοί της μη-βίας.

Πίκο: Αυτό δεν λέει τίποτα. Οι Μαδριλένοι υποστηρίζουν ότι οι αντιρρησίες καλώς είναι στη φυλακή. Όταν στις άλλες πόλεις γίνονται διαδηλώσεις που απαιτούν την απελευθέρωση των κρατούμενων, αυτοί δεν συμμετέχουν γιατί υποστηρίζουν ότι η ύπαρξη των κρατούμενων είναι μια αντίσταση. Αν είσαι αρνητής και κρίνεις ότι πρέπει να κάποιες φυλάξεις, δικαίωμα σου, αλλά τι γίνεται μ' αυτούς που θέλουν να βγουν έξω;

και κάποιοι που δουλεύουν ευκαιριακά σε «μαύρες δουλειές», και κάποιοι που λάνε χασις, όχι ηρωίνη, χασις. Είμαστε ενάντια στην ηρωίνη, όχι στο χασις.

Όχι στο να πίνεται ή στο να πουλιέται;

Πίκο: Δεν είμαστε ενάντια στο να πουλιέται.

Τέρι: Είναι σαν να πουλάς κόκα κόλα ή τσιγάρα.

Πίκο: Αντί να το παίρνεις από το επίσημο κύκλωμα και να υπάρχει χειραγώγηση και μόνιωση, το ψωνίζεις απ' το φίλο σου και ξέρεις τι παίρνεις.

Πέντρο: Κάποιοι παλιοί λένε ότι «αν αρχίσεις το χασις πέφτεις στην ηρωίνη». Λέμε ότι αυτό συμβαίνει γιατί δεν υπάρχει διαχωρισμός και ελευθερία χρήσης.

Πίκο: Το αλκοόλ στην Ισπανία προκαλεί πολύ περισσότερα θύματα απ' το χασις.

Πέντρο: Αφού μπορείς ν' αγοράσεις ένα μπουκάλι ούισκυ, γιατί να μην μπορείς να αγοράσεις ένα τζόντι;

Κάποιοι όμως γίνονται πλούσιοι απ' αυτό.

Τέρι: Αυτό θέλουμε να το αποφύγουμε. Δεν θέλουμε να γίνουν κάποιοι πλούσιοι, αλλά υπάρχουν και κάποιοι που πραγματικά δεν έχουν άλλη δουλειά να κάνουν. Δεν έχουν να φάνε. Με την ηρωίνη βέβαια, τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά.

Ναι, είναι διαφορετικά. Αλλά είμαστε ενάντια στο εμπόρευμα, ότι και αν είναι αυτό.

Πίκο: Μα και στη βύλλα Αμαλίας οι μτύρες πουλιούνται. Ποιά είναι η διαφορά; Που πάνε τα λεφτά;

Κατ' αρχήν κρίνεις το τι πουλάς, όπως είπες και συ για την ηρωίνη. Αλλά πρέπει να κρίνεις και την εμπορευματική σχέση τελικά. Αν είναι καλή ή κακή.

Τέρι: Είναι κακό ότι ελεγχόμαστε από την οικονομία. Είναι κακό ότι πρέπει να αγοράζουμε μτύρες ή οτιδήποτε άλλο. Αλλά έτσι ισχύει.

Πίκο: Είναι πολύ διαφορετικό το να αγοράζω κάτι από ένα φίλο, ιδίως χασις. Γιατί όταν αγοράζω από έναν φίλο, ξέρω τι θα μου δώσει. Ιδιαίτερα για το χασις, αφού στην ηρωίνη είμαστε απόλυτα αντίθετοι, και με τα άλλα ναρκωτικά πολύ προσεκτικοί. Αλλά ξέρω ότι όταν αγοράζω από φίλο είναι πολύ καλύτερα. Το εμπόριο των ναρκωτικών στην Ισπανία ελέγχεται από την αστυνομία και το οργανωμένο έγκλημα. Κάποιοι όμως ψωνίζουν κατευθείαν από το Μαρόκο, προσφέροντας καλύτερα προϊόντα σε φθηνότερες τιμές, πέρα από τον κρατικό έλεγχο. Κι αν σταματήσει η παραγωγή χασις στο Μαρόκο και κόκας στην Κολομβία, πώς θα ζήσει ο πληθυσμός αυτών των φτωχών χωρών;

Και ο πληθυσμός των χωρών που παράγουν ηρωίνη;

Πίκο: Μα υπάρχουν και πυρηνικά εργοστάσια που απασχολούν κόσμο αλλά δεν θα πάψω να υποστηρίζω ότι πρέπει να κλείσουν. Το κριτήριο είναι αν το μέσο επιβίωσης κάποιων κάνει κακό στον περισσότερο κόσμο και νομίζω ότι το χασις δεν είναι τέτοιο.

Ποιά είναι η σχέση ηρωίνης-κινήματος;

Πίκο: Δεν θέλω την ηρωίνη και τους εμπόρους της, έχουμε καταλάβει ότι η ηρωίνη είναι καταστροφική μέσο της αστυνομίας. Στη χώρα των Βάσκοι, που είναι πιο μαχητικοί, υπάρχουν χιλιάδες προελακίδες, ενώ στη Μαδρίτη πεντακόσιοι. Έχει καταλάβει η αστυνομία την αξία της. Αν είσαι «τζάνκι», δίνεις εύκολα πληροφορίες.

Η ηρωίνη προκάλεσε μεγάλες απώλειες, σχεδόν διέλυσε το κίνημα στην Ελλάδα. Πολλοί έγιναν τζάνκια και πολλές ωραίες καταστάσεις διαλύθηκαν. Στην Ισπανία τι έγινε;

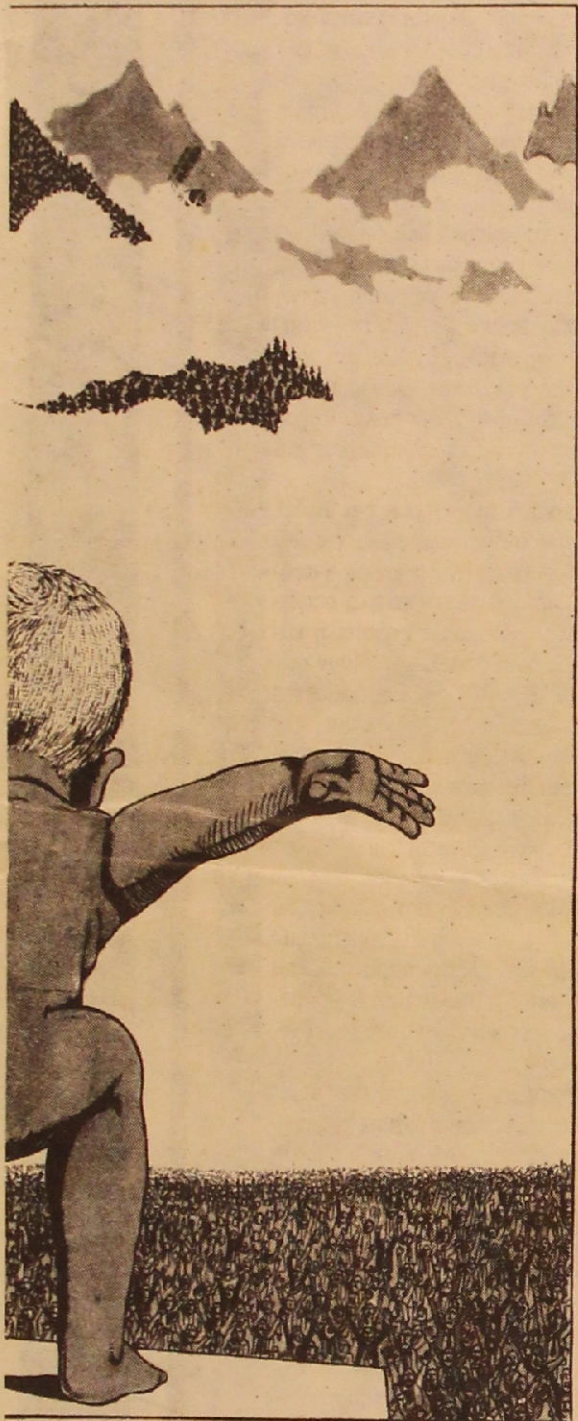
Τέρι: Σήμερα είναι όλο και πιο δύσκολο να βρεις χασις, ενώ είναι πανεύκολο να βρεις κόκα. Γιατί με την κοκκίνη δουλειές περισσότερο. Γάλλοι σεβιτόροι παίρνουν κόκα απ' το αφεντικό για να απο-

ρούν να βγάσουν όλη τη νύχτα. Οι ντιήλερς σπρώχνουν κόκα αντί χασις, γιατί έχουν μεγαλύτερα κέρδη αλλά και ποινές, μόνο που δεν τους κυνηγά-
νε.

Πέντρο: Η κόκα είναι για τους πλούσιους. Ενώ οι φτωχοί παίρνουν κρακ, αδυνατώντας ν' αγοράσουν κοκαΐνη. Εκφράζοντας την προσοπική μου άποψη, νομίζω ότι τα πάντα είναι εν δυνάμει ναρκωτικά. Εξαρτάται από τη χρήση που κάνεις στα πράγματα.

Ας μιλήσουμε λίγο και για τον ένοπλο αγώνα στην Ισπανία, την Grapo, την ETA κλπ.

Οι κομάντος της Grapo ΚΑΝΟΥΝ ΜΙΑ ΜΕ ΔΥΟ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΟ ΧΡΟΝΟ, ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΟΙ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΖΩΕΣ. Τις περισσότερες φορές βάζουν βόμβες σε άδεια κτίρια και προσέχουν η ώρα να είναι η κατάλληλη. Το πρόβλημα με τέτοιου είδους οργανώσεις δεν υφίσταται μόνο τα τρία τελευταία χρόνια. Υπάρχει μια μεγάλη προπαγάνδα εναντίον τους από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Στη χώρα των Βάσκων το τρίτο κόμμα στη Βουλή είναι η πολιτική πτέρυγα της ETA. Δεν είναι μια μειοψηφία δολοφόνων όπως την παρουσιάζουν. Δεν είναι πρόβλημα κάποιων παρανοϊκών, αλλά μιας χώρας που δεν ανήκει στην Ισπανία, προσαρτήθηκε, και τώρα διεκδικεί την ελευθερία της. Έτσι ή αλλιώς, ο καθένας καταλαβαίνει ότι δεν υπάρχουν νόμιμοι τρόποι για να περιφρουρηθεί η ανεξαρτησία της

χώρας των Βάσκων. Έτσι θεωρώ ότι αν δεν υπάρχουν νόμιμοι τρόποι ν' αγωνιστείς, επιλέγεις κάποιους παράνομους. Αυτή λέει η θεωρία. Στην πράξη η ETA έχει κάνει πολλά λάθη. Μερικές φορές φέρονται σαν σταλινικοί. Ο βασικός εθνικισμός είναι μια μεγάλη ιστορία. Αν πας στη χώρα των Βάσκων, θα βρεθείς σ' ένα δρόμο γεμάτο μπαρ, όπου το καθένα απ' αυτά είναι είναι γεμάτο από εκατοντάδες ανθρώπους που ανήκουν σε κάποια ομάδα (οικολογικές ομάδες, αντιμιλιταριστικές κλπ). Π.χ. στη Σεβίλλη υπάρχει ένα μεγάλο διεθνές πάρκο που η κυβέρνηση προσπάθησε να οικοδομήσει ένα τμήμα του. Η διαδήλωση που έγινε εκεί ενάντια στις κυβερνητικές προθέσεις είχε μόνο 300 άτομα. Στη χώρα των Βάσκων συγκεντρώθηκαν 10000 άτομα ενάντια στη δημιουργία ενός εργοστασίου δίπλα σ' ένα ποτάμι που περνούσε από έναν οικισμό. Ο κόσμος έχει συνείδηση, συνείδηση οικολογική, αντιμιλιταριστική. Και αυτό συμβαίνει σε μεγάλο βαθμό, χάρη στην εθνικιστική πολιτική κατάσταση. Πρώτα υπήρξε ο εθνικισμός, και μετά άρχισαν να αναπτύσσονται άλλα κινήματα.

Για το θέμα της υποστήριξης της ETA, έχω να πω ότι όταν μιλάω με κάποιον από τη Μαδρίτη ή τη Σεβίλλη, ή τέλος πάντων από κάποιο μέρος που δεν είναι βασικό, συμφωνώ πάντα με την ETA, όχι γιατί όντως συμφωνώ μ' αυτήν, αλλά γιατί ξέρω πως ο κόσμος ακούει και βλέπει ειδήσεις, ότι η κυβέρνηση επιτρέπει να λέγεται μόνο ότι είναι «τρελλοί και μειοψηφία, και το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι να τρομοκρατούν». Οι περισσότεροι στόχοι της ETA είναι αστυνομικοί και στρατιωτικοί. Η απόλυτα προσωπική μου άποψη είναι ότι και αυτοί είναι ανθρώπινες υπάρξεις, αλλά βέβαια τον τρόπο ζωής τους δεν θα τον ακολουθήσω ποτέ. Το πρόβλημα είναι διπλά ηθικό. Η κυβέρνηση λέει συνέχεια «το Χάρρυ Μπατασούντα (επαναλαμβάνω το τρίτο κόμμα της χώρας των Βάσκων) υποστηρίζει την ETA, είναι τρομοκράτες, είναι τρομοκράτες». Από την άλλη, το σοσιαλιστικό κόμμα υποστηρίζει

την GAL, μια φασιστική, τρομοκρατική οργάνωση. Η δράση της αποκαλύφθηκε, και για την καταδίκη της χρειάζονταν κάποιες πληροφορίες από την κυβέρνηση. Όλοι ήξεραν ότι η κυβέρνηση έχει αυτές τις πληροφορίες, αλλά δεν ήθελε να τις δώσει, γιατί πολλοί πολιτικοί και αστυνομικοί ήταν ανακατεμένοι, καθώς και στρατιωτικοί. Ποιός λοιπόν ο σκοπός που ένα κόμμα λέει πως οι Βάσκοι είναι τρομοκράτες, όταν υποστηρίζει μια άλλη τρομοκρατική οργάνωση, που επιπλέον είναι και φασιστική. Τουλάχιστον η ETA είναι εθνικιστική και αριστερή.

Μπορείς να κριτικάρεις για πολλά την ETA, θέλω να γίνει ξεκάθαρο. Δεν τη συμπαθώ. Μπορεί να τη συμπαθώ πολύ περισσότερο από την αστυνομία, αλλά όχι τελείως. Αυτή είναι μάλλον και η άποψη των περισσότερων ισπανών καταληφτών.

Πέντρο: Δεν συμφωνώ μ' αυτό. Φυσικά δε συμφωνώ με την αστυνομία, αλλά διαφωνώ και με τη μέθοδο της ETA. Το να σκοτώνεις κάποιον, ακόμη και αν είναι μπάτσος, είναι μια λύση για το τίποτα. Δεν πάμε πουθενά σκοτώνοντας ανθρώπους.

Πίκο: Όταν ακούω τέτοιες απόψεις, σκέφτομαι ότι χωρίς οργανώσεις σαν την ETA και τη GRAPO, η αστυνομία θα ήταν ισχυρότερη και μάλλον θα έκαναν πράγματα που δεν μπορούν να κάνουν τώρα. Είναι πολύ δυσάρεστο που πολλοί άνθρωποι (και δεν το λέω για σένα Πέντρο) λένε κάτι σαν αυτό: «Είμαι ενάντια στο θάνατο ανθρώπων, ψηφίζω όμως τους υποστηρικτές του πολέμου στον Περσικό».

Πέντρο: Μη μπρεδεύεις την ETA και τον πόλεμο.

Πίκο: Όπα! Δεν μ' αρέσει να σκοτώσω κάποιον και φυσικά δεν τόχω κάνει. Αλλά είναι δίκαιο κάποιες φορές, όπως πχ με τον Μπους. Τι μπορείς να συζητήσεις με τον Μπους;

Τέρι: Ο Μπους είναι ο πρόεδρος. Το πρόβλημα είναι ότι χιλιάδες κόσμου ψηφίζουν τον κάθε Μπους. Έτσι ακόμη και αν σκοτωθεί ο Μπους, δεν αλλάζει τίποτα.

Πίκο: Σωστά. Αλλά δεν είναι λύση και για τη Νικαράγουα, για την Παλαιστίνη, για το Πολισάριο της Σαχάρας. Γιατί υποστηρίζετε τον λαϊκό πόλεμο στη Νικαράγουα και δεν υποστηρίζετε τον λαϊκό πόλεμο στη χώρα των Βάσκων; Γιατί είναι λαϊκός πόλεμος.

Πέντρο: Γιατί δεν αναφέρεις την πολύ μεγάλη αντιπολεμική διαδήλωση, που χιλιάδες διαδήλωσαν «δεν θέλουμε βία»; Το Χάρρυ Μπατασούντα μπορεί να είναι το τρίτο κόμμα, αλλά η πλειοψηφία του κόσμου δεν ακολουθεί αυτό το δρόμο για την ελευθερία.

Πίκο: Ναι, αλλά ποιός κόσμος πάει σ' αυτές τις διαδηλώσεις. Κατ' αρχήν μια διαδήλωση 100000 ανθρώπων ενάντια στην ETA γίνεται πρωτοσέλιδο σ' όλες τις εφημερίδες, ενώ μια διαδήλωση 100000 υπέρ της, ίσως τη βρεις κάπου μέσα στις εφημερίδες. Όσοι πάνε στην πρώτη διαδήλωση έχουν δωρεάν λεωφορεία, τους παρέχεται τροφή και γενικά είναι πολύ εύκολο να πας σε μια διαδήλωση κατά της ETA. Όσο και το να πηγαίνεις στην Εκκλησία. Γιατί είναι κάτι κοινωνικά αποδεκτό. Προσφέρουν λεωφορεία σε πολλές πόλεις για να πας στην πόλη που γίνεται η διαδήλωση.

Για να διοργανώσεις μια ισοδύναμη διαδήλωση, πρέπει να έχεις τα εισιτήρια σου και να ξέρεις αν σε αναγνωρίζει κάποιος, μπορείς να έχεις σοβαρά προβλήματα κάθε είδους, κυρίως με την αστυνομία τις επόμενες μέρες. Δεν είμαι Βάσκος, αλλά τελικά είναι πολύ εύκολο να μιλάς για τα προβλήματα των Βάσκων παρότι ζεις πολύ μακριότερα. Ο καθένας που δεν έχει την καθιερωμένη εμφάνιση στην Ισπανία, έχει κοιμηθεί τουλάχιστον μια νύχτα στο τμήμα. Είσαι σ' ένα μπαρ, μπαίνουν ξαφνικά οι μπάτσοι: «Ταυτότητες», λένε. «Έλα μαζί μας». Στη χώρα των Βάσκων έτσι είναι τα πράγματα για όλους, και συνεχώς. Όχι μόνο τώρα. Έχω ακούσει ανθρώπους που είναι ενάντια στην ETA, να παραδέχονται ότι από την εποχή του Φράνκο, η αστυνομία στη χώρα των Βάσκων είναι η πιο άγρια σ' όλη την Ισπανία.

Υπάρχει κοινωνική αποδοχή των ενεργειών της ETA στη χώρα τους;

Πίκο: Κυρίως στην επαρχία. Στα αστικά κέντρα, ίσως το 30% υποστηρίζει την ETA.

Υποστηρίζουν τις ενέργειες ή γενικά την ETA;

Πίκο: Συνήθως και τα δύο. Μερικές φορές, όμως, λένε «το παράκαναν».

Τέρι: Υποστηρίζουν τις διεκδικήσεις της αλλά όχι απόλυτα τις ενέργειες. Όταν μια βόμβα σκοτώνει ένα πεντάχρονο παιδί, δεν τους υποστηρίζουν φυσικά.

Αναφέρατε ότι συμμετέχετε σε μια αντισεξιστική ομάδα. Αναγνωρίζετε πατριαρχικές δομές στις περισσότερες ένοπλες ομάδες;

Πίκο: Ναι, πατριαρχικές και μιλιταριστικές δομές. Πχ για μεγάλο διάστημα, το Μπατασούντα έλεγε πολλές μαλακίες. Για τους αρνητές στράτευσης υποστήριζε ότι είναι καλό να πηγαίνεις στο στρατό, γιατί μαθαίνεις τη χρήση των όπλων. Έκαναν κάποια λάθη, κάποια μεγάλα λάθη.

Τι στάση κρατάνε σήμερα απέναντι στους αρνητές στράτευσης;

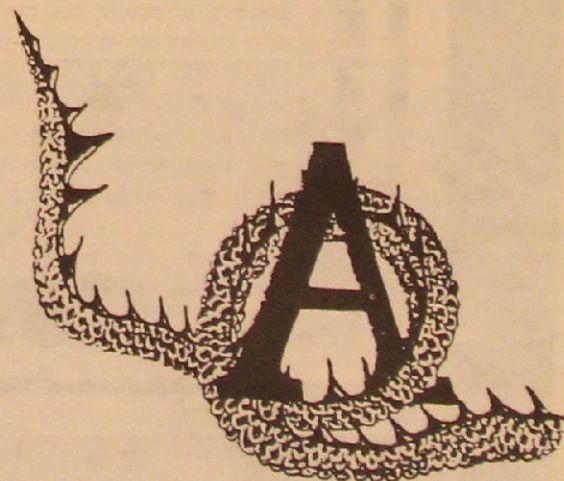
Πίκο: Τώρα πια τους υποστηρίζουν.

Πέντρο: Για πολιτικούς λόγους.

Αρκετά δεν είπαμε για μάχες και πολέμους; Πώς κρίνετε τις ταυρομαχίες;

Τέρι: Είναι κάτι πολύ συντηρητικό, απομεινάρι της εποχής του Φράνκο. Οι περισσότεροι νέοι τις αντιπαθούν. Αν και δεν έχω πάει ποτέ σε ταυρομαχία, ξέρω ότι το 80% των θεατών είναι ξένοι. Σε κάποιους, αν και δεν είναι συντηρητικοί, αρέσουν. Δεν ξέρω, ίσως λόγω κουλτούρας. Εγώ πάντως ντρέπομαι που κατάγομαι από μια χώρα που έχει κάτι τέτοιο. Γενικά είναι ένα θέαμα για τους τουρίστες.

Κάπου εδώ τελείωσε και η συνέντευξη-συζήτηση με τους συντρόφους και τη συντρόφισσα από την Ισπανία, που είχαμε τη χαρά να σας παρουσιάσουμε σ' αυτό το τεύχος των Πειρατών.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ

«Ακούω για ανθρώπους που γεννήθηκαν μέσα σε καλαμποκιές, που μεγάλωσαν με μοναδικό τους μέλημα τη σοδειά της χρονιάς, και ύστατη αξία για το πόσο κίτρινα θα γίνουν τα καλαμπόκια. Ύστερα, γερασμένοι και ανήμποροι για οτιδήποτε, καθισμένοι σε μια καρέκλα αναπολούν για τη δύναμη που δεν έχουν πια να μαζέψουν τη σοδειά τους. Αυτό εγώ το θεωρώ σαν τη μεγαλύτερη σπατάλη του νου και της αντίληψης».

Δον Χουάν

Το τέλος της φαντασίας πλησιάζει. Μας κυνηγάει μέσα στις άθλιες και αποξενωτικές μητροπόλεις, όπου ο λόγος, η στιγμή, η αίσθηση, «υποβολούνται» συνεχώς από χιλιάδες μηνύματα χωρίς ίχνος καχυποψίας, ερωτηματικού, αμφιβολίας. Πλήρης ισοπέδωση της αντίληψής μας. Είμαστε παθητικοί δέκτες έγχρωμων καναλιών και καναλιζαρισμένων μοντέλων, όπου κανείς δεν θέλει (ή δεν έχει τη διάθεση) να αμφισβητήσει.

Είμαστε γνήσια παιδιά της βιομηχανικής επανάστασης. Δεν χρησιμοποιούμε τη φαντασία σαν μορφή απελευθέρωσης του ατόμου από την τυποποίηση και την πνευματική καταπίεση του δυτικού ορθολογισμού, παρά μονάχα σαν μονάδα μέτρησης, σαν ικανότητα του να ορίζω, σαν δύναμη του να καταπιέζω.

Οι ρομαντικοί ήταν ίσως οι πρώτοι που μίλησαν για τα συνεπακόλουθα που γέννησε η βιομηχανική επανάσταση. Από τη μια μεριά κατέκριναν τον καπιταλισμό και την υλική εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, και από την άλλη τη ρασιοναλιστική, πνευματική καταπίεση ανθρώπου από άνθρωπο. Πολλά χρόνια αργότερα την αντιληπτικότητα των «ρομαντικών», όσον αφορά την πνευματική μηχανοποίηση της προσωπικότητας, ο Κ. Μαρξ θα την ονομάσει αλλοτρίωση. Ταυτόχρονα μ' αυτήν τους την αντίληψη, και για όσα αυτή θα επέφερε, οι «ρομαντικοί» πρότειναν ένα καινούργιο μοντέλο ζωής, όπου τον πρώτο λόγο είχαν η φαντασία και η δημιουργία, εν αντιθέσει με τους λογοκράτες και μηχανικιστές της εποχής, που δήλωναν ότι η φαντασία είναι ευχάριστη, αλλά η λογική πολύ πιο χρήσιμη. Μια θεωρία που αποδείχτηκε στη βάση της εσφαλμένη, αφού η απεριόριστη εξάσκηση της λογικής και του υπολογισμού, επέφερε τη συσσώρευση του πλούτου από τους λίγους, τη φτώχεια και την εξαθλίωση για τους πολλούς.

Τη ρασιοναλιστική λογική τη χρησιμοποίησαν «κάποιοι» για ν' αρπάξουν-συσσωρεύσουν τον πλούτο, αναγκάζοντας τους πολλούς να δουλεύουν για χάρη τους. Να δουλεύουν μάλιστα σε εργασίες κάτω από συνθήκες πλήρους υποταγής, πράγμα που στερούσε στον καθένα, άδικα, την πνευματική του ανάπτυξη.

Ο μπητ ποιητής Allen Ginsberg είκοσι χρόνια πριν, έλεγε ότι: «Οι πόρτες της αντίληψης έχουν κλείσει, οι είσοδοι του συναισθήματος έχουν σφραγιστεί, οι δρόμοι των αισθήσεων έχουν αποκοπεί, οι οδοί της φαντασίας έσβησαν». Και έσβησαν ακριβώς γιατί η κυρίαρχη αστική κουλτούρα αρνείται σαφώς της μορφής της γνώσης και της αντίληψης που είναι έξω και πέρα απ' αυτήν. Οι καταναλωτικές κοινωνίες χρειάζονται καθοριστικές λογικές, που έντεχνα (και ανάλογα με τις «αναγκαιότητες») τους πασάρει μέσα στο χρόνο η αστική τάξη, πάντα «προς όφελος της».

Οι κοινωνικές αντιστάσεις απέναντι στην πνευματική καταπίεση του συστήματος, απέναντι στην κυρίαρχη αστική κουλτούρα και γνώση, μόνο αναφορικά μπορούν να θιχτούν, και αυτό γιατί τέτοια είναι η «διάθεση» αυτού του κειμένου.

Έτσι λοιπόν, για παράδειγμα στην Αμερική του «Βιετνάμ» συναντάμε ένα σημαντικό υπόγειο ρεύμα, με χαρακτηριστικούς άξονες τη μουσική ροκ, τους φοιτητές του SDS (1), τα μακριά μαλλιά, τους Weathermen, τους Μαύρους Πάνθηρες, τους μπήνικ ποιητές, τις εξεγέρσεις στα γκέτο, τα ψυχεδελικά «ναρκωτικά», το αντιπολεμικό κίνημα, τη διαφορετικότητα, απέναντι σε μια Αμερική που ζούσε στο ρυθμό του rock 'n' roll, των drive in, και των χαζοχαρούμενων λουλουδάτων κοριτσιών, απέναντι σε μια Αμερική όπου οι αντιθέσεις της καταναλωτικής κοινωνίας είχαν φτάσει σ' ένα όριο-κρίση, που θα μπορούσε να ερμηνευθεί σαν τη δυστυχία μέσα στη γλιδή. Σαν το περίφημο εκείνο τοιτάτο που λέει: «Το γεγονός ότι δεν θα πεθάνουμε από πείνα δεν αποκλείει το γεγονός να πεθάνουμε από ανία». Οι ριζοσπάστες Αμερικανοί είχαν καταλάβει πολύ καλά το βρώμικο παιχνίδι που είχε στηθεί πάνω στις συνειδήσεις του κόσμου. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε, ότι ύστερα από τη διακήρυξη του Πορτ Χιούζον (2), το SDS αντικατέστησε στην ουσία τη Νέα Αριστερά, αποκτώντας όλο και περισσότερους φίλους-οπαδούς με μοναδικό κοινό σημείο τους την άρνηση του «Αμερικανικού τρόπου ζωής».

Επόμενο λοιπόν απέναντι στην ανερχόμενη δύναμη του κινήματος, απέναντι σ' αυτούς που συντάραξαν τα θεμέλια του καπιταλισμού μέσα στην καρδιά του «κήτους», ήταν η καταστολή. Παντού όπου υπήρξε αντίσταση στην κάθε μορφή κυριαρχίας του νου, επακολούθησε η «άγρια» αντίδραση από πλευράς του συστήματος. Με την διάδοση ναρκωτικών που προκαλούν εθισμό (ηρωίνη, μορφίνη, βαρβιτουρικά) και παράλληλη νοθεία στα λεγόμενα ψυχεδελικά «ναρκωτικά», με αποτέλεσμα να καταστρέφονται οι καταναλωτές τους, ψυχικά και σωματικά. Τη χρησιμοποίηση της μουσικής ροκ σαν εμπορικό προϊόν που καταναλώνεται μέσα από δίσκους, αντί για τη χρησιμότητά της προς μια απελευθερωτική κά-

θαρση. Με την παρουσίαση των κοινοβίων σαν ένα είδος φοκλόρ, και όχι σαν το μέσο μιας άλλης παραγωγής μέσα στις πόλεις. Με τα γιουρούσια και τις δολοφονίες μέσα στα γκέτο, εκεί όπου η αντίσταση από πλευράς των καταπιεζόμενων είχε φτάσει στο επίπεδο της ένοπλης αντιπαράθεσης. Με αξίες όπως ο χριστιανισμός, αλλά και ισοπέδωση όλων των ανατολικών μυστικιστικών φιλοσοφιών, με εξέλιξη του κάτι «ζόμπι», τύπου Χάρε Κρίσνα.

Ωστόσο και παρά το γεγονός ότι όλη αυτή η κατάσταση έχει τελειώσει, οι προτάσεις που υπήρχαν σαν απελευθερωτικό όραμα μέσα στην κοινωνία, εξακολουθούν να μας «κλείνουν το ματάκι», καλώντας μας σαγηνευτικά να παίξουμε αμέτρητες φορές το παιχνίδι προς την ελευθερία. Ένα παιχνίδι που έχει να κάνει με την άρνηση του καταναλώνω άρα υπάρχω, την εναντίωσή μας σε κάθε μορφή αυταρχισμού, στο χτύπημα του «τέρατος» της γραφειοκρατίας.

Το επαναλαμβάνω: διεξάγεται πόλεμος. Πόλεμος χωρίς ρουκέτες και νεκρούς, χωρίς πυράλλους και τραυματισμένους, ή καλύτερα μοναδικός τραυματισμένος και μάλιστα σοβαρά είναι η ίδια μας η αντίληψη.

Περπατάμε αμέριμνοι, ενώ παράλληλα θυέλλες μηνυμάτων σφυροκοπούν το μυαλό μας. Αγοράζουμε πράγματα χωρίς πραγματικά να τα χρειαζόμαστε. Ντυνόμαστε καθ' υπόδειξη ρευμάτων που «όλος τυχαίως» κάνουν την εμφάνισή τους μέσα στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Αγνοούμε την εξόντωση ολόκληρων λαών (με πιο πρόσφατο δείγμα αυτής της βαρβαρότητας την ισοπέδωση του Ιράκ), ενώ κάλλιστα γινόμαστε φιλόanthropoi απέναντι σε κάποιον άρρωστο. Χορεύουμε και διασκεδάζουμε σύμφωνα με πρότυπα που έντεχνα πλασάρονται στην αγορά της δύσης, πηγαίνουμε διακοπές και συναντάμε ακριβώς τα ίδια πράγματα εμπλουτισμένα με δέντρα και θάλασσες, εκτός βέβαια και αν πραγματικά θέλουμε ν' απεξαρτηθούμε από τον «εθισμό» της καθημερινότητας μέσα στις πόλεις, οπότε παίρνουμε τις ερμημές. Δεχόμαστε αναντίρρητα την καθημερινή οχτώωρη φλίπα, τον αέρα που λιγοστεύει, τα πλαστικά φαγητά, την καταστολή της ερωτικής επιθυμίας υπό τον φόβο του AIDS. Έχουμε σαν κριτήριο για ανθρώπους το χρώμα και την ταξική τους θέση. Θεωρούμε φυσιολογικό να κυκλοφορούν κάποιοι αδιάστατοι μέσα στην πόλη, φορώντας στολές και κρατώντας όπλα, χρησιμοποιώντας παράλληλα και βία για ασήμαντους λόγους.

Αν όλα τα παραπάνω δεν συνθέτουν την εικόνα της φρίκης, και αν δεν δίνουν το παραμικρό ερέθισμα στο μυαλό του καθένα από εμάς, για μια μίνιμουμ αντιληπτικότητα του τι συμβαίνει γύρω μας, τότε σίγουρα η αφομοίωση των συνειδήσεων είναι ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά σταθερότητας των εκάστοτε εξουσιών. Γιατί, τελικά, για ποιόν χτυπάει η καμπίνα; Μα φυσικά για όλους εμάς. Για όλους όσους απλά κοιτάζουν σαν καφκικά ανθρωπάκια ή βλέπουν (αντιλαμβάνονται) τι βρώμικο και ελεεινό παιχνίδι παίζεται στην πλάτη μας. Το τρίπτυχο του νόμου, της θρησκείας και της εξουσίας, βρίσκεται πάντα από πάνω μας, ενώ οι επισημoneς είναι οι κυρίαρχοι του παιχνιδιού, καλυμμένοι πίσω από τα ψευδοδημοκρατικά τους προσώπια, με εξουσίες που περιορίζουν τις ατομικές ελευθερίες (μας) με χαρακτηριστικά στρατιωτικών δικτατοριών.

Ο κοινοβουλευτισμός είναι το αντίδοτο στη «γεροντική ασθένεια» του φασισμού. Έντεχνα πλασάρεται και παρουσιάζεται δήθεν σαν δημοκρατία και ελευθερία, τη στιγμή που πίσω απ' αυτή την ιστορία κρύβεται μια συγκεντρωτική, υποδουλωτική ιδέα. Μια ιδέα που άλλοτε παρουσιάζεται σαν «νεοφιλελευθερισμός» και άλλοτε πάλι σαν «σοσιαλιστική δημοκρατία», ενώ δεν είναι τίποτα άλλο παρά οι διαφορετικές όψεις του ίδιου νομίσματος: αυτό της κυριαρχίας και της εξουσίας.

Σήμερα παρά ποτέ, ιδέες (που άλλοτε φάνταζαν ουτοπικές) σαν αυτές της αποκεντρωμένης κοινωνίας, της ανθρωπιστικής τεχνολογίας, της άμεσης δημοκρατίας και της ισορροπημένης κοινότητας, δεν είναι απλά και μόνο επιθυμητές, μα και αναγκαίες. Το ίδιο το σύστημα όξυνε την οικονομική, οικολογική και ψυχολογική κρίση τα τελευταία χρόνια, δίνοντας μια αντικειμενική διάσταση στις απλές έννοιες του αναρχισμού. Και δεν αναφέρομαι στην επανάσταση, μα απλά και μόνο στην επιβίωση του ανθρώπινου είδους, που απειλείται άμεσα από μια πολιτική συγκεντροποίησης.

Δεν είναι τυχαίο ότι νύχτες σαν τις 10-11 Γενάρη αποκάλυψαν σε πολλούς από εμάς έναν «κρυμμένο» αναρχισμό, που αναδύθηκε μέσα από τις φλόγες και τα οδοφράγματα, ζητώντας όχι μόνο τη δική του θέση στην ιστορία (μας), αλλά όσο το δυνατόν περισσότερη ελευθερία και αντιαυταρχικότητα, να μην με τη βία σαν όπλο, αλλά παράλληλα και με το χαμόγελο της κοινότητας, της αλληλεγγύης, της συντροφικότητας, των έντονων λειτουργιών των αισθητήριων οργάνων μας, χαρά που κανένα MTV δεν θα μας δώσει, κανένας κύριος Benetton δεν θα καταλάβει. Είναι τελικά δυνατό να ζήσουμε μέσα σε κοινωνίες που συνεχώς μας βάζουν όρια; Όχι βέβαια. Διότι τα όρια χειραγωγούν, κυριαρχούν και στερούν τη χαρά της πνευματικής ανάπτυξης του ανθρώπου.

Ο Α. Χάζλεϋ σε μια φράση του αναφέρει ότι «κάποιοι, σκόπιμα και επίμονα προσπαθούν να μας κλείσουν τις πύλες της αντίληψης, εμποδίζοντας μας να υποδεχτούμε το χορό του μεγαλείου του σύμπαντος». Οι παραπάνω λέξεις κάνουν κατανοητό πλέον στον καθένα, γιατί το ανθρώπινο γένος εμποδίζεται συστηματικά όταν πρόκειται για την πνευματική του ανάπτυξη. Όταν πρόκειται δηλαδή, για το σταμάτημα της παθητικοποίησης και ρομποτοποίησης της ζωής, όχι βέβαια με τα όπλα (για εγχείρημα που θεωρείται ξεπερασμένο από τον ίδιο τον καπιταλισμό) αλλά με νέες μορφές κυριαρχίας πάνω στην ανθρώπινη συνείδηση, με αδιαμφισβητο αργή γρήγο τα Mass Media.

Ο μεγάλος αδελφός βρίσκεται αναπαυτικά καθισμένος στα χέρια μας, και μες το μόνο που πράττουμε είναι να του χαϊδεύουμε απαλά τα κουμπάκια, βυθισμένοι μέσα στο τέλμα της πλαστικής αίσθησης στο χρώμα, και της ψεύτικης εναλλαγής στην άποψη.

Αν δεν βιαστούμε σήμερα, ανοίγοντας όσον το δυνατόν περισσότερο τα φτερά της αντίληψής μας, τότε η λέξη αδιανόητο θα χαρακτηρίσει αυτό που θα 'ρθει αύριο.

Μ. Μπαξές

Σημειώσεις

- (1) SDS: Φοιτητές για μια δημοκρατική κοινωνία.
- (2) Η διακήρυξη του Πορτ-Χιούζον γραμμένη το 1962 από τον Tom Hayden έβαζε τις θέσεις του φοιτητικού κινήματος. Έκανε δύο σύντομες εκδόσεις, με δέκα και είκοσι χιλιάδες αντίστοιχα οι οποίες εξαντλούνται σε ελάχιστο χρονικό διάστημα.